

รายงานประจำปี 2559

กรมพัฒนาที่ดิน

กรมพัฒนาที่ดิน
Land
Development
Department

Annual Report 2016
Land Development Department

บรรณาธิการ

นางสาวพรรณพิศ บ่วงนาวา

นางสาวพยัคติกา พลสระคู

ผู้อำนวยการกองแผนงาน

ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบมาตรฐานงาน

พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

พระราชทาน ณ ตำนานักฎพานราชินีเวศน์

ระหว่างวันที่ 19-30 พฤศจิกายน 2532

“...การทำนาเกลือในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่กำลังเป็นปัญหาด้วยการปล่อยน้ำเค็มลงไรนาและแหล่งน้ำจืดราษฎรปลูกพืชผักไม่ได้ นั่นหากจะพิจารณาจัดพื้นที่ที่เหมาะสม และทำร่องน้ำสำหรับปล่อยน้ำเค็มให้ระบายลงไปรวมอยู่ที่เดียวกัน ซึ่งที่นั่นจะต้องทำเป็นบึงหรือสระขนาดใหญ่พอเพียงที่จะเก็บน้ำเค็มที่ปล่อยมาไว้ได้ ซึ่งต่อไปอาจจะเป็นบึงน้ำเค็มคล้ายๆ Dead Sea แห่งใหม่ก็จะช่วยแก้ปัญหาให้ทั้งผู้ทำ นาเกลือและผู้ทำนาไร่ และน้ำเค็มที่ปล่อยออกไปจากนาเกลือนี้เป็นน้ำที่ตกตะกอนจากการทำนาเกลือมาแล้ว ดังนั้นความเค็มจึงมีไม่มากนัก จึงเป็นลักษณะน้ำกร่อยไปรวมอยู่ในบึงน้ำเค็ม ซึ่งเมื่อฝนตกมาผสม ก็จะทำให้ความเค็มเจือจางลงไปอีก ซึ่งอาจหาพันธุ์ปลาหรืออาจจะเป็นกุ้งที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ไปเลี้ยงต่อไปได้อีกด้วย...”

พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

พระราชทาน ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

เมื่อวันพุธที่ 22 กรกฎาคม 2535

“...ดินแข็ง เป็นดานอย่างนี้ทำอะไรไม่ได้ แต่ถ้าเราปลูกหญ้าแฝกด้วยวิธีการที่เหมาะสม เมื่อฝนตกลงมาความชื้นจะอยู่ในดินบริเวณเรือนรากของหญ้าแฝกที่ลงรากลึกโดยเฉพาะการปลูกหญ้าแฝกตามแนวระดับขวางทางลาดชัน แนวหญ้าแฝกก็เปรียบเหมือนกับกำแพงธรรมชาติที่มีชีวิตที่จะช่วยหยุดยั้งการพังทลายของดิน ชะลอความเร็วของน้ำที่ไหลบ่า สามารถกักเก็บตะกอนดินให้เกิดหน้าดินและความชื้นใต้ดิน เมื่อเกิดหน้าดินและดินมีความชื้นจะปลูกผักปลูกหญ้าก็ได้ และอีกประการหนึ่งรากของหญ้าแฝกแข็งเป็นพิเศษ อาจสามารถเจาะลงไปในพื้นที่แข็งเป็นดินดานได้...”

พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

พระราชทาน ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

เมื่อวันพุธที่ 23 เมษายน 2540

“...การปรับปรุงที่ดินนั้นต้องอนุรักษ์ผิวดิน ซึ่งมีความสมบูรณ์ไว้ ไม่ไถหรือลอกหน้าดินทิ้งไป สงวนไม้ยืนต้นที่ยังเหลืออยู่เพื่อที่จะรักษาชุ่มชื้นของผิวดิน...”

พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
พระราชทาน ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
เมื่อวันอาทิตย์ที่ 16 กันยายน 2527

“...ให้มีการทดลองทำดินให้เปรี้ยวจัด โดยการระบายน้ำให้แห้งและศึกษาวิธีการแก้ดินเปรี้ยว เพื่อนำไปแก้ปัญหาดินเปรี้ยวให้แก่ราษฎรที่มีปัญหาเรื่องนี้ ในเขตจังหวัดนราธิวาส โดยให้ทำโครงการ ศึกษาทดลองในกำหนด 2 ปี และพืชที่ทดลองควรเป็นข้าว...”

“ ทรัพยากรดินมีความสำคัญ
ต่อการพัฒนาภาคการเกษตร
กรมพัฒนาที่ดินร่วมแรงร่วมใจ
และบูรณาการกับทุกภาคส่วน
เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรไทย
ในทิศทางการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน ”

สารจากอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน

ตลอดปี 2559 กรมพัฒนาที่ดินดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์กรมฯ และนโยบายสำคัญของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 6 มาตรการ ได้แก่ การลดต้นทุนและเพิ่มโอกาสในการแข่งขันสินค้าเกษตร การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ การส่งเสริมระบบการเกษตรรูปแบบแปลงใหญ่ ศูนย์เรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และธนาคารสินค้าเกษตร ซึ่งเป็นภารกิจสำคัญ ในการเร่งรัดแก้ไขปัญหาดังกล่าว ให้กับเกษตรกร และเตรียมการรองรับการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อภาคเกษตรกรรมในอนาคต เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในรูปแบบต่างๆ โดยเน้นเกษตรกรเป็นศูนย์กลาง และการทำงานทุกระดับจะต้องมีผู้รับผิดชอบชัดเจน รวมทั้งให้ความสำคัญต่อการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

ผลการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมา เป็นลักษณะการทำงานแบบเชิงรุก (Proactive Behavior) เพื่อรองรับเหตุการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต หรือป้องกันปัญหาที่เคยเกิดขึ้นในอดีต ซึ่งปัจจุบันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงภาคการเกษตรต้องประสบกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ อย่างรวดเร็ว จึงมีความจำเป็นอย่างมากสำหรับการทำงานในปัจจุบัน โดยในปีนี้กรมพัฒนาที่ดินได้สร้างผลงานสำคัญและโดดเด่นเป็นที่ประจักษ์ต่อการพัฒนาทรัพยากรดิน และภาคการเกษตรโดยรวมของประเทศ อาทิเช่น การกำหนดนโยบายและวางแผนการใช้ที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรม การสำรวจและจำแนกดิน การอนุรักษ์ดินและน้ำ และการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการให้บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน ข้อมูลดิน และการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อมุ่งพัฒนาที่ดินให้สมบูรณ์ เพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในทิศทางการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน บนพื้นฐานการมีส่วนร่วม ภายใต้เงื่อนไขและการเปลี่ยนแปลงในมิติต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ และได้รื้อฟื้นแนวพระราชดำริมาเป็นแนวทางการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาที่ดินให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ สอดคล้องและเชื่อมโยงสู่เป้าหมายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่รณรงค์ส่งเสริมให้ปี 2559 เป็นปีแห่งการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มโอกาสในการแข่งขันสินค้าเกษตร

ความสำเร็จที่ผ่านมาจะเกิดขึ้นไม่ได้ หากไม่ได้รับการร่วมแรงร่วมใจจากคณะผู้บริหาร ข้าราชการ พนักงานราชการ และเจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดิน รวมถึงผู้บริหารและข้าราชการทุกท่านที่เกษียณอายุราชการ ในปีงบประมาณ 2559 จึงขอขอบคุณและชื่นชมในความทุ่มเทและเสียสละแรงกายและแรงใจจากทุกท่าน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าความสำเร็จที่เกิดขึ้นจะเป็นสิ่งยืนยันและเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการพัฒนาการดำเนินงานในอนาคตของแผนการพัฒนาประเทศระยะยาวตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579)

นายสุรเดช เตียวตระกูล
อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน

ผู้บริหารระดับสูง

นายสุรเดช เตียวตระกูล
อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน

นายเข้มแข็ง ยุติธรรมดำรง
รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดินด้านวิชาการ

นายปราโมทย์ ยาใจ
รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดินด้านปฏิบัติการ

นางสาวเบญจพร ชาครานนท์
รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดินด้านบริหาร

สารจาการองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน

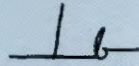
ในปี 2559 การดำเนินงานของกิจกรรมตามภารกิจของกรมฯ สามารถสนับสนุนนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในเรื่อง **ลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มโอกาสในการแข่งขันของเกษตรกร** ด้วยกิจกรรมที่มีความหลากหลาย ตอบสนองความต้องการและมีเป้าหมายการดำเนินงานที่ชัดเจนโดยเฉพาะผลงานด้านวิชาการที่มีการพัฒนาผลงานวิจัยและนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง ทำให้สามารถแก้ปัญหาได้อย่างตรงจุด ล่วงเข้าสู่ปี 2560 มีเป้าหมายที่สำคัญก็คือ **การยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรสู่ความยั่งยืน** โดยการผลักดันให้เกษตรกรเข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ผ่านกระบวนการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ซึ่งเป็นช่องทางหนึ่งที่จะช่วยยกระดับฐานะทางสังคมและคุณภาพชีวิตของเกษตรกรได้

นายเข้มแข็ง ยุติธรรมดำรง
รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดินด้านวิชาการ

การปฏิบัติงานในภาพรวมของกรมพัฒนาที่ดิน **ตลอดปี 2559** มุ่งประเด็นการแก้ไขปัญหาของสภาพพื้นที่เป็นหลัก (Area Approach) กระจายการพัฒนาไปสู่ระดับพื้นที่ และเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน โดยการขับเคลื่อนงานพัฒนาที่ดินผ่านหมอดินอาสา และการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่น เพื่อสนับสนุนงานตามนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งการดำเนินงานสนับสนุนมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง (ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ และการปรับปรุงดิน) ส่งผลให้ได้รับรางวัลความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ในผลงาน **โครงการบริหารจัดการเครือข่ายหมอดินอาสาแบบมีส่วนร่วมเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำโดยใช้ประโยชน์จากหญ้าแฝก** ความสำเร็จที่เกิดขึ้นถือว่าเป็นแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) สำหรับเป็นต้นแบบที่ดีในการดำเนินกิจกรรม/โครงการต่างๆ ของกรมพัฒนาที่ดินและขยายผลไปสู่พื้นที่อื่นให้เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม

นายปราโมทย์ ยาใจ
รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดินด้านปฏิบัติการ

การที่ประเทศไทยเข้าสู่ยุค **Thailand 4.0** ภาคการเกษตรจึงต้องเปลี่ยนจากการเกษตรแบบดั้งเดิมไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ ที่เน้นการบริหารจัดการและใช้เทคโนโลยี หรือที่เรียกกันว่า **Smart Farming** เกษตรกรจะต้องมีรายได้มากขึ้น บนพื้นฐานการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมอย่างชาญฉลาด และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม **ในปี 2559** กรมพัฒนาที่ดินได้พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและภูมิสารสนเทศ เพื่อให้บริการข้อมูลทางระบบ online สร้างระบบการติดตามงานสำหรับผู้บริหาร และพัฒนา Mobile Application สำหรับการใช้งานบน Smartphone และ Tablet ซึ่งในปี 2560 กรมพัฒนาที่ดินจะพัฒนาเครื่องมือในการให้คำแนะนำการจัดการดินและปุ๋ยร่วมกับชุดตรวจสอบดินภาคสนาม ที่เรียกว่า **LDD Smart Model** ช่วยให้เจ้าหน้าที่สามารถให้คำแนะนำเกษตรกรได้อย่างแม่นยำ ทั่วถึง ทุกที่ ทุกเวลา

นางสาวเบญจพร ชาครานนท์
รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดินด้านบริหาร

ผู้บริหารกรมพัฒนาที่ดิน (ส่วนกลาง)

นายวีรชัย กาญจนาลัย
ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยี
การสำรวจและทำแผนที่

นายสถาพร ใจอารีย์
ผู้อำนวยการกองสำรวจดิน
และวิจัยทรัพยากรดิน

นางอรทัย สุกรियพงศ์
ผู้อำนวยการสำนักวิทยาศาสตร์
เพื่อการพัฒนาที่ดิน

นายสมโสภดี ดำเนินงาม
ผู้อำนวยการกองวิจัยและ
พัฒนาการจัดการที่ดิน

นายอุดม วิภาสไพสิฐ
ผู้อำนวยการสำนักวิศวกรรม
เพื่อการพัฒนาที่ดิน

นางสาวสุภาพร จันรุ่งเรือง
ผู้อำนวยการ
กองเทคโนโลยีชีวภาพทางดิน

นายสมศักดิ์ สุขจันทร์
ผู้อำนวยการกองนโยบาย
และแผนการใช้ที่ดิน

นางอรนาฎ โอวาตระกุล
ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ

นางสาวพรรณพิศ บ่วงนาวา
ผู้อำนวยการกองแผนงาน

นางกัญญาภัค ทองจันทร์
ผู้อำนวยการกองคลัง

นางสาวอุษา ทวีแสง
ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่

นางสาวภัทรภรณ์ ไสเจยยะ
เลขาธิการกรม

นางณัฐยา ทิรัญวัฒน์ศิริ
ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

นางสาวปภาดา พุรังษ์โรจน์
ผู้อำนวยการกลุ่มตรวจสอบภายใน

ผู้บริหารกรมพัฒนาที่ดิน (ส่วนภูมิภาค)

นายศรจิตร ศรีณรงค์
ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1

นายก่อเกียรติ จันทร์พึงสุข
ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 2

นายสามารถ เสถียรทิพย์
ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 3

นายถาวร มีชัย
ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 4

นายบุญไฉ่ สุวรรณชนะ
ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5

นายชยุต ราชาดัน
ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 6

นางจิราพรรณ ชัยवालชัยพรรณ
ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 7

นายสมควร ณ ลำปาง
ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 8

นายประศาสน์ สุทธรรักษ์
ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 9

นายประเสริฐ เทพนรประไพ
ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 10

นายถวิล มั่งนัย
ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 11

นายปรีชา โพธิ์ปาน
ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12

นางสายหยุด เพ็ชรสุข
ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนา
พิบูลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

นายอนุวัชร โพธินาม
ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนา
เขาหินซ้อน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

นางนุชสุพร กฤษฎาธาร
ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน
โครงการหลวง

สารบัญ

ส่วนที่ 1 ลักษณะสำคัญขององค์กร	13
● วิสัยทัศน์ พันธกิจ อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย และค่านิยมองค์กร	14
● โครงสร้างกรมพัฒนาที่ดิน และกรอบอัตรากำลัง	17
ส่วนที่ 2 ผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณตามภารกิจของกรมพัฒนาที่ดิน	19
● ผลการดำเนินงานของกรมพัฒนาที่ดินตามภารกิจ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)	20
● ผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ตามภารกิจ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)	21
ส่วนที่ 3 ผลงานสำคัญ	37
● งานพัฒนาที่ดินอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	38
● การดำเนินงานตามนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	44
● การพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรม	50
● การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ	52
● การดำเนินงานด้านการต่างประเทศ	56
● ข้อตกลงความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน (MOU)	63
● การพัฒนาทรัพยากรบุคคล	65
● การจัดทำยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดินในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)	72
ส่วนที่ 4 ผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานของกรมพัฒนาที่ดิน	77
● รางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ	78
● ผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2559	80
● ผลการประเมินโครงการตามตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการระดับกรมฯ	81
● ผลการประกวดงานเขตพัฒนาที่ดินลุ่มน้ำ/การปลูกหญ้าแฝก/แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	85
● การจัดทำพิพิธภัณฑ์ดินประจำภูมิภาค	88
● หมอดินอาสาดีเด่นและหมอดินอาสาดีเด่นเฉพาะสาขา	92
● ข้าราชการพลเรือนดีเด่นของกรมพัฒนาที่ดิน	95
ส่วนที่ 5 กิจกรรมเด่นในรอบปี	97
● การจัดงานวันคล้ายวันสถาปนากรมพัฒนาที่ดิน ครบรอบ 53 ปี	98
● กิจกรรมงานวันดินโลก (World Soil Day) และกิจกรรมส่งท้ายปีดินสากล	100
● การประชุมวิชาการกรมพัฒนาที่ดิน	102
● การสัมมนาวันแห่งการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทรายโลก	104
ภาคผนวก กิจกรรมวันสำคัญ	107
● กิจกรรมวันสำคัญของกรมพัฒนาที่ดิน	108
● คณะทำงานจัดทำหนังสือรายงานประจำปี กรมพัฒนาที่ดิน ปี 2559	111
● คณะผู้จัดทำ	112

ส่วนที่
1

ลักษณะสำคัญขององค์กร

วิสัยทัศน์

พัฒนาที่ดินให้สมบูรณ์ เพิ่มพูนผลผลิต ในทิศทางการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน บนพื้นฐานการมีส่วนร่วม

Vision

To enhance soil fertility and agricultural productivity while promoting long term sustainability based on participatory principle

พันธกิจ

1. สนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
2. วิจัย พัฒนา ให้บริการ และถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินพร้อมทั้งกำหนดเขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสม เพื่อการผลิตและให้บริการข้อมูลเชิงพื้นที่ด้านต่างๆ ที่ถูกต้อง ทันสมัย
3. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการพัฒนาที่ดินและน้ำ โดยการอนุรักษ์ดินและน้ำ การฟื้นฟู ปรับปรุงดิน เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร และการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน ภายใต้กระบวนการที่ชุมชนมีส่วนร่วม
4. พัฒนาหมอดินอาสา ยุวเกษตรกร เกษตรกร และกลุ่มเกษตรกร ให้มีความรู้ ความเข้าใจ การพัฒนาที่ดิน เพื่อเป็นรากฐานการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง
5. ปฏิบัติตาม พ.ร.บ. พัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551

อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2554 ให้กรมพัฒนาที่ดิน มีภารกิจเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและวางแผนการใช้ที่ดิน ในพื้นที่เกษตรกรรม การสำรวจและจำแนกดิน การกำหนดบริเวณการใช้ที่ดิน การควบคุมการใช้ที่ดินบริเวณที่มีการใช้หรือทำให้เกิดการปนเปื้อนของสารเคมี หรือวัตถุอันตราย การอนุรักษ์ดินและน้ำ การปรับปรุงบำรุงดิน การผลิตแผนที่และทำสำมะโนที่ดิน การให้บริการ และถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน ข้อมูลดินและการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร และให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการพัฒนาที่ดินและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษา สำรวจ วิเคราะห์ และจำแนกดินเพื่อกำหนดนโยบายและวางแผนการใช้ที่ดิน การกำหนดบริเวณการใช้ที่ดิน การควบคุมการใช้ที่ดินบริเวณที่มีการใช้หรือทำให้เกิดการปนเปื้อนของสารเคมีหรือวัตถุอันตราย การกำหนดเขตการอนุรักษ์ดินและน้ำ รวมทั้งติดตามสถานการณ์สภาพการใช้ที่ดิน

3. ศึกษา วิจัยและพัฒนาการปรับปรุงบำรุงดิน การอนุรักษ์ดินและน้ำ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเกษตรในไร่นา ตลอดจนการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่และการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม และลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตร

4. ให้บริการวิเคราะห์และตรวจสอบดิน น้ำ พืช ปุ๋ย พร้อมให้คำแนะนำเพื่อการปรับปรุงบำรุงดิน การอนุรักษ์ดินและน้ำ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ดิน

5. ศึกษา วิเคราะห์ และผลิตแผนที่ภาพถ่าย จัดทำสำมะโนที่ดิน และพัฒนาระบบแผนที่ฐานเพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการใช้ การพัฒนาการผลิต การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรและอื่นๆ

6. ถ่ายทอดผลการศึกษา ค้นคว้า วิจัย และให้บริการด้านการพัฒนาที่ดิน รวมทั้งสร้างเครือข่ายหมอดินอาสา และกลุ่มเกษตรกรให้เข้มแข็งเพื่อรองรับการถ่ายทอดเทคโนโลยี และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาที่ดินและในด้านอื่นๆ

7. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่รัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรี มอบหมาย

ค่านิยมองค์กร (Share Value) ของกรมพัฒนาที่ดิน

“THAI LDD”

เชื่อมั่น สุขสันต์ สำเร็จ บูรณาการ
เรียนรู้ พัฒนา ปิติยินดี

ระดับบุคคล (Individual)

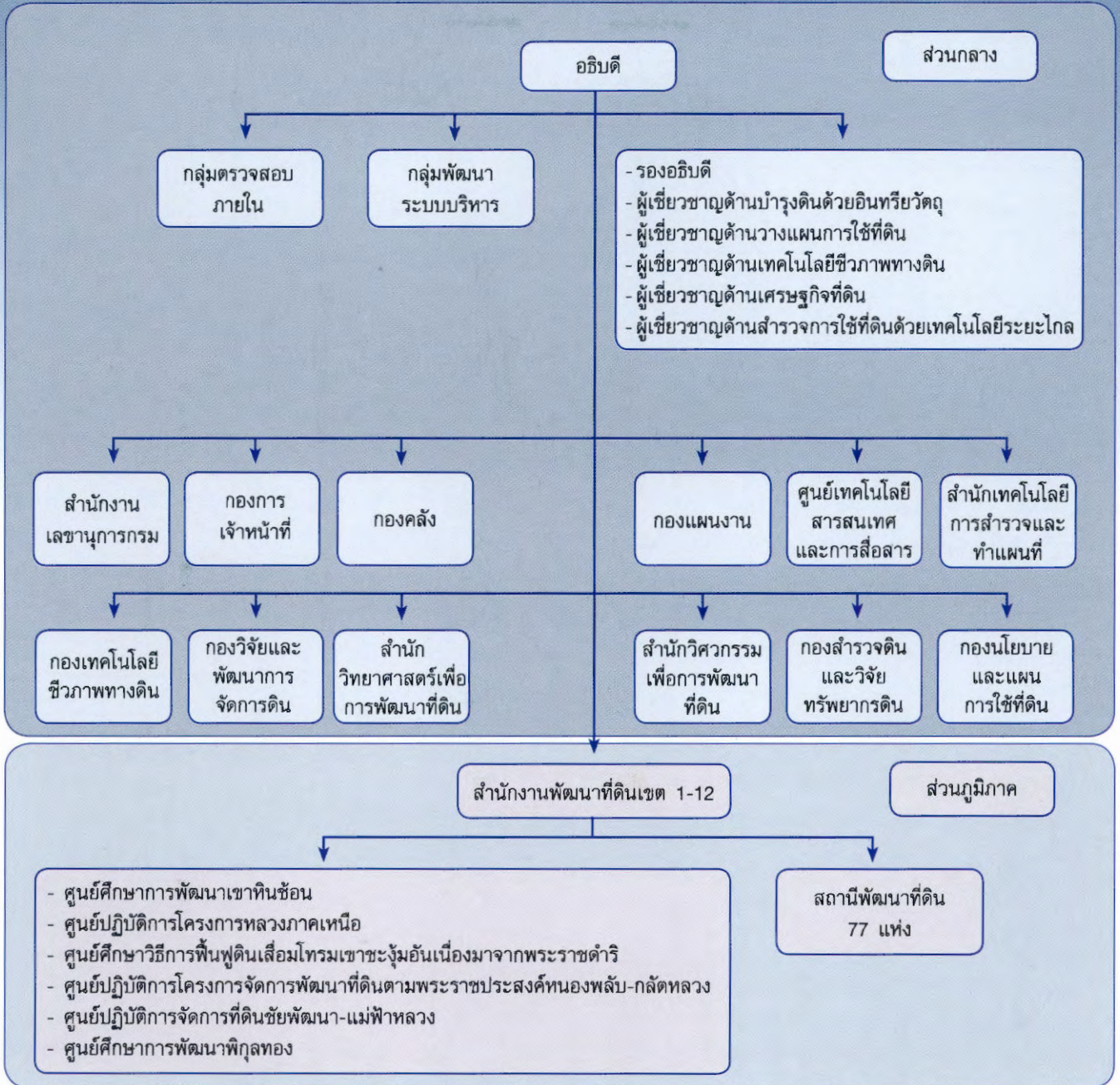
- T = Trust คนในองค์กรเกิดความเชื่อมั่น ไว้วางใจซึ่งกันและกันในทุกระดับ
- H = Happiness คนในองค์กรทำงานอย่างมีความสุข
- A = Accomplishment คนในองค์กรทำงานได้ประสบผลสำเร็จ
- I = Integration คนในองค์กรมีการบูรณาการงานร่วมกัน

ระดับองค์กร (Organization)

- L = Learning เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างไม่สิ้นสุด
- D = Developing เป็นองค์กรแห่งการพัฒนาตลอดเวลา
- D = Delighting เป็นองค์กรแห่งความปิติยินดี

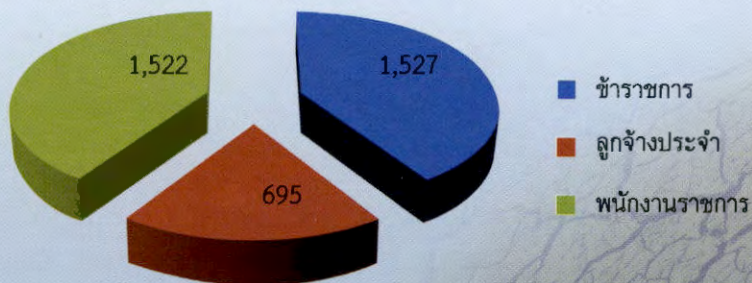

โครงสร้างกรมพัฒนาที่ดินและกรอบอัตรากำลัง

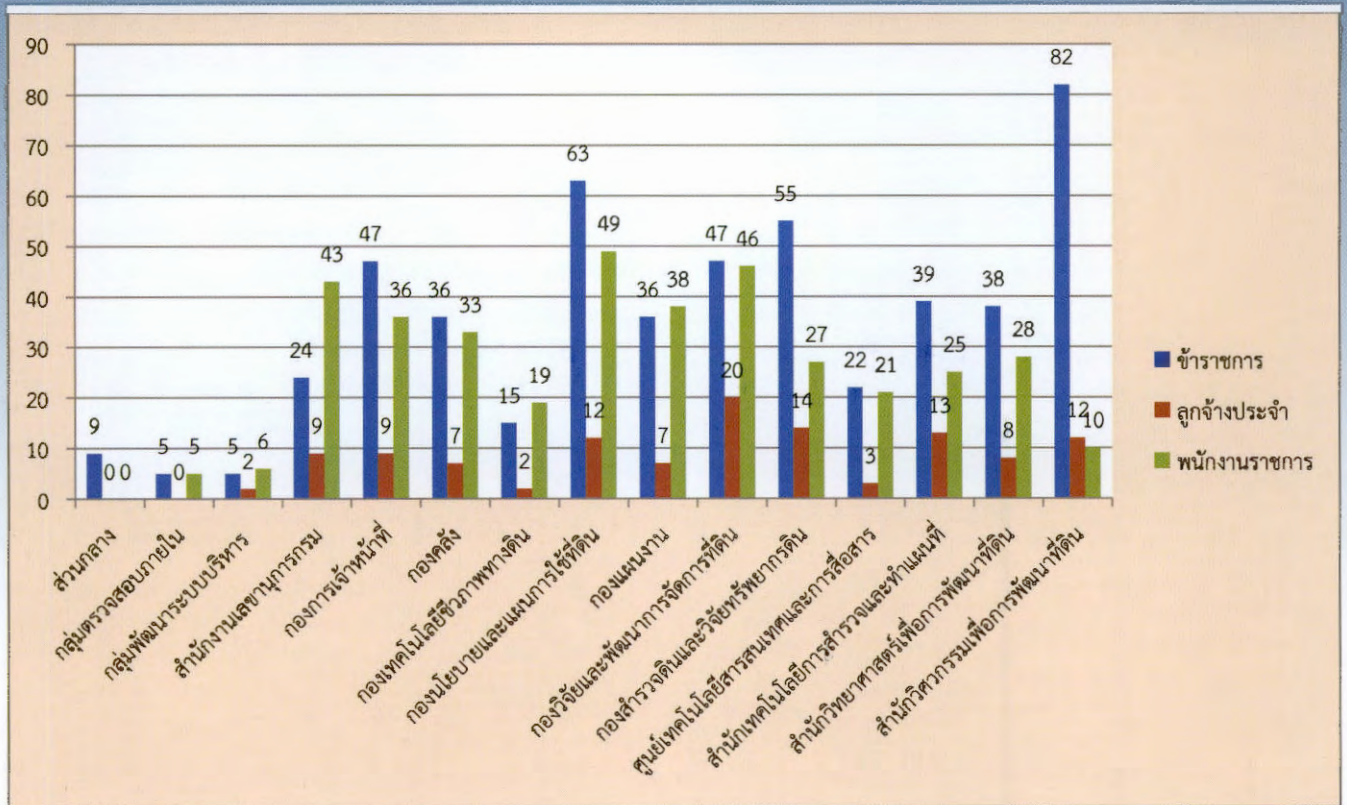

กรอบอัตรากำลังคน ประจำปีงบประมาณ 2559

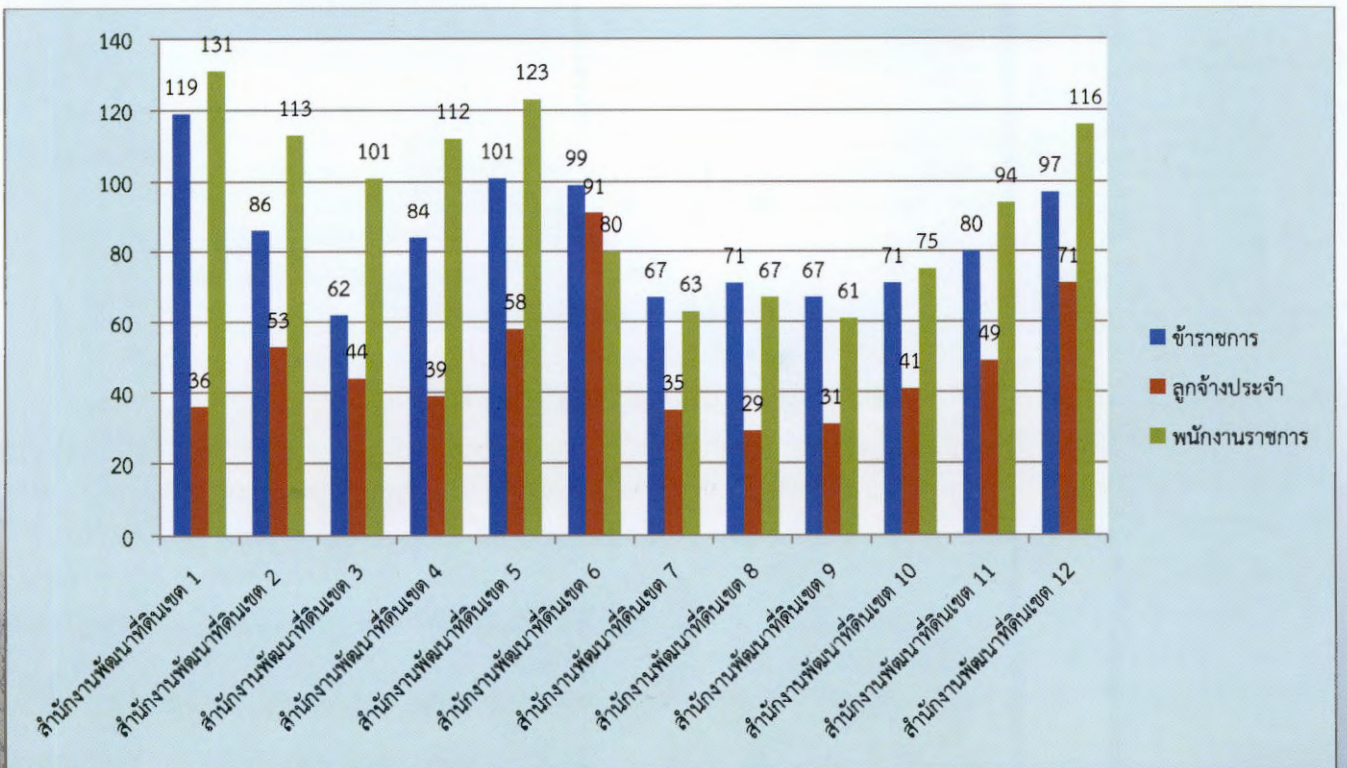
กรอบอัตรากำลังภาพรวม (คน)

กรอบอัตรากำลังของหน่วยงานส่วนกลาง (คน)

กรอบอัตรากำลังของหน่วยงานส่วนภูมิภาค (คน)

ผลการดำเนินงานและการใช้จ้าง งบประมาณตามภารกิจ ของกรมพัฒนาที่ดิน

ผลการดำเนินงานของกรมพัฒนาที่ดิน ตามภารกิจในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559)

ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) กรมพัฒนาที่ดินได้รับงบประมาณเป็นเงิน 25,341,112,300 ล้านบาท โดยมีภารกิจเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและวางแผนการใช้ที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรม การสำรวจและจำแนกดิน การอนุรักษ์ดินและน้ำ และการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการให้บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน ข้อมูลดิน และการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อมุ่งพัฒนาที่ดินให้สมบูรณ์ เพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในทิศทางการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานการมีส่วนร่วม ภายใต้เงื่อนไขและการเปลี่ยนแปลงในมิติต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ และได้แนะนำแนวพระราชดำริมาเป็นแนวทางการปฏิบัติงานพัฒนาที่ดินให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ โดยมีผลดำเนินงานพัฒนาทรัพยากรที่ดินและน้ำในพื้นที่การเกษตรได้ 10,934,075.12 ไร่ และเกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านการพัฒนาที่ดิน 3,004,028 ราย โดยมีผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายเงินงบประมาณตามภารกิจในแต่ละปีงบประมาณ ดังนี้

ปีงบประมาณ	แผน	ผล	หน่วยนับ
● ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555			
- งบประมาณ	4,247,110,900.00	3,868,387,812.26	ล้านบาท
- จำนวนพื้นที่การเกษตรได้รับการพัฒนาที่ดินและน้ำ	2,051,273.00	2,241,991.00	ไร่
- จำนวนเกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านการพัฒนาที่ดิน	700,000.00	721,825.00	ราย
● ปีงบประมาณ พ.ศ. 2556			
- งบประมาณ	5,337,840,700.00	5,072,158,448.11	ล้านบาท
- จำนวนพื้นที่การเกษตรได้รับการพัฒนาที่ดินและน้ำ	2,063,271.00	2,180,832.00	ไร่
- จำนวนเกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านการพัฒนาที่ดิน	700,000.00	708,181.00	ราย
● ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557			
- งบประมาณ	5,192,685,200.00	5,061,843,121.14	ล้านบาท
- จำนวนพื้นที่การเกษตรได้รับการพัฒนาที่ดินและน้ำ	2,049,316.00	2,148,816.00	ไร่
- จำนวนเกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านการพัฒนาที่ดิน	5,000.00	5,043.00	ราย
● ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558			
- งบประมาณ	5,354,606,500.00	5,347,110,956.00	ล้านบาท
- จำนวนพื้นที่การเกษตรได้รับการพัฒนาที่ดินและน้ำ	2,048,625.00	2,120,316.00	ไร่
- จำนวนเกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านการพัฒนาที่ดิน	700,000.00	710,705.00	ราย
● ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559			
- งบประมาณ	5,208,869,000.00	5,089,236,943.00	ล้านบาท
- จำนวนพื้นที่การเกษตรได้รับการพัฒนาที่ดินและน้ำ	2,209,090.00	2,242,120.12	ไร่
- จำนวนเกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านการพัฒนาที่ดิน	778,000.00	858,274.00	ราย
● รวมทั้งสิ้น			
- งบประมาณ	25,341,112,300.00	24,438,737,280.50	ล้านบาท
- จำนวนพื้นที่การเกษตรได้รับการพัฒนาที่ดินและน้ำ	10,421,575	10,934,075.12	ไร่
- จำนวนเกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านการพัฒนาที่ดิน	2,883,000	3,004,028	ราย

ผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณตามภารกิจของกรมพัฒนาที่ดิน ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559)

ผลผลิต/โครงการ	ผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินงบประมาณประจำปีงบประมาณ									
	พ.ศ.2555		พ.ศ.2556		พ.ศ.2557		พ.ศ.2558		พ.ศ.2559	
	ผลงาน	ผลการใช้จ่ายเงิน (บาท)	ผลงาน	ผลการใช้จ่ายเงิน (บาท)	ผลงาน	ผลการใช้จ่ายเงิน (บาท)	ผลงาน	ผลการใช้จ่ายเงิน (บาท)	ผลงาน	ผลการใช้จ่ายเงิน (บาท)
รวมทั้งสิ้น	2,241,991 ไร่	3,868,387,812.26	2,180,832 ไร่	5,072,158,448.11	2,148,816 ไร่	5,061,843,121.14	2,120,316 ไร่	5,347,110,956.00	2,242,120.12 ไร่	5,089,236,943.00
	721,825 ราย		708,181 ราย		5,043 ราย		710,705 ราย		858,274 ราย	
โครงการจัดการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร	5 ชนิดพืช	158,593,902.83	5 ชนิดพืช	170,866,553.37	-	-	-	-	-	-
โครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ	-	-	-	-	-	-	6 ชนิดพืช	54,392,695.00	5 ชนิดพืช	54,784,514.00
โครงการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	1 ระบบ	130,405,799.98	1 ระบบ	135,200,814.97	1 ระบบ	130,989,445.00	1 ระบบ	34,736,897.00	1 ระบบ	31,238,181.00
โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	20,170 บ่อ	323,780,291.27	85,051 บ่อ	1,318,697,877.83	54,755 บ่อ	870,859,478.21	56,206 บ่อ	905,195,269.00	20,000 บ่อ	354,208,337.00
โครงการพัฒนาแหล่งน้ำชุมชน	7 แห่ง	20,388,495.03	10 แห่ง	54,587,215.80	10 แห่ง	63,738,834.89	8 แห่ง	55,632,940.00	7 แห่ง	53,966,671.00
โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	250 แห่ง	486,262,337.00	159 แห่ง	479,825,272.35	135 แห่ง	817,390,500.25	150 แห่ง	848,227,906.00	166 แห่ง	868,824,759.00
โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในจังหวัดชายแดนภาคใต้	19,603 ไร่	107,324,863.97	27,326 ไร่	139,457,819.94	22,736 ไร่	111,072,413.77	22,742 ไร่	111,270,192.00	30,336.25 ไร่	128,349,015.00
โครงการเมืองเกษตรสีเขียว (Green Agriculture City)	-	-	-	-	6 จังหวัด	199,324,297.99	100,000 ไร่	76,156,999.00	100,000 ไร่	78,251,485.00
โครงการพัฒนาพื้นที่โครงการหลวง	-	-	10,501 ไร่	77,864,930.00	10,907 ไร่	99,160,114.38	10,791 ไร่	100,703,842.00	11,791 ไร่	107,610,585.00
ผลผลิตฐานข้อมูลทรัพยากรที่ดินได้รับการปรับปรุงและพัฒนา	-	-	-	-	57,400,000 ไร่	226,234,865.19	55,100,000 ไร่	370,047,399.00	44,201,440 ไร่	342,227,880.00
ผลผลิตเกษตรกรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพด้านการพัฒนาที่ดิน	721,825 ราย	-	708,181 ราย	-	5,043 ราย	-	710,705 ราย	-	858,274 ราย	-
- กิจกรรมคลินิกเกษตรเคลื่อนที่	721,825 ราย	117,223,494.81	708,181 ราย	125,427,445.89	-	-	710,705 ราย	90,803,858.00	775,850 ราย	90,387,936.00
- กิจกรรมสนับสนุนโครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	130,956 ราย	205,498,820.12	156,628 ไร่	255,156,033.45	5,043 ราย	249,055,570.19	165,970 ไร่	246,733,913.00	105,177.99 ไร่	236,597,967.00
- กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรและหมอดินอาสา Smart Farmer	81,693 ราย	71,131,746.11	82,312 ราย	69,117,162.07	-	-	82,312 ราย	104,538,230.00	82,424 ราย	100,069,223.00
- กิจกรรมศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน	2,400 แห่ง	18,360,473.07	2,412 แห่ง	18,202,545.68	-	-	2,408 แห่ง	16,546,924.00	2,474 แห่ง	18,620,280.00
- กิจกรรมการรณรงค์และพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่	7,380 ราย	42,173,879.89	7,380 ราย	42,922,505.39	-	-	-	-	-	-
ผลผลิตทรัพยากรที่ดินและน้ำได้รับการพัฒนา	2,241,991 ไร่	-	2,180,832 ไร่	-	2,148,816 ไร่	-	2,120,316 ไร่	-	2,242,120.12 ไร่	-
- กิจกรรมปรับปรุงคุณภาพดิน	194,135 ไร่	290,949,285.05	198,320 ไร่	311,946,399.34	189,685 ไร่	578,621,611.50	190,886 ไร่	343,338,503.00	193,400 ไร่	556,954,530.00
- กิจกรรมฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	958,602 ไร่	927,202,854.69	925,307 ไร่	871,308,121.03	905,940 ไร่	872,029,027.35	897,851 ไร่	999,695,564.00	1,012,924.62 ไร่	1,088,115,556.00
- การพัฒนาที่ดินในพื้นที่เฉพาะ	20,447 ไร่	125,283,597.83	19,857 ไร่	153,712,984.64	18,550 ไร่	134,119,300.04	11,579 ไร่	150,810,288.00	14,405.50 ไร่	172,781,398.00
- กิจกรรมส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	1,046,722 ไร่	728,693,092.60	1,011,845 ไร่	730,879,486.77	1,019,629 ไร่	561,371,300.82	1,005,000 ไร่	690,569,164.00	1,005,315 ไร่	679,917,527.00
- กิจกรรมสร้างนิคมการเกษตร	20 แห่ง	30,356,791.15	20 แห่ง	28,413,864.43	20 แห่ง	21,278,475.73	20 แห่ง	22,012,477.00	20 แห่ง	25,062,240.00
- กิจกรรมการรณรงค์ปรับเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและลดโลกร้อน	22,085 ไร่	52,353,557.98	15,002 ไร่	52,495,898.75	15,012 ไร่	37,823,202.62	15,000 ไร่	52,362,202.00	16,075 ไร่	54,013,774.00
โครงการวิจัยพัฒนาที่ดินและเทคโนโลยีชีวภาพเพื่อเพิ่มผลผลิต	118 โครงการ	32,404,528.88	103 โครงการ	36,075,516.41	108 โครงการ	40,166,068.70	89 โครงการ	45,638,191.00	71 โครงการ	47,255,085.00

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 กรมพัฒนาที่ดินได้รับงบประมาณ จำนวน 5,208,869,000 บาท ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 จำนวน 145,737,500 บาท ซึ่งได้รับงบประมาณ 5,354,606,500 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.79 โดยงบประมาณที่ได้รับ จำแนกเป็น งบบุคลากร 1,027,098,900 บาท งบดำเนินงาน 1,402,986,700 บาท งบลงทุน 2,760,994,700 บาท งบอุดหนุน 922,000 บาท และงบรายจ่ายอื่น 16,866,700 บาท ประกอบด้วย 7 แผนงาน 3 ผลผลิต 9 โครงการ มีรายละเอียด ผลการดำเนินงานจำแนกตามแผนงาน-ผลผลิต/โครงการ-กิจกรรม ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ : เร่งรัดวางรากฐานการพัฒนายั่งยืนของประเทศ

1.1 แผนงาน : สร้างอาชีพและรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืนแก่เกษตรกรและผู้มีรายได้น้อย

โครงการ : บริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ

ผลเชิงปริมาณ : จำนวนฐานข้อมูลเพื่อรองรับเขตเกษตรเศรษฐกิจ 5 ชนิดพืช ได้แก่ ส้ม กาแฟ พริก มันฝรั่ง และมะพร้าว

กิจกรรม : การจัดทำฐานข้อมูลเพื่อรองรับเขตเกษตรเศรษฐกิจที่สำคัญ การสำรวจวิเคราะห์จัดทำแผนที่แนวเขตการใช้ที่ดินพืชเศรษฐกิจ และจัดทำข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ เพื่อใช้ในการกำหนดเขตเหมาะสมสำหรับปลูกพืชเศรษฐกิจสำคัญๆ ของประเทศ เป็นนโยบายที่สำคัญของรัฐบาลและเป็นนโยบายเร่งด่วนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยจะต้องมีการจัดทำแผนที่แนวเขตการใช้ที่ดินพืชเศรษฐกิจปีละ 5 ชนิดพืช เพื่อสนับสนุนการกำหนดเขตการใช้ที่ดินสำหรับพืชเศรษฐกิจ (Zoning) ซึ่งในปีงบประมาณ 2559 กรมพัฒนาที่ดิน ดำเนินกิจกรรมการจัดทำฐานข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินพืชเศรษฐกิจเพื่อสนับสนุนการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน การสำรวจและวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจเพื่อสนับสนุนเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ (Zoning) และการสำรวจเพื่อจัดทำเขตการใช้ที่ดินสำหรับพืชเศรษฐกิจ 5 ชนิดพืช ได้แก่ ส้ม กาแฟ พริก มันฝรั่ง และมะพร้าว

1.2 แผนงาน : พัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล

โครงการ : โครงการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ผลเชิงปริมาณ : จำนวนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้รับการปรับปรุงและพัฒนา 1 ระบบ

ผลเชิงคุณภาพ : ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารด้านการพัฒนาที่ดิน สามารถตอบสนองความต้องการ

พื้นฐานด้านข้อมูลได้อย่างถูกต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

กิจกรรม : ปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศ

กรมพัฒนาที่ดินดำเนินการพัฒนาเทคโนโลยีระบบสารสนเทศด้านทรัพยากรที่ดิน พัฒนาระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ โดยการสนับสนุนระบบเครือข่ายและบริการ Internet พัฒนางค์ความรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และพัฒนาฐานข้อมูลสำนักงาน อิเล็กทรอนิกส์ และการพัฒนาบุคลากรด้านคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ จำนวน 1 ระบบ

ระบบบริหารจัดการการตัดสินใจเขตพื้นที่ EIS - ด้านการพัฒนาที่ดิน

- ระบบฐานข้อมูลแหล่งน้ำในชนบทเขตชลประทาน
  - ระบบบริหารและติดตามโครงการปลูกหญ้าแฝก (Vetiver Grass Tracking)
  - ข้อมูลการติดตามการปลูกหญ้าแฝก (รายงานทั้งแบบ MIS and GIS)
  - ระบบตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Present Land Use Monitoring)
  - ระบบนำเสนอแผนที่ชุดดิน (Soil Series) มาตราส่วน 1:25,000 (แสดงข้อมูล แผนที่ความเหมาะสมในภาพเทรอปิก และรายงานสรุปภาคพื้นที่ย่อยตามการใช้ประโยชน์ที่ดิน)
- สำหรับเจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดิน มีบริการข้อมูลข่าวสารดังนี้
- เตลารายงานข่าวประชาสัมพันธ์
- Download คู่มือการบันทึกข้อมูลเข้าสู่ระบบบริหารและติดตามโครงการปลูกหญ้าแฝก (Vetiver Grass Tracking)

GIS

- ดินของประเทศไทย
- สภาพการใช้ที่ดิน
- การใช้ที่ดินของไทย
- ดินปัญหาของประเทศไทย
- แผนที่ชุดดินชายฝั่งภาค
- การปรับปรุงฐานข้อมูลทรัพยากรดิน 12 จังหวัด
- แผนที่และสารสนเทศดินเพื่อการใช้ประโยชน์ทางการใช้ประโยชน์ที่ดิน
- บริการแผนที่และข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียม
- บริการตรวจสอบแผนที่ออนไลน์การเบื้องต้น ผ่านระบบ Online
- ศูนย์ฝึกอบรมและนักใช้ปัญหาด้านสารสนเทศ
- รายงานผลการดำเนินงานที่ส่งผลกระทบต่อประชาชน

คลังความรู้

- ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ e-Library
- ห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ e-Learning
- ระบบบริหารข้อมูลงานฝึกอบรมอิเล็กทรอนิกส์ LDD e-Training
- การจัดการความรู้ KM LDD
- KM LDD Blog
- FAQ ด้านการพัฒนาที่ดิน
- ผลงานข้อมูลวิชาการกรมพัฒนาที่ดิน
- หนังสือนิตยสาร
- นิตยสาร นิตยสาร
- นิตยสาร นิตยสาร

วิจัยและนวัตกรรม

- วิจัยและนวัตกรรม กรมพัฒนาที่ดิน
- ผลงานวิจัยและนวัตกรรมกรมพัฒนาที่ดินและศูนย์วิจัยกรมพัฒนาที่ดิน
- ผลงานการประกวดสิ่งประดิษฐ์กรมพัฒนาที่ดิน

การดำเนินการตามข้อเสนอ การเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติงานราชการ

- คู่มือดำเนินการตามข้อเสนอแนะจากหน่วยงานภายนอก (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1)
- แผนปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมความโปร่งใสในการปฏิบัติงานราชการ

คู่มือสำหรับประชาชน

- คู่มือสำหรับประชาชนการขอรับโฉนดที่ดิน
- คู่มือสำหรับประชาชนการขอรับโฉนดที่ดิน (กรณีได้ครอบครองที่ดินโดยชอบ)
- คู่มือสำหรับประชาชนการขอรับโฉนดที่ดิน (กรณีได้ครอบครองที่ดินโดยชอบ)
- คู่มือสำหรับประชาชนการขอรับโฉนดที่ดิน (กรณีได้ครอบครองที่ดินโดยชอบ)
- คู่มือสำหรับประชาชนการขอรับโฉนดที่ดิน (กรณีได้ครอบครองที่ดินโดยชอบ)

1.

โพล

แอปพลิเคชันของกรมพัฒนาที่ดินที่หาอ่านไปใช้ไปจะโยกโยนมากน้อยที่สุด?

- LDD Soil Guide
- วิทยุชุมชน
- คลิปวีดิโอ

ตอบโพล   ผลโพล

สมาคม/สโมสร/ความร่วมมือ

- สมาคมอนุรักษ์ดินและน้ำแห่งประเทศไทย
- สมาคมอนุรักษ์ดินและน้ำโลก WASWAC
- อนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยการลดอันการแปรสภาพเป็นทะเลทราย (UNCCD)
- โครงการความร่วมมือกับต่างประเทศ
- สมัชชาความร่วมมือทรัพยากรดินภูมิภาคเอเชีย ASP
- มหุสยวศานต์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศอาเซียน (ACMECS)

1.3 แผนงาน : บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

1) โครงการ : พัฒนาแหล่งน้ำชุมชน

ผลเชิงปริมาณ : จำนวนแหล่งน้ำชุมชนได้รับการพัฒนาฟื้นฟู จำนวน 7 แห่ง

ผลเชิงคุณภาพ : พื้นที่แหล่งน้ำชุมชนได้รับการพัฒนาและฟื้นฟูตามหลักวิชาการไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

กิจกรรม : ก่อสร้างแหล่งน้ำชุมชน

การดำเนินโครงการแหล่งน้ำชุมชน เพื่อเป็นต้นแบบของการบริหารจัดการน้ำที่ดี โดยการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่มีประสิทธิภาพ อนุรักษ์น้ำและเก็บกักน้ำ โดยการจัดการให้น้ำฝนที่ตกลงมาถูกกักเก็บไว้ให้ไหลซึมลงใต้ดินเป็นประโยชน์ในรูปของความชื้นแก่พรรณพืช ไม่ให้ไหลบ่าไปกัดเซาะดินในพื้นที่ตอนล่างให้เกิดความเสียหายกักเก็บน้ำไว้ใช้ในการเกษตรกรรมเพื่อเป็นต้นแบบการพัฒนาแหล่งน้ำชุมชนที่มีการบริหารจัดการอย่างครบวงจร สามารถป้องกันการชะล้างพังทลายของดินที่กระทบต่อสภาวะแวดล้อมในพื้นที่การเกษตรและแหล่งเก็บกักน้ำ มีการก่อสร้างแหล่งเก็บกักน้ำให้สามารถนำไปใช้ในเขตพื้นที่การเกษตรที่กำหนด โดยวางแผนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม มีการจัดระบบการปลูกพืชได้โดยกำหนดระยะเวลาชนิดและพันธุ์พืชให้เหมาะสม ซึ่งในปีงบประมาณ 2559 ดำเนินการในพื้นที่ 7 แห่ง ได้แก่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน น่าน กำแพงเพชร อุทัยธานี สุโขทัย นครศรีธรรมราช และพัทลุง

2) โครงการ : ก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

ผลเชิงปริมาณ : จำนวนแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ได้รับการก่อสร้าง จำนวน 20,000 บ่อ

ผลเชิงคุณภาพ : แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน สามารถกักเก็บน้ำได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

กิจกรรม : ก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบในหลักการมอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมพัฒนาที่ดิน จัดทำโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2547 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำไว้ใช้ในพื้นที่เกษตรกรรมบรรเทาปัญหาภัยแล้ง แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำและความต้องการน้ำเพื่อการเกษตรของเกษตรกรในพื้นที่นอกเขตชลประทาน หรือพื้นที่ที่ส่งน้ำไปไม่ถึง และเพิ่มรายได้ให้เกษตรกร โดยขุดสระเก็บน้ำประจำไร่นา ขนาด 1,260 ลบ.ม. ซึ่งเกษตรกรมีส่วนร่วมในการสมทบค่าใช้จ่าย 2,500 บาท/บ่อ ในพื้นที่มีเอกสารสิทธิ์ ในปีงบประมาณ 2559 กรมพัฒนาที่ดินดำเนินการขุดสระน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน จำนวน 20,000 บ่อ

3) โครงการ : พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

ผลเชิงปริมาณ : จำนวนแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำได้รับการก่อสร้าง จำนวน 166 บ่อ

ผลเชิงคุณภาพ : แหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำได้รับการพัฒนาตามหลักวิชาการไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

กิจกรรม : พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นภารกิจหลักที่สำคัญของกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อเก็บกักน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้ง ในปีงบประมาณ 2559 กรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินกิจกรรมก่อสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก ปรับปรุงพื้นที่ และจัดทำระบบส่งน้ำในไร่นา เพื่อให้เกษตรกรมีน้ำไว้ใช้ทำการเกษตร โดยเฉพาะในช่วงฝนทิ้งช่วงเพื่อลดความเสียหายของผลผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการอนุรักษ์น้ำ และรักษาความชุ่มชื้นในดิน จำนวน 166 แห่ง

1.4 แผนงาน : แก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

โครงการ : ส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลเชิงปริมาณ : จำนวนพื้นที่ทางการเกษตรที่มีปัญหาได้รับการพัฒนา จำนวน 30,000 ไร่

ผลเชิงคุณภาพ : พื้นที่ทางการเกษตรที่ได้รับการพัฒนาและฟื้นฟูตามหลักวิชาการไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

กิจกรรม : ส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในจังหวัดชายแดนใต้

ตั้งแต่ช่วงต้นเดือนมกราคม ปี 2547 นับจากเกิดความรุนแรงของการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหาหลักที่เกิดขึ้นกับประชาชนและเกษตรกรโดยทั่วไป คือ ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เกษตรกรไม่สามารถประกอบอาชีพ

การเกษตรได้ตามปกติ ตั้งแต่ปี 2548 จนถึงปัจจุบัน หน่วยงานของกรมพัฒนาที่ดินยังคงมีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุน ให้เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถประกอบอาชีพทำการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อร่วมกันพัฒนาเศรษฐกิจของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ควบคู่กับการแก้ปัญหา ด้านความมั่นคงของประเทศ โดยดำเนินการปรับปรุงฟื้นฟูไร่ร้าง จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ขุดคูยกร่องเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน และปรับปรุง

พื้นที่ไร่ร้างเพื่อปลูกข้าว เป็นการส่งเสริมอาชีพให้เกษตรกรในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (สงขลา สตูล ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส) ให้สามารถกลับมาใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในปีงบประมาณ 2559 ดำเนินการได้ 30,336.25 ไร่

2. ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ : การสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนและเป็นธรรม

2.1 แผนงาน : ส่งเสริมประสิทธิภาพการผลิต การสร้างมูลค่าภาคการเกษตร และการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกรอย่างเป็นระบบ

โครงการ : เมืองเกษตรสีเขียว (Green Agriculture City)

ผลเชิงปริมาณ : จำนวนทรัพยากรดินในพื้นที่เมืองเกษตรสีเขียวได้รับการปรับปรุง จำนวน 100,000 ไร่

ผลเชิงคุณภาพ : ทรัพยากรดินในพื้นที่เป้าหมายได้รับการพัฒนาตามหลักวิชาการไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

กิจกรรม : พัฒนาคุณภาพดินในเมืองเกษตรสีเขียว (Green Agriculture City)

ประเทศไทยมีความได้เปรียบในภาคการเกษตรทั้งในเชิงที่ตั้งที่เหมาะสมสำหรับเป็นแหล่งผลิตทางการเกษตรและอาหารที่สำคัญของโลกหรือการเป็นครัวโลก รวมทั้งมีความได้เปรียบของที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่สามารถติดต่อเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคต่างๆ เพื่อให้ภาคการเกษตรของประเทศไทยมีศักยภาพและข้อได้เปรียบรวมทั้งโอกาสในการผลิตทางการเกษตรและอาหารซึ่งนำไปสู่ความเป็นอยู่ของเกษตรกรในพื้นที่สามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวในจังหวัด

กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำโครงการเมืองเกษตรสีเขียว โดยดำเนินการปรับปรุงบำรุงดินในจังหวัดที่ได้รับการพัฒนาเป็นเมืองเกษตรสีเขียว (Green Agriculture City) จำนวน 6 เมือง คือ จังหวัดเชียงใหม่ (โดดเด่นในการผลิตผลไม้และพืชผักเมืองหนาว) จังหวัดศรีสะเกษ (โดดเด่นในการผลิตข้าว พืชผัก และผลไม้) จังหวัดจันทบุรี (โดดเด่นในการผลิตผลไม้เมืองร้อนและการประมง) จังหวัดราชบุรี (โดดเด่นในการผลิตปศุสัตว์ และพืชผัก) จังหวัดพัทลุง (โดดเด่นในการผลิตเกษตร ผสมผสาน) และจังหวัดหนองคาย (โดดเด่นเรื่องการท่องเที่ยวเชิงเกษตรชายแดน)

ในปีงบประมาณ 2559 ดำเนินการใน 6 จังหวัด โดยส่งเสริมการให้น้ำหมักชีวภาพได้ 100,000 ไร่ ถ่ายทอดเทคโนโลยี และนวัตกรรม ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด ส่งเสริมการทำปุ๋ยหมัก ส่งเสริมการทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน ส่งเสริมการใช้ปูนเพื่อการเกษตร ธรณรงค์ไกลบดตอซัง ตรวจวิเคราะห์ดิน และสำรวจ การใช้สารเคมีในพื้นที่

ผลผลิตที่ 1 : ฐานข้อมูลทรัพยากรที่ดินที่ได้รับการปรับปรุงและพัฒนา

ผลเชิงปริมาณ : ปริมาณพื้นที่ที่ได้รับการปรับปรุงและพัฒนาฐานข้อมูล จำนวน 44,201,140 ไร่

ผลเชิงคุณภาพ : ฐานข้อมูลทรัพยากรดินที่ได้รับการปรับปรุงตามหลักวิชาการไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

กิจกรรม : ปรับปรุงฐานข้อมูลทรัพยากรดิน

กรมพัฒนาที่ดิน ได้ดำเนินการจัดทำแผนที่กลุ่มชุดดินมาตราส่วน 1 : 25,000 แล้วเสร็จทั้งประเทศ ในปี 2553 และแผนที่ดังกล่าวสามารถนำไปวางแผนการใช้ที่ดินเพื่อความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจ และกิจกรรมอื่นๆ ได้ในระดับหนึ่ง แต่การนำแผนที่กลุ่มชุดดินนี้ไปขยายลงในระดับไร่นาหรือแผนที่ระดับตำบลต้องมีความเป็นปัจจุบันและมีความถูกต้องสูง เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากแผนที่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีการปรับฐานข้อมูลทรัพยากรดินให้เป็นปัจจุบันอย่างมีระบบ โดยการปรับปรุงฐานข้อมูลทรัพยากรดินเบื้องต้นลงบนภาพถ่ายออร์โธสี ซึ่งปัจจุบันดำเนินการในระยะที่ 3 (ปี 2558 - 2559) ในพื้นที่ภาคกลางส่วนที่เหลือ ภาคตะวันออก และภาคใต้ เพื่อให้ได้ผลการดำเนินงานที่สามารถนำข้อมูลดินมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ ได้อย่างครบถ้วน ทั้งในด้านวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล หรือในระดับรายละเอียดของเกษตรกร และด้านภัยพิบัติต่างๆ เช่น น้ำท่วม ดินถล่ม การชะล้างพังทลายของหน้าดิน การเกิดดินเค็ม รวมทั้ง ภัยภัยแล้งที่เกิดขึ้นในพื้นที่เกษตรกรรม เป็นต้น

ในปีงบประมาณ 2559 ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาฐานข้อมูลได้ในพื้นที่ 44,201,440 ไร่ โดยการปรับปรุงฐานข้อมูลทรัพยากรดินเบื้องต้นลงบนภาพถ่ายออร์โธสี การจัดการดินและปุ๋ยและโปรแกรมดินไทย การศึกษาดินตัวแทนหลัก สำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ การวินิจฉัยคุณภาพและกำลังผลิตของทรัพยากรดิน สำหรับพืชเศรษฐกิจ ปศุศีกาลศาสตร์

โครงการที่ 1 : โครงการพัฒนาพื้นที่โครงการหลวง

ผลเชิงปริมาณ : จำนวนพื้นที่โครงการหลวงได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟู

ผลเชิงคุณภาพ : พื้นที่โครงการหลวงได้รับการพัฒนาตามหลักวิชาการไม่น้อยกว่าร้อยละ 100

กิจกรรม : การพัฒนาพื้นที่โครงการหลวง

ตามข้อมูลสถานการณ์ในปี 2550/51 พบว่า พื้นที่ปลูกฝิ่น มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยมีการปลูกฝิ่นซ้ำซากในพื้นที่ 9 จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ ลำปาง แพร่ น่าน พะเยา แม่ฮ่องสอน ตาก และกำแพงเพชร ในจำนวนนี้เป็นพื้นที่ที่มีการปลูกฝิ่นหนาแน่นมากกว่า 50 ไร่

จากสถานการณ์ดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงและภาพลักษณ์ของประเทศ นอกจากนี้เกษตรกรที่อยู่ในพื้นที่ปลูกฝิ่นเป็นเกษตรกรที่มีฐานะยากจน และอยู่ในถิ่นที่ห่างไกลและทุรกันดารหากปล่อยทิ้งไว้โดยไม่ได้รับการแก้ไข อาจทำให้สถานการณ์การปลูกฝิ่นกลับคืนมาจนยากต่อการแก้ไข ประกอบกับนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นนโยบายที่สำคัญและเร่งด่วนประการหนึ่งของรัฐบาล ซึ่งมาตรการแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศอย่างหนึ่ง คือ การมุ่งลดหรือขจัดพื้นที่การปลูกฝิ่นให้หมดไป

กรมพัฒนาที่ดิน จึงได้ดำเนินการโดยการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเกษตรที่สูง โครงการขยายผลโครงการหลวง และโครงการขยายผลโครงการหลวงเพื่อแก้ไขปัญหการปลูกฝิ่นอย่างยั่งยืนโดยในปี งบประมาณ 2559 ดำเนินการได้ 11,791 ไร่

ผลผลิต : เกษตรกรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพด้านการพัฒนาที่ดิน

ผลเชิงปริมาณ : เกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมและบริการด้านการพัฒนาที่ดิน จำนวน 858,274 ราย

ผลเชิงคุณภาพ : เกษตรกรมีความพึงพอใจในบริการงานพัฒนาที่ดิน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

กิจกรรม : คลินิกเกษตรเคลื่อนที่

ผลเชิงปริมาณ : จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมและบริการด้านการพัฒนาที่ดิน

กรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินกิจกรรมคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ร่วมกับจังหวัด และคลินิกดินเคลื่อนที่ให้บริการวิเคราะห์ดิน และให้คำแนะนำการใช้ปุ๋ย การจัดการดิน น้ำ พืช โดยการนำตัวอย่างดินที่มีปัญหาวิเคราะห์ดินอย่างละเอียดในห้องปฏิบัติการ และการบริการวิเคราะห์ดินเคลื่อนที่จากหน่วยวิเคราะห์ดินเคลื่อนที่ของสำนักงานพัฒนาที่ดินเขตทั้ง 12 เขต และคลินิกดินเคลื่อนที่ของสถานีพัฒนาที่ดิน พร้อมทั้ง ส่งเสริมสนับสนุนการใช้สารอินทรีย์ลดสารเคมีทางการเกษตร โดยการสนับสนุนสารเร่ง พด. เพื่อผลิตและใช้น้ำหมักชีวภาพ โดยในปีงบประมาณ 2559 มีผลการดำเนินงาน 775,850 ราย

กิจกรรม : พัฒนาเกษตรกรและหมอดินอาสาสู่ Smart Farmer

ผลเชิงปริมาณ : หมอดินอาสาได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน จำนวน 82,424 ราย

ดำเนินการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับหมอดินอาสาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน การใช้ผลิตภัณฑ์ของกรมฯ และการใช้เครื่องมือตรวจวิเคราะห์ดินอย่างง่ายให้มีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการจัดการทรัพยากรดินอย่างจริงจังและต่อเนื่อง พร้อมทั้งสนับสนุนให้จัดทำแปลงสาธิตในพื้นที่ของหมอดินอาสา เพื่อเป็นตัวอย่างให้แก่เกษตรกรรายอื่น และผู้สนใจมาศึกษาดูงาน และเป็นกลไกขับเคลื่อนงานพัฒนาที่ดินให้เข้าถึงเกษตรกรในระดับจังหวัด/อำเภอ/ตำบล/หมู่บ้าน และโรงเรียน ในปีงบประมาณ 2559 มีผลการดำเนินงาน 82,424 ราย

กิจกรรม : สนับสนุนโครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ผลเชิงปริมาณ : จำนวนพื้นที่โครงการพระราชดำริได้รับการพัฒนา
จำนวน 105,177.99 ไร่

กรมพัฒนาที่ดิน ได้ดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อสนองพระราชดำริของทุกพระองค์ที่พระราชทานเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพดิน และพระราชทานความช่วยเหลือแก่ราษฎรที่ได้รับความเดือดร้อนต่างๆ เพื่อให้ราษฎรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยดำเนินการสาธิตส่งเสริมการอนุรักษ์ดินและน้ำ และปรับปรุงบำรุงดิน รักษาคุณภาพดินและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ กรมพัฒนาที่ดินยังเป็นหน่วยงานหลักประสานการดำเนินงานกับ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ รวมทั้งการพัฒนาศูนย์ศึกษาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และแหล่งให้ความรู้การพัฒนาทรัพยากรดินด้านต่างๆ ให้กับเกษตรกร นักเรียน และผู้สนใจทั่วไป ในปีงบประมาณ 2559 มีผลการดำเนินงาน ครอบคลุมพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์ 105,177.99 ไร่

กิจกรรม : ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน

ผลเชิงปริมาณ : จำนวนศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน จำนวน 2,474 แห่ง

ดำเนินการจัดตั้งศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดินในพื้นที่ของหมอดินอาสาเพื่อเป็นแหล่งสาธิต ศึกษา ดูงาน และเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดินของเกษตรกรในพื้นที่ และเป็นเครือข่าย (Node) ให้ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดินของกระทรวงฯ สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ของหมอดินอาสาที่มีศักยภาพในการจัดทำแปลงสาธิต และมีความสามารถในการเป็นวิทยากร นอกจากนี้ศูนย์ถ่ายทอดยังต้องมีโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น พร้อมทั้งอยู่ใกล้ถนนสามารถเข้าถึงได้ ในปีงบประมาณ 2559 มีผลดำเนินงาน 2,474 แห่ง

ผลผลิต : ทรัพยากรที่ดินและน้ำได้รับการพัฒนา

ผลเชิงปริมาณ : จำนวนพื้นที่ทางการเกษตรได้รับการอนุรักษ์ ปรับปรุง และฟื้นฟู 2,242,120.12 ไร่

ผลเชิงคุณภาพ : ระบบอนุรักษ์ดินและน้ำได้รับการพัฒนาตามหลักวิชาการไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

กิจกรรม : ปรับปรุงคุณภาพดิน

ผลเชิงปริมาณ : จำนวนพื้นที่ทางการเกษตรได้รับการปรับปรุงคุณภาพดิน

จากฐานข้อมูลทรัพยากรดินที่ได้จากการสำรวจ วิเคราะห์ และจำแนกดิน ทำให้ทราบสถานภาพทรัพยากรดินและดินที่มีปัญหาของประเทศไทย จากข้อมูลดังกล่าว กรมพัฒนาที่ดินได้มีการศึกษา วิจัย และทดลองหาวิธีการแก้ไขปัญหาคที่เหมาะสม ปฏิบัติได้ง่าย ลงทุนต่ำ ได้ผลตอบแทนสูง โดยแนะนำส่งเสริมให้เกษตรกรนำไปใช้แก้ไขปัญหาในพื้นที่ของตนเองได้ ซึ่งในปี 2559 ดำเนินการในพื้นที่ที่มีปัญหาทางกายภาพด้วยการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยมาร์ลในการพัฒนาพื้นที่ดินเปรี้ยวใช้หินปูนฝุ่นในการปรับปรุงพื้นที่

ดินเปรี้ยวดินเค็มภาคใต้ การปรับปรุงพื้นที่ดินกรดโดยใช้โดโลไมท์ และส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ดินเค็ม ซึ่งในปีงบประมาณ 2559 ดำเนินการได้ 193,400 ไร่

กิจกรรม : ฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน

ผลเชิงปริมาณ : จำนวนพื้นที่ทางการเกษตรได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟู 1,012,924.62 ไร่

จากสภาพปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรดินและสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นในประเทศไทยซึ่งส่งผลให้ผลผลิตทางการเกษตรลดลง และบางพื้นที่ประสบปัญหาการชะล้างพังทลายของดินอย่างรุนแรง ดังนั้นกรมพัฒนาที่ดินจึงได้ดำเนินการโดยการรณรงค์และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ที่มีปัญหาการชะล้างพังทลายของดินทั่วประเทศ จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำบนพื้นที่ลุ่ม - ดอน เน้นการดำเนินงานในพื้นที่เขตพัฒนาที่ดิน จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำชุมชนบนพื้นที่สูง การอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อป้องกันและบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่เสี่ยงต่อดินถล่ม และในพื้นที่การเกษตรที่มีความวิกฤตต่อการสูญเสียหน้าดิน ซึ่งในปีงบประมาณ 2559 ดำเนินการครอบคลุมพื้นที่ 1,012,924.62 ไร่

กิจกรรม : การพัฒนาที่ดินในพื้นที่เฉพาะ

ผลเชิงปริมาณ : จำนวนพื้นที่ทางการเกษตรเฉพาะพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนา 14,405.50 ไร่

กรมพัฒนาที่ดิน ดำเนินการพัฒนาในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ ตามโครงการผลิตข้าวหอมมะลิมาตรฐานเพื่อการส่งออกในเขตทุ่งกุลาร้องไห้ โดยการก่อสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำและปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด พัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา โดยการอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดินและการอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่นาร้างเพื่อการเกษตรแบบผสมผสานพื้นที่พื้นที่ผ่านการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ พัฒนาพื้นที่ทุ่งสัมฤทธิ์ โดยการปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสดและการจัดทาระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ และเพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวอินทรีย์และพืชหลังนาเพื่อการส่งออกในพื้นที่ทุ่งมหาวิท โดยการก่อสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำและก่อสร้างระบบโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งในปีงบประมาณ 2559 ดำเนินการได้ 14,405.50 ไร่

กิจกรรม : ส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร/เกษตรอินทรีย์

ผลเชิงปริมาณ : จำนวนพื้นที่การเกษตรที่ได้รับการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร 1,005,315 ไร่

กรมพัฒนาที่ดิน ดำเนินการพัฒนาเกษตรกรของกลุ่มเดิมที่เข้มแข็ง และพัฒนาเกษตรกรกลุ่มผู้การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ อีกทั้งพัฒนาต่อยอดกลุ่มเดิมที่เข้มแข็ง โดยมีการพัฒนาต่อยอดกลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร และพัฒนาเตรียมความพร้อมเกษตรกรผู้การผลิตระบบเกษตรอินทรีย์ รวมทั้งพัฒนาสนับสนุนส่งเสริมให้มีการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีหรือทำเกษตรอินทรีย์ตามความต้องการของกลุ่ม ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในโรงเรียน ธรนรงค์ดีเผาฟางและตอซังพืช ในปีงบประมาณ 2559 ดำเนินการได้ 1,005,315 ไร่ ตลอดจนการพัฒนาและรับรองมาตรฐานปัจจัยการผลิตทางการเกษตร (Q) ดำเนินการจัดหาเมล็ดพันธุ์ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด ธนาคารน้ำหมักชีวภาพ ธนาคารปุ๋ยหมัก (สูตรพระราชทาน) และธนาคารเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด สาธิตการทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน และการจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์

กิจกรรม : สร้างนิคมการเกษตร

ผลเชิงปริมาณ : นิคมการเกษตรที่ได้รับการฟื้นฟูและปรับปรุงบำรุงดิน
จำนวน 20 แห่ง

กรมพัฒนาที่ดิน ดำเนินการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ และปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่นิคมการเกษตร โดยการส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินกรดด้วยโดโลไมท์ และผลิตจัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสดในการส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน ในปีงบประมาณ 2559 ดำเนินการในพื้นที่เป้าหมาย 20 แห่ง ใน 18 จังหวัด ได้แก่ สุพรรณบุรี ฉะเชิงเทรา จันทบุรี ร้อยเอ็ด ตาก นครศรีธรรมราช (2 แห่ง) ยโสธร กระบี่ เชียงใหม่ กำแพงเพชร อุตรดิตถ์ สุโขทัย (2 แห่ง) สุรินทร์ อุทัยธานี ชุมพร อุบลราชธานี อำนาจเจริญ และแพร่ ครอบคลุมพื้นที่ได้รับประโยชน์ จำนวน 35,800 ไร่

กิจกรรม : การรองรับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและลดโลกร้อน

ผลเชิงปริมาณ : จำนวนพื้นที่ทางการเกษตรได้รับการอนุรักษ์เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและลดโลกร้อน 16,075 ไร่

กรมพัฒนาที่ดิน ดำเนินการสาธิตวิธีการโลกบดตอซึ่งถูกต้องและเหมาะสมให้แก่เกษตรกร เพื่อให้สามารถนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองได้และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรได้รับรู้ถึงประโยชน์ของการโลกบดตอซึ่งช่วยลดการเกิดภาวะโลกร้อนที่เกิดจากการเผาตอซึ่งมีส่วนทำให้อุณหภูมิของโลกสูงขึ้น และส่งเสริมให้จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพร้อมปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว และการลดการเผาพื้นที่โล่งเตียนเพื่อบรรเทาภาวะโลกร้อน ในปีงบประมาณ 2559 ดำเนินการได้ 16,075 ไร่

2. ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ : ยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัย เทคโนโลยี การวิจัยและนวัตกรรม

2.1 แผนงาน : ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา

โครงการ : โครงการวิจัยพัฒนาที่ดินและเทคโนโลยีชีวภาพเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร

ผลเชิงปริมาณ : โครงการวิจัยด้านการพัฒนาที่ดินได้รับการพัฒนา จำนวน 71 โครงการ

ผลเชิงคุณภาพ : งานวิจัยด้านการพัฒนาที่ดินมีความถูกต้องทางวิชาการไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

กิจกรรม : การวิจัยพัฒนาที่ดินและเทคโนโลยีชีวภาพเพื่อเพิ่มผลผลิต

ในปีงบประมาณ 2559 กรมพัฒนาที่ดินดำเนินการพัฒนางานวิจัยให้สามารถแก้ไขปัญหาทรัพยากรดินได้อย่างจริงจังตอบสนองต่อยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ นโยบายรัฐบาล ให้ทันต่อสถานการณ์ของโลก ภูมิภาค และประเทศ รวมทั้งถ่ายทอดงานวิจัยด้านการพัฒนาที่ดินสู่เกษตรกรในการแก้ไขปัญหาดิน ลดระดับความยากจน เพื่อพึ่งพาตนเองในสภาพที่ผลผลิตปลอดภัยและมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยการวิจัยในสาขาที่ใช้วิธีการทางเทคโนโลยีด้านสารสนเทศ วิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม การใช้ประโยชน์หญ้าแฝก การจัดการดิน (ด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ และการปรับปรุงดิน โดยวิธีทางเคมีและพืช) การจัดการดินที่มีปัญหา (ดินเปรี้ยว ดินเค็ม ดินที่มีปัญหาเนื่องจากขาดอินทรีย์วัตถุ) เกษตรอินทรีย์/เกษตรลดใช้สารเคมีทางการเกษตร และด้านเศรษฐกิจ สังคมและประเมินผล จำนวน 71 โครงการ

ผลงาน/ข้อมูลวิชาการ

- ค้นหารางวัล
- ค้นหาเทคโนโลยีชีวภาพ
- ค้นหารางวัลเกษตรกรดีเด่น
- ค้นหาผลงาน
- ค้นหาขอรับสิทธิบัตร
- ค้นหาการจัดทำรายงานผลของงาน
- ค้นหาเบื้องต้น/รับรางวัลและรายชื่อเอกสารทางเกษตร
- ค้นหาสารเคมีเกษตรชีวภัณฑ์
- ค้นหาการจัดทำวิทยานิพนธ์
- ค้นหาคู่มือ/วิชาการผลผลิตทางการเกษตร ไทย
- ค้นหาหนังสือ
- ค้นหาหนังสือพิมพ์
- ค้นหาสารสารคดี/สารคดีทางเกษตร
- ค้นหาหนังสือวิชาการอื่นๆ
- ค้นหาหนังสือพิมพ์/สารคดีทางเกษตร
- ค้นหาหนังสือพิมพ์/สารคดีทางเกษตร

Download PDF

ค้นหารางวัล

- ค้นหารางวัล
- พัฒนาการทางด้านรางวัลเกษตรกรแห่งประเทศไทย
- รางวัลเกษตรกรดีเด่น
- ระบบรางวัลเกษตรกรดีเด่นในประเทศไทย
- เกณฑ์ประเทศไทย
- ข้อมูลเกษตรกรดีเด่น
- ลักษณะเด่นของรางวัลเกษตรกรดีเด่นภาคเหนือ
- ลักษณะเด่นของรางวัลเกษตรกรดีเด่นภาคกลาง
- ลักษณะเด่นของรางวัลเกษตรกรดีเด่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ลักษณะเด่นของรางวัลเกษตรกรดีเด่นภาคใต้และรางวัลเกษตรกรดีเด่น
- ค้น, ค้นอะไร? , เก็บมาใส่กระเป๋า? , มีความสำคัญอย่างไร
- เงินรางวัลสูง, ค้นหารางวัล
- คัดเลือกเกษตรกร (Good Farmer)
- แบบจำลอง

รายงานผลการสำรวจปีงบประมาณเกี่ยวกับการใช้ที่ดินรางวัล

- รายงานผลการใช้ที่ดินรางวัล ปี 2543
- รายงานผลการใช้ที่ดินรางวัล ปี 2544
- รายงานผลการใช้ที่ดินรางวัล ปี 2545
- รายงานผลการใช้ที่ดินรางวัล ปี 2549
- รายงานผลการใช้ที่ดินรางวัล ปี 2550
- รายงานผลการใช้ที่ดินรางวัล ปี 2551
- รายงานผลการใช้ที่ดินรางวัล ปี 2552
- รายงานผลการใช้ที่ดินรางวัล ปี 2553
- รายงานผลการใช้ที่ดินรางวัล ปี 2554

รายงานผลการสำรวจพื้นที่ปลูกและผลผลิตของเกษตรกรปี 2551

- ผลการสำรวจพื้นที่ปลูกและผลผลิตของเกษตรกรปี 2547
- ผลการสำรวจพื้นที่ปลูกและผลผลิตของเกษตรกรปี 2548
- ผลการสำรวจพื้นที่ปลูกและผลผลิตของเกษตรกรปี 2549

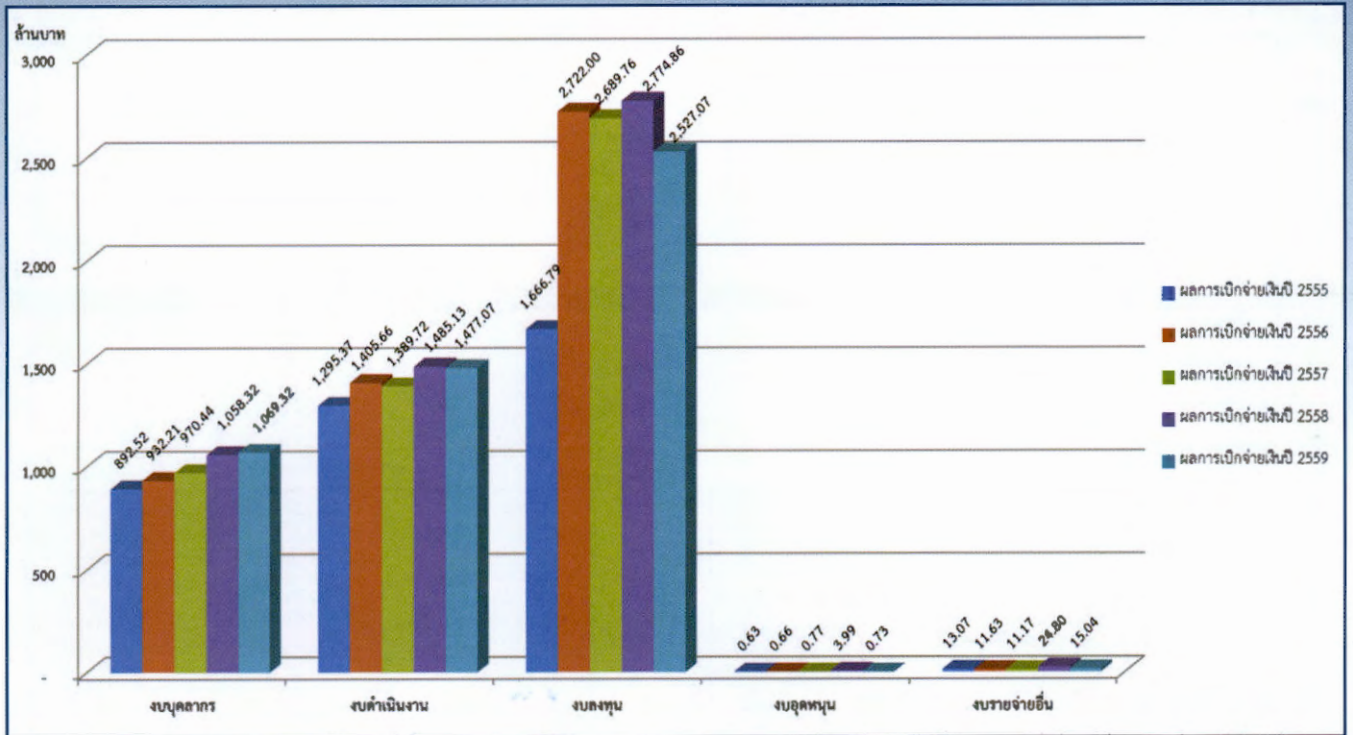
- ค้นหารางวัลเกษตรกรดีเด่น
- การให้เทคโนโลยีชีวภาพของกรมพัฒนาที่ดินเพื่อส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยในพื้นที่ 17 จังหวัด
- แบบจำลองเกษตรกร
- แบบจำลองการประเมินการแพร่กระจายดินเค็มจากดินเค็มและการเปลี่ยนแปลงการแพร่กระจายดินเค็ม (ICHAM)

ผลการใช้จ่ายงบประมาณตามภารกิจ
ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559)

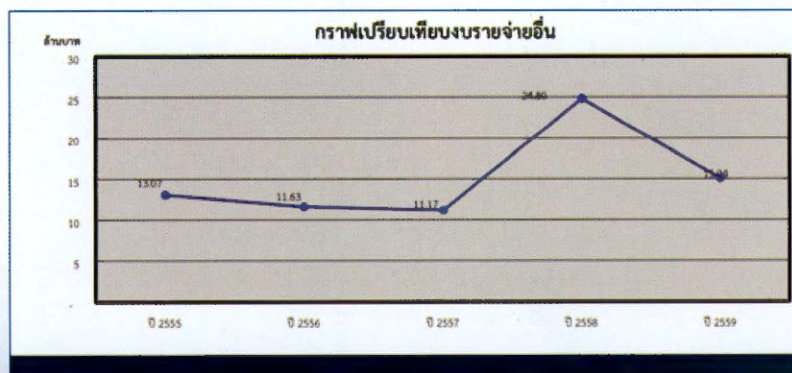
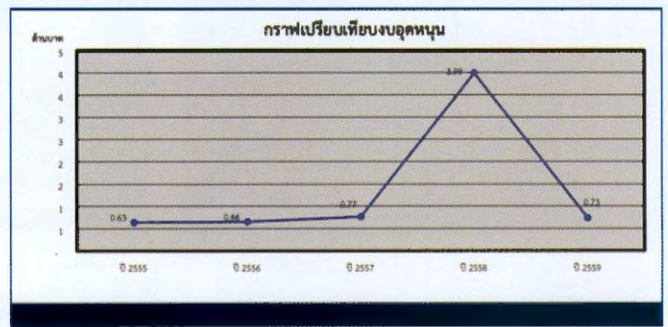
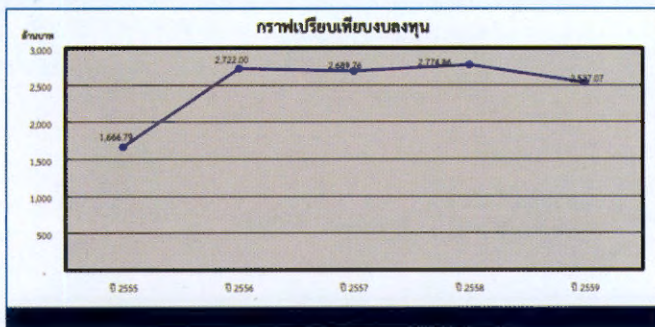
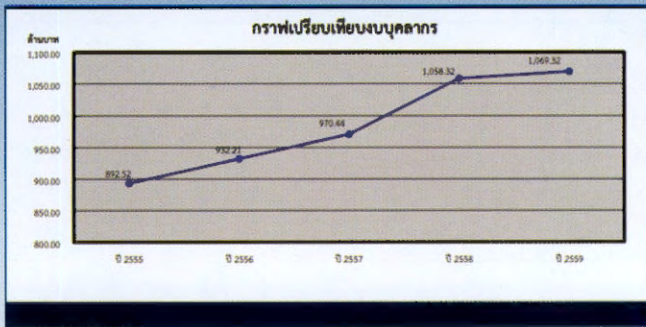
ปีงบประมาณ	ผล	หน่วยนับ
● ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555		
- งบบุคลากร	892,521,673	ล้านบาท
- งบดำเนินงาน	1,295,369,205	ล้านบาท
- งบลงทุน	1,666,790,718	ล้านบาท
- งบอุดหนุน	631,284	ล้านบาท
- งบรายจ่ายอื่น	13,074,933	ล้านบาท
● ปีงบประมาณ พ.ศ. 2556		
- งบบุคลากร	932,208,695	ล้านบาท
- งบดำเนินงาน	1,405,660,862	ล้านบาท
- งบลงทุน	2,721,999,903	ล้านบาท
- งบอุดหนุน	657,467	ล้านบาท
- งบรายจ่ายอื่น	11,631,522	ล้านบาท
● ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557		
- งบบุคลากร	970,435,695	ล้านบาท
- งบดำเนินงาน	1,389,715,857	ล้านบาท
- งบลงทุน	2,689,758,767	ล้านบาท
- งบอุดหนุน	765,137	ล้านบาท
- งบรายจ่ายอื่น	11,167,666	ล้านบาท
● ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558		
- งบบุคลากร	1,058,322,337	ล้านบาท
- งบดำเนินงาน	1,485,133,818	ล้านบาท
- งบลงทุน	2,774,863,852	ล้านบาท
- งบอุดหนุน	3,989,146	ล้านบาท
- งบรายจ่ายอื่น	24,801,802	ล้านบาท
● ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559		
- งบบุคลากร	1,069,320,683	ล้านบาท
- งบดำเนินงาน	1,477,072,830	ล้านบาท
- งบลงทุน	2,527,068,150	ล้านบาท
- งบอุดหนุน	731,514	ล้านบาท
- งบรายจ่ายอื่น	15,043,766	ล้านบาท

ที่มา : กลุ่มงบประมาณ กองคลัง

ผลการใช้จ่ายเงินงบประมาณกรมพัฒนาที่ดิน แยกตามประเภทงบประมาณ
ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 – 2559

ผลการใช้จ่ายเงินงบประมาณกรมพัฒนาที่ดินแยกตามประเภทงบประมาณ ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 – 2559

ผลงานสำคัญ

❖ งานพัฒนาที่ดินอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

การสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ในปีงบประมาณ 2559 กรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินงานสนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ รวมทั้งพระบรมวงศานุวงศ์ มาโดยตลอด จำนวน 161 โครงการ ในลักษณะโครงการบูรณาการทั้งที่เป็นหน่วยงานเจ้าภาพและหน่วยงานร่วม ในการบริหารจัดการทรัพยากรดินและน้ำให้มีความอุดมสมบูรณ์เพื่อเพิ่มผลผลิต ได้แก่ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน การให้บริการข้อมูลเชิงพื้นที่ที่ถูกต้องทันสมัย การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการพัฒนาที่ดิน การฟื้นฟูปรับปรุงบำรุงดิน รวมทั้งการพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้ความเข้าใจการพัฒนาที่ดินเพื่อเป็นรากฐานการดำเนินชีวิตและการเกษตรอย่างพอเพียงและยั่งยืน

● การดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริได้ดำเนินงานสนองพระราชดำริอย่างต่อเนื่อง ในการหาแนวทางและวิธีการในการพัฒนาพื้นที่ดินพรุให้สามารถใช้ประโยชน์ทางการเกษตรได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

ในปี 2559 ศูนย์ฯ ได้ดำเนินการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ จำนวน 200 ไร่ การจัดการพื้นที่ตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่ จำนวน 6 ไร่ พร้อมทั้งส่งเสริมและสาธิตการปรับปรุงบำรุงดิน อาทิ สาธิตการปรับปรุงดินโดยวิธีการแก้งัดดิน สาธิตการทำการใช้น้ำหมักชีวภาพ การทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน และการใช้พืชปุ๋ยสด เป็นต้น จำนวน 550 ไร่ ผลิตและส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก จำนวน 3,990,000 กล้า รวมถึงการถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการพัฒนาที่ดินให้กับเกษตรกรในหมู่บ้านรอบศูนย์ฯ จนสามารถฟื้นฟูดินพรุและดินมีปัญหาให้กลับมาใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การสร้างรายได้ และมีอาชีพที่มั่นคง

นอกจากนี้ ได้มีการเปิดศูนย์ฯ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวด้านการเกษตร มีผู้สนใจเข้ามาศึกษาดูงาน จำนวน 48,330 ราย เพื่อนำความรู้ไปเป็นแนวคิดในการประกอบอาชีพ ไม่ว่าจะเป็นอาชีพหลักหรืออาชีพเสริมรายได้

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาคันทรงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดระยอง

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาคันทรงอันเนื่องมาจากพระราชดำริได้ดำเนินงานสนองพระราชดำริในด้านของการศึกษา ทดลอง วิจัย เพื่อหาแนวทางและวิธีการพัฒนาปรับปรุงพื้นที่ดินทรายเพื่อเกษตรกรรม ให้สามารถฟื้นฟูพื้นที่ที่กลับมาใช้ทำการเกษตรได้

ในปี 2559 ศูนย์ฯ ได้ดำเนินการส่งเสริมและสาธิตการปรับปรุงบำรุงดิน อาทิ สาธิตการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ การทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน และการใช้พืชปุ๋ยสด เป็นต้น เป้าหมาย 700 ไร่ ธรรงค์และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก จำนวน 2,090,000 กกล้า รวมถึงการถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการพัฒนาที่ดินให้กับเกษตรกร และผู้ที่สนใจ ที่เข้ามาศึกษาดูงานภายในศูนย์ฯ และได้ขยายผลองค์ความรู้ออกสู่เกษตรกรหมู่บ้านรอบศูนย์ฯ ให้เกษตรกรสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ของตนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ปัจจุบัน ศูนย์ฯ เป็นต้นแบบของความสำเร็จด้านเกษตรกรรมในสาขาต่างๆ ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ในรูปแบบของ “พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต” ทำให้มีผู้ที่สนใจเข้ามาศึกษาดูงาน จำนวนกว่า 107,700 ราย

ศูนย์ศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้ม อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดราชบุรี

ศูนย์ศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้ม อันเนื่องมาจากพระราชดำริได้ดำเนินงานสนองพระราชดำริในด้านของการศึกษาวิจัย สาธิต ทดสอบ เพื่อหาแนวทางและวิธีการพัฒนาดินเสื่อมโทรม และแห้งแล้ง ให้สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้

ในปี 2559 ศูนย์ฯ ได้ดำเนินการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ จำนวน 1,000 ไร่ ส่งเสริมและสาธิตการปรับปรุงบำรุงดิน อาทิ สาธิตการ ทำการใช้น้ำหมักชีวภาพ การทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน และการใช้ พืชปุ๋ยสด เป็นต้น จำนวน 645 ไร่ จัดทำแปลงสาธิตเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามแนวพระราชดำริในพื้นที่อับฝน จำนวน 15 ไร่ ผลผลิตลำห้วยแฝก เพื่อปลูกและแจกจ่าย จำนวน 2,976,000 กล้า รวมถึงการถ่ายทอด เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการพัฒนาที่ดินให้กับเกษตรกร และ ผู้ที่สนใจ ที่เข้ามาศึกษาดูงานภายในศูนย์ฯ พร้อมทั้งขยายผลในพื้นที่ หมู่บ้านรอบศูนย์ฯ โดยการส่งเสริมอาชีพให้เกษตรกร ได้เรียนรู้วิธีการ จัดการดิน น้ำ และพืช อย่างถูกวิธี

นอกจากนี้ ศูนย์ฯ ยังเปิดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยมีผู้สนใจเข้ามาศึกษาดูงาน จำนวน 88,634 ราย และได้มีการสนับสนุน ให้เกษตรกรนำผลผลิตทางการเกษตรเข้ามาจำหน่ายภายในศูนย์ฯ ทำให้เกิดการสร้างอาชีพและรายได้เป็นจำนวนมาก

โครงการพัฒนาพื้นที่โครงการหลวง

กรมพัฒนาที่ดิน โดยศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดินโครงการหลวง ได้สนับสนุนการดำเนินงานของมูลนิธิโครงการหลวงในพื้นที่ภาคเหนือ 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ลำพูน และพะเยา เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาทรัพยากรดิน และป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่สูง เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากที่ดินได้อย่างเหมาะสม

ในปี 2559 ได้ดำเนินงานจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อลดการชะล้างพังทลาย จำนวน 4,766 ไร่ ส่งเสริมและสาธิตการปรับปรุงบำรุงดิน อาทิ สาธิตการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ การทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน การปรับปรุงพื้นที่ดินกรด และการใช้พืชปุ๋ยสด เป็นต้น จำนวน 14,140 ไร่ ผลิตกล้าหญ้าแฝกเพื่อปลูกและแจกจ่าย จำนวน 10,925,000 กกล้ารวมไปถึงการก่อสร้างและซ่อมแซมระบบโครงสร้างพื้นฐานและการถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการพัฒนาที่ดินให้กับเกษตรกรในพื้นที่โครงการหลวง

นอกจากนี้ศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดินโครงการหลวงได้เข้าร่วมโครงการความร่วมมือด้านการจัดการดินระหว่างกรมพัฒนาที่ดินกับกระทรวงเกษตรและป่าไม้ของราชอาณาจักรภูฏาน เพื่อแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดประสบการณ์การดำเนินงานพื้นที่สูง และร่วมจัดแสดงนิทรรศการในงาน “Royal Bhutan Flower Exhibition” ในวันที่ 4 มิถุนายน 2559 ณ เมืองพาโร ประเทศภูฏาน โดยแสดงผลการดำเนินงานที่ผ่านมาในพื้นที่ศูนย์สาธิตและฝึกอบรมทางการเกษตร โครงการหลวงภูฏาน และได้เผยแพร่ความรู้และเอกสารเกี่ยวกับ Organic Matter and Soil Biotechnology Management in Thailand และร่วมประชุมหารือกับผู้ประสานงานโครงการหลวงภูฏานในด้านการออกแบบและการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

นอกจากการดำเนินงานในพื้นที่โครงการหลวงแล้ว กรมฯ ได้ขยายผลองค์ความรู้ไปพัฒนาพื้นที่สูงในจังหวัดอื่นๆ ภายใต้โครงการขยายผลโครงการหลวง และโครงการขยายผลโครงการหลวงเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ปลูกฝิ่นอย่างยั่งยืน โดยได้ดำเนินการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ พร้อมทั้งส่งเสริมและสาธิตการปรับปรุงบำรุงดิน ให้กับเกษตรกรในพื้นที่โครงการจำนวน 6,450 ไร่

โครงการพระราชทานความช่วยเหลือแก่ราชอาณาจักรกัมพูชา ด้านการศึกษา (สถาบันเทคโนโลยีกำปงสปีอ)

การจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีกำปงสปีอ จังหวัดกำปงสปีอ ดำเนินงานภายใต้โครงการพระราชทานความช่วยเหลือด้านการศึกษาก่อร่างอาณาจักรกัมพูชาตามพระราชดำริในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ทรงเห็นถึงความสำคัญของการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาในราชอาณาจักรกัมพูชา เพื่อให้เป็นสถานศึกษาสำหรับนักศึกษาโดยเฉพาะที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ใกล้เคียง เน้นให้ความรู้และทักษะในสายวิชาชีพ และเสด็จพระราชดำเนินไปทรงวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2559 ในคราวเสด็จเยือนราชอาณาจักรกัมพูชาอย่างเป็นทางการระหว่างวันที่ 22 - 24 กุมภาพันธ์ 2559 โดยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำแผนแม่บท กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้การสนับสนุนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรสาขาต่างๆ ได้แก่ ประมง ปศุสัตว์ วิชาการเกษตร ส่งเสริมการเกษตร พัฒนาที่ดิน และการชลประทาน

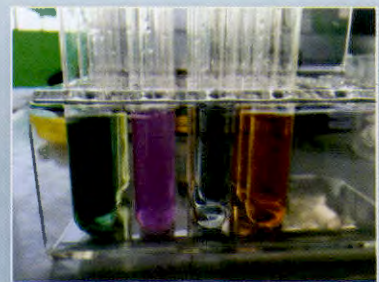

ผลการดำเนินงาน ด้านการสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน ดังนี้

1. การสำรวจดิน พบว่า พื้นที่เดิมและบริเวณใกล้เคียง เป็นพื้นที่ปลูกอ้อย ทรัพยากรดินเป็นดินต้นถึงชั้นหินพื้นมีเศษชิ้นส่วนหินปะปน มีสภาพเป็นดินต่างจัด ต้องมีการปรับปรุงก่อนการเพาะปลูกและจำเป็นต้องมีการเลือกใช้พื้นที่และพืชที่เหมาะสมกับลักษณะดินในแต่ละบริเวณ
2. การวางแผนการใช้ที่ดินในบริเวณพื้นที่เกษตรกรรมได้ออกแบบเบื้องต้น โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็นส่วนๆ สำหรับปรับปรุงดินและจัดทำศูนย์เรียนรู้การพัฒนาที่ดิน ชลประทาน ปศุสัตว์ และประมง
3. นำเสนอแนวทางการจัดการดิน โดยจากการสำรวจทรัพยากรดินพบว่า ควรเลือกปลูกพืชรากสั้น ทนแล้ง และทนต่อสภาพต่าง เช่น หญ้าเลี้ยงสัตว์ พืชไร่ โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ

แผนการดำเนินงานในระยะต่อไป

จัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน เพื่อเป็นแหล่งฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินแก่อาจารย์บุคลากร และนักศึกษาของสถาบัน

โครงการ “รณรงค์ปลูกหญ้าแฝก เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร เนื่องในโอกาสมหามงคลเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติครบ 70 ปี 9 มิถุนายน 2559”

ในปี 2559 กรมพัฒนาที่ดิน ได้จัดทำโครงการ “รณรงค์ปลูกหญ้าแฝก เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร เนื่องในโอกาสมหามงคลเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติครบ 70 ปี 9 มิถุนายน 2559”

เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และน้อมนำวิธีปฏิบัติตามแนวทางพระราชดำริที่ทรงพระราชทานด้านหญ้าแฝกมาใช้ในการจัดการทรัพยากรด้านดินและน้ำ และการฟื้นฟูปรับปรุงดิน ให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์

การดำเนินงานมีหน่วยงานต่างๆ เกษตรกร นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป เข้าร่วมดำเนินงานโครงการ จำนวน 58,615 ราย โดยดำเนินการปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ ป้องกันการชะล้างพังทลาย บริเวณแหล่งน้ำ สระน้ำ บ่อน้ำ คลองส่งน้ำ พื้นที่ลาดชัน ดันคูรับน้ำขอบเขา และบริเวณไหล่ถนน รักษาความชื้นในดิน ในพื้นที่ 76 จังหวัดทั่วประเทศ จำนวน 70,303,000 กล้า

❖ การดำเนินงานตามนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รัฐบาลภายใต้การนำของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้มอบนโยบายสำคัญให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการช่วยเหลือเกษตรกรในรูปแบบต่างๆ เน้นการปฏิรูปภาคเกษตรสู่การปฏิบัติด้วยการบูรณาการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พลเอกฉัตรชัย สาริกัลยะ) รณรงค์ส่งเสริมให้ปี 2559 เป็นปีแห่งการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มโอกาสในการแข่งขันสินค้าเกษตร เพื่อพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรให้สามารถผลิตสินค้าที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน เป็นที่ยอมรับของประชาคมโลก ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้ ตามเป้าหมายของประเทศไปสู่ความ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ด้วย 6 มาตรการโครงการ ได้แก่ การลดต้นทุนและเพิ่มโอกาสในการแข่งขันสินค้าเกษตร โครงการการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) โครงการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ โครงการส่งเสริมระบบการเกษตรรูปแบบแปลงใหญ่ โครงการศูนย์เรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) 882 ศูนย์ และโครงการพัฒนาธนาคารสินค้าเกษตร

1. การลดต้นทุนและเพิ่มโอกาสในการแข่งขันสินค้าเกษตร

1) การวิเคราะห์และบำรุงดิน โดยการให้การสนับสนุนปัจจัยการผลิตทางการเกษตร คำแนะนำการปรับปรุงบำรุงดิน การตรวจวิเคราะห์ดิน ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินโดยให้บริการวิเคราะห์ดินพร้อมคำแนะนำการปรับปรุงบำรุงดินให้เหมาะสมกับสภาพของดิน จำนวน 68,508 ตัวอย่าง ปรับปรุงบำรุงดินโดยการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด โดโลไมท์ ปูนมาร์ล และรณรงค์ไกลบตอซัง จำนวน 641,300 ไร่

2) ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ โดยการพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดใช้สารเคมีทางการเกษตร จำนวน 10,000 กลุ่ม และสนับสนุนปัจจัยการผลิตปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน 17,058 ตัน น้ำหมักชีวภาพ 714,200 ลิตร

2. โครงการการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning)

ปีงบประมาณ 2559 กรมพัฒนาที่ดิน ได้ดำเนินการโครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ ร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ภายใต้กิจกรรมหลัก การจัดทำฐานข้อมูลเพื่อรองรับเขตเกษตรเศรษฐกิจ ซึ่งประกอบไปด้วยกระบวนการ ดังนี้

1. จัดทำฐานข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินพืชเศรษฐกิจ เพื่อสนับสนุนการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน การสำรวจวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจเพื่อสนับสนุนเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ (Zoning) และการสำรวจและจัดทำเขตการใช้ที่ดินสำหรับพืชเศรษฐกิจ 5 ชนิดพืช ได้แก่ ส้ม กาแฟ พริก มันฝรั่ง และมะพร้าว

2. จัดทำแผนที่เขตความเหมาะสมของที่ดิน สำหรับการผลิตสินค้าเกษตรระดับประเทศ และระดับจังหวัดรายพืช สำหรับพืชเศรษฐกิจ 6 ชนิด ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์ อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน และยางพารา

3. สร้างการรับรู้ให้เกษตรกรรับทราบผ่าน ศูนย์การเรียนรู้ 882 ศูนย์ทั่วประเทศ และพื้นที่เกษตรแปลงใหญ่ 268 แปลง

ประกอบกับ การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มอบหมายให้ กรมพัฒนาที่ดิน เป็นผู้ประสานงานและรวบรวมข้อมูลพื้นที่ความเหมาะสมของพืชเศรษฐกิจ ประมง ปศุสัตว์ และให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องร่วมกันบูรณาการจัดทำแผนปฏิบัติการ ในการขับเคลื่อน ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อขับเคลื่อนนโยบายด้าน Zoning ภาคเกษตร ภายใต้ 5 มาตรการหลัก คือ 1) การเตรียมความพร้อมและประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ 2) กำหนดแนวโน้มความต้องการตลาดสินค้าเกษตร 3) กำหนดเขตพื้นที่เหมาะสมการผลิตสินค้าเกษตร 4) การขับเคลื่อนในระดับพื้นที่ 5) การติดตามประเมินผล รวมทั้งได้จัดทำแผนที่เกษตรเพื่อบริหารจัดการเชิงรุก (Agricultural Map for Adaptive Management : Agri-Map) เพื่อใช้เป็นแผนที่สำหรับบริหารจัดการการเกษตรรายจังหวัด ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและในอนาคต ในมิติของปัจจัยการผลิต อุปสงค์และอุปทาน แสดงให้เห็นถึงการใช้พื้นที่ในการเพาะปลูกพืชของแต่ละจังหวัด ว่ามีความเหมาะสมกับชนิดของดิน ปริมาณน้ำ ชนิดพืชหรือไม่ หากไม่มีความเหมาะสมจะต้องมีการปรับเปลี่ยนให้เกิดความสมดุล เพื่อบริหารจัดการสินค้าเกษตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน และอนาคตได้ สามารถช่วยแก้ปัญหาของเกษตรกรได้อย่างตรงจุด

3. โครงการพัฒนาเกษตรอินทรีย์

ดำเนินการเพิ่มพื้นที่ปริมาณการผลิตเกษตรอินทรีย์ เพิ่มมูลค่าผลผลิตผลิตภัณฑ์ด้านเกษตรอินทรีย์ ปริมาณการค้าและการบริโภคในประเทศ รวมทั้งผลักดันให้การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ไทยเป็นที่ยอมรับในระดับสากล ประกอบด้วย พื้นที่ทั่วไป เริ่มตั้งแต่การเตรียมความพร้อมโดยจัดอบรมความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์ด้านต่างๆ แก่ผู้เกี่ยวข้อง และยโสธรโมเดล โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ทำบันทึกข้อตกลง (MOU) กับจังหวัดยโสธร และจัดตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ ด้านการผลิตและการรวมกลุ่มเกษตรกร (ต้นทาง) ด้านการแปรรูปรวบรวมผลผลิต (กลางทาง) และด้านการตลาด (ปลายทาง) ในส่วนของกรมฯ ร่วมมือกับ ADB ฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมของเกษตรกรให้มีความรู้ความเข้าใจในการทำเกษตรอินทรีย์ โดยดำเนินโครงการพัฒนากลุ่มเกษตรกรสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์สนับสนุนปัจจัยการผลิตและอบรมให้ความรู้เกษตรกรจำนวน 100 กลุ่ม เกษตรกร 621 ราย พื้นที่ 6,751 ไร่ โครงการอบรมด้านเกษตรอินทรีย์ จำนวน 2 หลักสูตร

1. โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “การขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (Organic Movement with Participatory Guarantee Systems, PGS)” จัดอบรมจำนวน 3 รุ่น รุ่นละ 100 ราย รวม 300 ราย
2. โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “เทคนิคการตรวจเยี่ยมฟาร์มเพื่อน ในระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS Peer Review Process)” จัดอบรมจำนวน 2 รุ่น รวม 100 ราย

4. โครงการส่งเสริมระบบการเกษตรรูปแบบแปลงใหญ่

ส่งเสริมให้เกษตรกรรายย่อยรวมกลุ่มบริหารจัดการร่วมกันทั้งด้านการผลิต การถ่ายทอดเทคโนโลยีและการตลาด ลดต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรด้วยการประหยัดจากการขยายขนาดการผลิต (Economy of Scale) ทำให้ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยลดลง สามารถนำเทคโนโลยีด้านจักรกลการเกษตรมาใช้อย่างคุ้มค่า สร้างอำนาจต่อรองของเกษตรกร โดยกรมพัฒนาที่ดินให้บริการวิเคราะห์ดินและให้คำแนะนำการจัดการดิน-น้ำ-พืช จำนวน 99,126 ตัวอย่าง สาธิตการทำ/การใช้หมักชีวภาพ จำนวน 42,500 ลิตร สาธิตการทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน จำนวน 225 ตัน ส่งเสริมและสาธิตการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด (โดโลไมท์) จำนวน 5,166 ตัน และอบรมให้ความรู้เรื่องการปรับปรุงดินบำรุงดินในการเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต จำนวน 9,860 ราย

5. โครงการศูนย์เรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) 882 ศูนย์

จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน โดยมีเกษตรกรต้นแบบเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ และสร้างเครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรของชุมชนให้มีการเชื่อมโยงการผลิตสินค้าเกษตร ปัจจัยการผลิต และการตลาด เป้าหมาย อำเภอละ 1 ศูนย์ทั่วประเทศ รวม 882 ศูนย์ ซึ่งกรมพัฒนาที่ดินเข้าร่วมดำเนินการในการจัดทำฐานเรียนรู้ งานพัฒนาที่ดิน ประกอบด้วย แผนที่เขตความเหมาะสมสำหรับการผลิตพืชเศรษฐกิจ แผนที่คำแนะนำการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ชุดข้อมูลความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน และชุดตรวจสอบดินอย่างง่าย (LDD Test Kit)

6. โครงการพัฒนาธนาคารสินค้าเกษตร

กรมพัฒนาที่ดินได้นำกิจกรรมธนาคารปุ๋ยอินทรีย์ เข้าร่วมบูรณาการ ในโครงการธนาคารสินค้าเกษตร เพื่อกระตุ้นให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของวัสดุเหลือใช้ในการเกษตร และโรงงานอุตสาหกรรม เป็นการลดปริมาณขยะและวัสดุเหลือใช้แต่ละพื้นที่ และให้มีการดำเนินการผลิตและใช้ประโยชน์ปุ๋ยอินทรีย์อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ช่วยลดต้นทุนการผลิตให้กับเกษตรกรโดยดำเนินการ 1) จัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์ 87 แห่ง สนับสนุนปุ๋ยหมัก 13,153 ตัน น้ำหมักชีวภาพ 714,200 ลิตร และเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด 466 ตัน 2) คัดเลือกธนาคารปุ๋ยเพื่อเป็นต้นแบบ จำนวน 12 แห่ง ได้แก่ จังหวัดสุพรรณบุรี จันทบุรี ชัยภูมิ อุบลราชธานี ขอนแก่น เชียงใหม่ พะเยา เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร เพชรบุรี ระนอง และสตูล

นโยบายเร่งด่วน : มาตรการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง

กรมพัฒนาที่ดินมีแนวทางในการช่วยเหลือเกษตรกรในภาวะวิกฤต ภัยแล้งในโครงการตามความต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาผลกระทบภัยแล้ง ปี 2558/59 ในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา ภายใต้กรอบมาตรการที่ 1 การส่งเสริมความรู้และสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อลดรายจ่ายครัวเรือน โดยส่งเสริมการทำ/การใช้ปุ๋ยหมัก ส่งเสริมการทำ/ใช้น้ำหมักชีวภาพ เพื่อให้เกษตรกรสามารถผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้เอง และส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด (ปอเทือง) เพื่อการปรับปรุงบำรุงดินให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ ช่วยให้เกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง ให้มีรายได้จากกิจกรรมอื่นทดแทน ช่วยให้เกษตรกรลดต้นทุนการผลิต และใช้ประโยชน์จากวัสดุเหลือทิ้งในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์แบบพึ่งพาตนเองได้

ผลการดำเนินงาน โครงการการปรับปรุงและพัฒนาเพื่อความอุดมสมบูรณ์ของดิน ในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา ตามมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้งปี 2558/59 กรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว 101.74 % โดยดำเนินการ 1) กิจกรรมส่งเสริมการทำ/การใช้ปุ๋ยหมัก เป้าหมาย 763 ตัน ดำเนินการได้ 777.20 ตัน เกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริม 1,180 ราย โดยเฉลี่ยรายละ 659 กิโลกรัม 2) กิจกรรมส่งเสริมการทำ/ใช้น้ำหมักชีวภาพ เป้าหมาย 503,232 ลิตร ดำเนินการได้ 505,816 ลิตร เกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริม 2,975 ราย โดยเฉลี่ยรายละ 170 ลิตร และ 3) สนับสนุนกิจกรรมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด (ปอเทือง) ดำเนินการในพื้นที่เป้าหมาย 7,827 ไร่ ดำเนินการได้ 8,457 ไร่ เกษตรกรได้รับประโยชน์ 862 ราย โดยเฉลี่ยรายละ 10 ไร่ ซึ่งรวมเกษตรกรได้รับประโยชน์ทั้งสิ้น 5,017 ราย สามารถช่วยเหลือเกษตรกรในช่วงภาวะวิกฤตภัยแล้ง โดยเกษตรกรได้รับความรู้และปัจจัยการผลิต สามารถผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้เอง ช่วยสร้างรายได้จากการสร้างงานลดรายจ่ายครัวเรือน รวมทั้งพื้นที่ของเกษตรกรได้รับการปรับปรุงบำรุงดิน

✦ การพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรม

ในปีงบประมาณ 2559 กรมพัฒนาที่ดินดำเนินการพัฒนางานวิจัยให้สามารถแก้ไขปัญหาทรัพยากรดิน โดยการวิจัยในสาขาที่ใช้วิธีการทางเทคโนโลยีด้านสารสนเทศ วิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม การใช้ประโยชน์หญ้าแฝก การจัดการดิน (ด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ และการปรับปรุงดิน โดยวิธีทางเคมีและพืช) การจัดการดินที่มีปัญหา (ดินเปรี้ยว ดินเค็ม ดินที่มีปัญหาเนื่องจากขาดอินทรีย์วัตถุ) เกษตรอินทรีย์/เกษตรลดใช้สารเคมีทางการเกษตร และด้านเศรษฐกิจสังคมและประเมิณผล จำนวนทั้งสิ้น 71 โครงการ สามารถดาวน์โหลดข้อมูลงานวิจัยได้ที่ <http://e-library.ldd.go.th/> ซึ่งผลงานวิจัยที่โดดเด่นและได้รับรางวัลในปีนี้ได้แก่ การส่งเสริมเกษตรกรตรวจวิเคราะห์ดินด้วยชุดตรวจสอบดินภาคสนามในพื้นที่ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการและการใช้ประโยชน์พื้นที่ดินเค็มในพื้นที่จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

ชื่อเรื่อง : การส่งเสริมเกษตรกรตรวจวิเคราะห์ดินด้วยชุดตรวจสอบดินภาคสนาม

ในพื้นที่ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

หน่วยงานรับผิดชอบ : สำนักวิทยาศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน

กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำชุดตรวจสอบดินภาคสนาม (LDD Test Kit) ให้แก่ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เพื่อประเมินสมบัติทางเคมีของดิน และระดับธาตุอาหารที่จำเป็นของดินโดยเฉลี่ยในพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ฯ อีกทั้งเป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ฯ เกิดความตระหนักและให้ความสำคัญในการตรวจวิเคราะห์ดินก่อนเพาะปลูกพืช พบว่าดินส่วนใหญ่มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างอยู่ในระดับ 3.5-7.0 โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ 5.5 ส่วนปริมาณธาตุอาหารพืชในดิน พบว่า ดินส่วนใหญ่มีปริมาณไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม อยู่ในระดับต่ำ ยกเว้นดินในพื้นที่ปลูกยางพารามีปริมาณไนโตรเจนอยู่ในระดับปานกลาง

ชุดตรวจสอบดินภาคสนามเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรในการลดต้นทุนการผลิต ลดรายจ่ายในการซื้อปุ๋ย เกษตรกรสามารถวิเคราะห์ดินเองได้ ซึ่งสำนักฯ ได้เผยแพร่และถ่ายทอดผลงานวิจัยดังกล่าวในรูปแบบของโปสเตอร์นิทรรศการงานวิชาการกรมฯ ปี 2559 จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้นักวิชาการ เกษตรกร และผู้สนใจทราบ อันจะนำไปสู่แนวทางในการขยายองค์ความรู้นำไปใช้ในพื้นที่เกษตรอื่นๆ ต่อไป

ชื่อเรื่อง : ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการและการใช้ประโยชน์พื้นที่ดินเค็ม ในพื้นที่จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

หน่วยงานรับผิดชอบ : สำนักงานพัฒนาที่พัฒนาที่ดินเขต 5 จังหวัดขอนแก่น

การศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อนำเสนอองค์ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ด้านวิธีการจัดการและการใช้ประโยชน์พื้นที่ดินเค็ม ตามภูมิปัญญาท้องถิ่น ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 8 จังหวัด และให้ข้อเสนอแนะกิจกรรมการพัฒนาและใช้ประโยชน์พื้นที่ดินเค็ม ตามศักยภาพอย่างยั่งยืน โดยการสัมภาษณ์หมอดินอาสาที่เป็นครู ภูมิปัญญาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน พบว่า การผลิตเกลือสินเธาว์ เป็นสาเหตุหลักของการเกิดดินเค็ม โดยการจัดการสามารถจำแนก ตามระดับความเค็มสังเกตปริมาณคราบและอัตราการกระจายในฤดูแล้ง โดยปรับระดับพื้นที่ให้เก็บน้ำทำได้ ปลูกพืชปุ๋ยสด ปุ๋ยมูลสัตว์ นำอินทรีย์วัตถุ ใส่ลงบนพื้นที่และไถคลุกกับดินในระดับรากต้นข้าว ทำคันดินขนาดสูงและ ร่องระบายน้ำล้อมรอบ พร้อมปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว เลี้ยงสัตว์โคกระบือ และเปิดโล่งทุ่งรักษาเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ทำทำนบดินกันไม่ให้น้ำเค็ม ไหลผ่าน ทำร่องน้ำหรือชุดสระน้ำรวบรวมน้ำเค็มแล้วระบายทิ้ง ซึ่งการใช้ประโยชน์พื้นที่ดินเค็มในระดับเค็มน้อยถึงระดับเค็มมาก เน้นปลูกข้าว นาปีพันธุ์พื้นเมืองและพืชผัก ผลิตปุ๋ยสัตว์ที่ให้ผลผลิตที่มีคุณภาพดีกว่า เช่น เลี้ยงโค การใช้ประโยชน์พื้นที่ดินเค็มในระดับเค็มจัด เพื่อการเกษตร (ปลูกไม้ยืนต้นพืชทนเค็ม ทำฟืนและถ่าน จำหน่ายพืชบำบัดความเค็ม) ไม่ใช้ การเกษตร (ผลิตเกลือสินเธาว์ทั้งแบบต้มและนาเกลือ ดินโคลนเค็มเพื่อ สุขภาพ น้ำเกลือเพิ่มพลังงาน และเป็นถิ่นวางร่างกาย เป็นแหล่งท่องเที่ยว ศึกษาดูงานเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน)

❖ การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ

1. โครงการประกวดผลงานด้านซอฟต์แวร์แห่งชาติ Thailand ICT Award 2016

กรมพัฒนาที่ดินได้รับรางวัลจากการส่งผลงานเข้าประกวดในโครงการประกวดผลงานด้านซอฟต์แวร์แห่งชาติ Thailand ICT Awards 2016 ซึ่งจัดโดยสมาคมอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศไทยร่วมกับสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) รวม 2 ประเภท ดังนี้

1.1) รางวัลประเภท E - Learning Application ซึ่งเป็นหมวดของซอฟต์แวร์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ การศึกษา และการฝึกอบรมต่างๆ กรมพัฒนาที่ดิน ได้รับรางวัลรองชนะเลิศจากการส่งผลงาน “ทำการเกษตรกับเกมออนไลน์ LDD's IM Farm” (Land Development Department's Integrated Management Farm) ซึ่งประกาศผลผ่านทาง Facebook : Thailand ICT Awards เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2559 เกมจำลองการทำการเกษตร (LDD's IM Farm) โดยการนำข้อมูลจริงมาใช้ในการจำลองการปลูกพืช 12 ชนิด ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด ถั่วเหลือง มันสำปะหลัง อ้อย ยางพารา ปาล์มน้ำมัน สับปะรด ลำไย เงาะ ทุเรียน และมังคุด จัดทำขึ้นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการปลูกพืชตามความเหมาะสมของดิน ผ่านการใช้เทคโนโลยีด้านเกมจำลองสถานการณ์ ในรูปแบบใหม่ที่มีความท้าทายและทันสมัยเพื่อผู้ใช้บริการ นักเรียน นิสิต นักศึกษาตลอดจนเกษตรกรทั่วไป สามารถจำลองการทำการเกษตร ทดลองการปลูกพืช ได้ง่ายๆ ทำให้มีทางเลือกที่หลากหลาย จึงทำให้เกษตรกรรุ่นใหม่หรือกลุ่ม Smart Farmer สามารถจำลองสถานการณ์ถือเป็นการฝึกฝนทักษะการตัดสินใจเนื่องจากได้ทดลองสิ่งที่จะทำและรับรู้ได้ทันทีว่าผลการตัดสินใจนั้นได้กำไรหรือขาดทุนเท่าไร และยังเป็นระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการศึกษา (e - Education) ด้านการเกษตร สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เกษตรกร นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป เพื่อเป็นแหล่งความรู้ด้านการทำเกษตรกรรม ผ่านการนำเสนอในรูปแบบเกมคอมพิวเตอร์

ในปัจจุบันเกมจำลองการทำการเกษตร (LDD's IM Farm) รองรับการใช้งานทั้งในรูปแบบ Web Application และ Mobile Application สนับสนุนระบบปฏิบัติการในรูปแบบ Android version 4.0 ขึ้นไป ดาวน์โหลดที่ Google Play ใช้คำค้นหา “Imfarm” หรือ “กรมพัฒนาที่ดิน” ซึ่งสามารถทำงานได้บน Smart Device รองรับการใช้งานได้ทั้ง ภาษาอังกฤษ และภาษาไทย

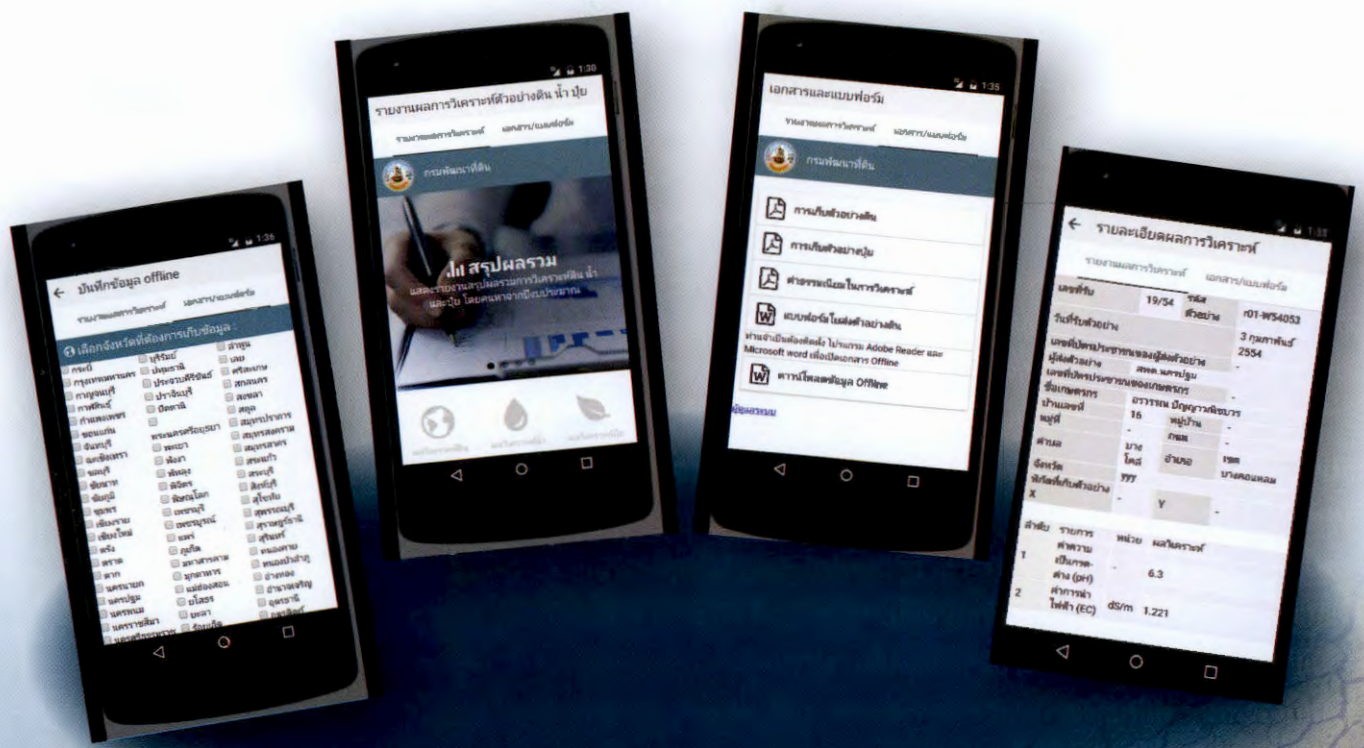
1.2) รางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ประจำปี พ.ศ. 2559 กรมพัฒนาที่ดินผ่านเกณฑ์การประเมิน และได้รับรางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐประจำปี พ.ศ. 2559 โดยได้รับรางวัลจากหมวด 4 ด้านการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานขององค์การและการจัดการความรู้ เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2559 โดยคณะกรรมการพัฒนาระบบบริหารราชการ (ก.พ.ร.)

1.3) รางวัลเชิดชูเกียรติเป็นหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จในการปรับเปลี่ยนเครือข่ายไปสู่ IPv6 กรมพัฒนาที่ดิน ได้ดำเนินการแผนปฏิบัติการเพื่อผลักดัน ส่งเสริม เร่งรัดและติดตามผลการดำเนินงาน IPv6 ในประเทศไทย มาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 จนถึงปัจจุบัน กรมพัฒนาที่ดินผ่านการประเมิน และได้รับรางวัลหน่วยงานที่มีความพร้อมในการให้บริการรองรับ IPv6 ประจำปี 2559 เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2559 กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้มอบรางวัลเชิดชูเกียรติแก่หน่วยงานที่ดำเนินการผ่านเกณฑ์ IPv6 ในเรื่องการปรับปรุงการให้บริการให้รองรับ IPv 3 ด้าน คือ ด้านการบริการเว็บไซต์ (Website) ด้านบริการจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) และด้านบริการโดเมนเนม (DNS)

2. ด้านการพัฒนาระบบ/โปรแกรม

2.1) โมบายแอปพลิเคชัน “ผลการวิเคราะห์ตัวอย่าง ดิน น้ำ ปุ๋ย”

แอปพลิเคชันสำหรับค้นหาผลการวิเคราะห์ตัวอย่าง ดิน น้ำ ปุ๋ย ที่เกษตรกรส่งให้ กรมพัฒนาที่ดินตรวจสอบ เกษตรกรทั่วไปสามารถใช้ข้อมูลผลการวิเคราะห์ดินและคำแนะนำ ในการปลูกพืชของพื้นที่ใกล้เคียง เป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการปรับปรุงบำรุงดินและใช้ประโยชน์ ที่ดิน ได้ช่วยให้ผู้ใช้งานทราบคุณสมบัติของดินในสถานที่ต่างๆ และข้อเสนอแนะในการปรับปรุง บำรุงดินอย่างเหมาะสมต่อการปลูกพืชชนิดต่างๆ เพื่อให้ได้ผลผลิตสูงสุดสามารถดาวน์โหลดที่ Google Play ใช้คำค้นหา “ผลการวิเคราะห์ตัวอย่าง ดิน น้ำ ปุ๋ย”

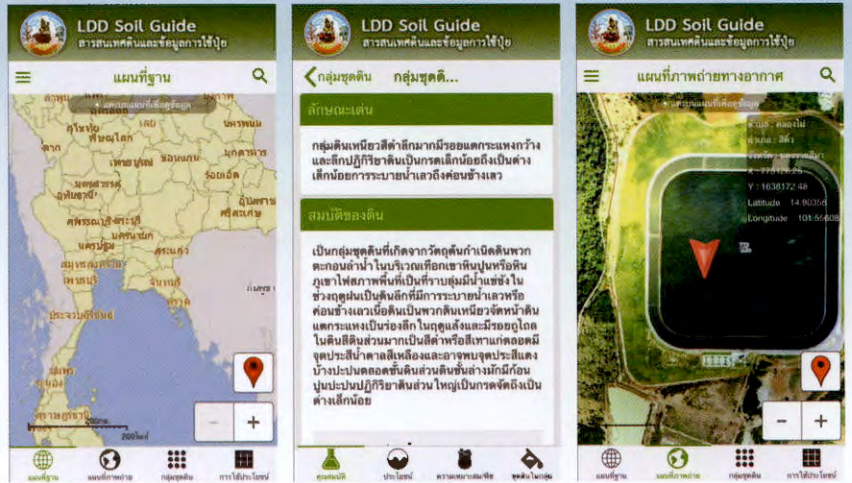

2.2) โมบายแอปพลิเคชัน สารสนเทศดินและข้อมูลการใช้ปุ๋ย “LDD Soil Guide”

แอปพลิเคชันที่พัฒนาซอฟต์แวร์ผ่านทาง Web Map Service แสดงข้อมูลชุดดิน ข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินทั้งประเทศ โดยได้วิเคราะห์ออกแบบระบบร่วมกับกลุ่มพัฒนาการประยุกต์ใช้ข้อมูลแผนที่ดินกองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน และเชื่อมโยงข้อมูลคำอธิบายกลุ่มชุดดินต่างๆ จากระบบแผนที่และสารสนเทศดินเพื่อการใช้และบริหารจัดการที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด ระบบสามารถสืบค้นข้อมูลในรูปแบบแผนที่ ทั้งแผนที่ฐาน แผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ และแผนที่ Google Map ซึ่งจะแสดงข้อมูลพิกัดของสถานที่ที่เลือก ชื่อตำบล อำเภอ จังหวัด ข้อมูลของกลุ่มชุดดิน สามารถค้นหา

ข้อมูลสารสนเทศดิน และข้อมูลการใช้ปุ๋ยได้ด้วยตนเองผ่าน Mobile Application บนระบบปฏิบัติการ Android 4.0 ขึ้นไปและ iOS 9.2 ขึ้นไป โดยใช้คำค้นหา “LDD Soil Guide” หรือ “กรมพัฒนาที่ดิน” เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการวางแผนก่อนการเพาะปลูกได้ทันที ทุกเวลา

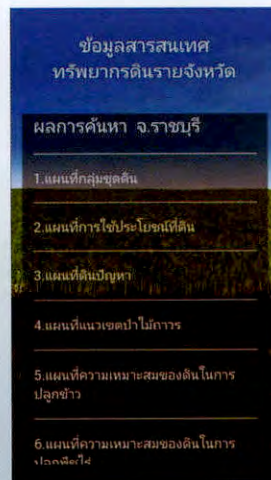

2.3) โมบายแอปพลิเคชัน “ข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรดินรายจังหวัด”

แอปพลิเคชันที่ให้บริการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรดิน โดยการบูรณาการข้อมูลที่กรม มีอยู่ประกอบด้วยข้อมูลกลุ่มชุดดิน (Soil Group) ข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Use) ข้อมูลความเหมาะสมของดินกับการปลูกพืช (Soil Suit) ข้อมูลแนวเขตป่าไม้ถาวร ข้อมูลดินปัญหา ข้อมูลผลกระทบจากภัยแล้ง และข้อมูลเขตเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจที่อยู่ในรูปแบบ GIS (Geographic Information System)

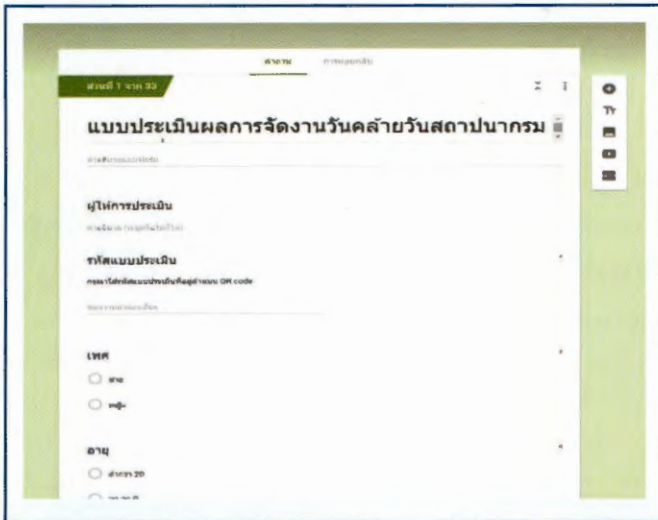
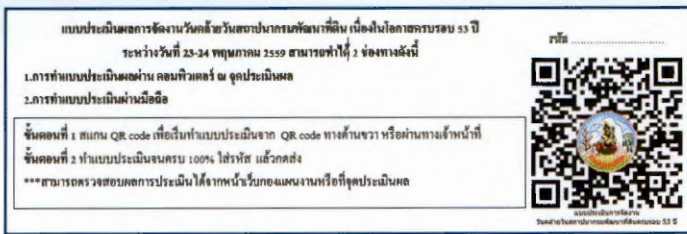
มาจัดทำเป็นแผนที่สำเร็จรูป ประกอบด้วยแผนที่กลุ่มชุดดิน แผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินแผนที่ดินปัญหา แผนที่แนวเขตป่าไม้ถาวร แผนที่ความเหมาะสมของดินในการปลูกพืช (ข้าว พืชไร่ ไม้ผล) แผนที่กำหนดเขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจ (ข้าว อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน ยางพารา) และแผนที่ผลกระทบจากภัยแล้ง ซึ่งสามารถสืบค้นข้อมูลได้ถึงระดับตำบล โดยแผนที่ชนิดต่างๆ ให้บริการบนอุปกรณ์

คอมพิวเตอร์และ Smart Device การเรียกใช้งาน ผ่าน Smart Device ตามเว็บไซต์ที่ Google Play ใช้คำค้นหา “LDD Land Info” หรือ “กรมพัฒนาที่ดิน” ติดตั้ง แอปพลิเคชัน (Install) “LDD Land Info” ลงเครื่อง Smart Device และเปิดใช้งานได้ที่ หรือสแกนผ่าน QR Code

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับการประเมินผลงานของกรมพัฒนาที่ดิน

เนื่องจากในปัจจุบัน เทคโนโลยีมีความก้าวหน้ามากขึ้น เพื่อให้ผู้ประเมินสะดวกและลดระยะเวลาในการทำงาน ให้มีความรวดเร็วมากขึ้นพร้อมทั้งมีการใช้ทรัพยากรให้น้อยที่สุด ลดการใช้กระดาษ ดังนั้นในการประเมินผลการจัดงานสำคัญของกรมพัฒนาที่ดิน จึงได้นำ Google form ซึ่งเป็น Web application มาใช้ในการสร้างแบบสอบถามออนไลน์ สามารถทราบผลการประเมินโดยนำเสนอในรูปแบบกราฟ/แผนภูมิต่างๆ ในรูปแบบ Real time

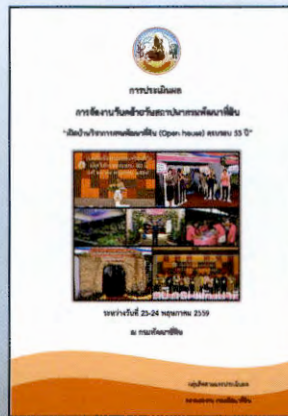

ขั้นตอนการทำประเมินผลในรูปแบบออนไลน์

การเผยแพร่ และการนำไปใช้ประโยชน์

มีการจัดทำสรุปผลการประเมินการจัดงานสำคัญของกรมพัฒนาที่ดิน เป็นรูปเล่มเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบในการจัดงานครั้งต่อไป เสนอให้ผู้บริหารกรมฯ และผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ และเผยแพร่ผลผ่าน website กรมพัฒนาที่ดิน ให้ผู้ที่สนใจสามารถนำข้อมูลของกิจกรรมต่างๆ ไปใช้ประโยชน์ในส่วนที่เกี่ยวข้อง

❖ การดำเนินงานด้านการต่างประเทศ

● ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอินโด-เจ้าพระยา-แม่โขง (ACMECS)

ACMECS เป็นข้อตกลงความร่วมมือระหว่างประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ได้แก่ ไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สหภาพเมียนมาร์ ราชอาณาจักรกัมพูชา และเวียดนาม โดยไทยเป็นผู้ริเริ่มในปี 2546 เป็นยุทธศาสตร์ของไทยในการให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศสมาชิก ซึ่งต่างได้รับผลประโยชน์จากไทยที่เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจและการขนส่งของภูมิภาค ในด้านการเกษตร ไทยได้ให้ความช่วยเหลือด้านการรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร (Contract Farming) ซึ่งเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ในการพึ่งพาทางเศรษฐกิจ

สำนักงานเศรษฐกิจทางเกษตรเป็นผู้ประสานงานหลักของ ACMECS ส่วนกรมพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยงานเริ่มต้นดำเนินการเสริมสร้างความเข้มแข็งโดยการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน ฟื้นฟู และปรับปรุงดินเพื่อสนับสนุน

การทำเกษตรแบบมีสัญญา หรือ Contract Farming มาตั้งแต่ปี 2547 ปัจจุบันมีการดำเนินการร่วมกับ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และสหภาพเมียนมาร์

กรมพัฒนาที่ดิน ได้ดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยีการสำรวจดิน จัดทำฐานข้อมูลดิน การวางแผนการใช้ที่ดิน รวมทั้งการจัดการดิน โดยใช้เทคโนโลยีชีวภาพ การเตรียมความพร้อม และวางรากฐานในการสร้างเครือข่ายหมอดินอาสาในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และสหภาพเมียนมาร์

ผลการดำเนินงาน ปี 2559

ในปีงบประมาณ 2559 กรมพัฒนาที่ดินได้รับอนุมัติงบประมาณดำเนินการ จำนวน 3,375,000 บาท ให้ดำเนินกิจกรรมโครงการ ACMECS โดยการจัดฝึกอบรมให้แก่เจ้าหน้าที่ของประเทศเพื่อนบ้านรวม 32 คน การฝึกอบรมหมอดินอาสาในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 30 คน และการสร้างพิพิธภัณฑ์ดินในกัมพูชา ตลอดจนได้ริเริ่มเข้าไปดำเนินงานความร่วมมือด้านวางแผนการใช้ที่ดิน และการจัดลุ่มน้ำในสหภาพเมียนมาร์เป็นปีแรก

โครงการความร่วมมือกับธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย (ADB) เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการเกษตรคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคอาเซียน

สืบเนื่องจากข้อสั่งการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อดำเนินโครงการภายใต้กรอบความร่วมมือ GMS (Greater Mekong Sub-Region) ผ่านคณะทำงานระดับกระทรวงเกษตร (Working Group on Agriculture-WGA) มอบหมายให้อธิบดี กรมพัฒนาที่ดิน (นายอภิชาติ จงสกุล) ลงนามความร่วมมือกับ ธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย (ADB) เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2558 และกรมพัฒนาที่ดิน ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ 320,000 เหรียญสหรัฐ ให้ดำเนินกิจกรรม 2 โครงการ ได้แก่ (1) โครงการ Promoting Participatory Guarantee Systems (PGS) for Small Scale Organic Farming in Thailand หรือโครงการ ส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์อย่างเป็นระบบโดยใช้ระบบเกษตรกร รับผิดชอบต่อตนเอง และ (2) โครงการ Assessing Soil Quality and Soil Carbon on Biochar Application for Increasing Organic Vegetable in Acid Soils หรือโครงการวิจัยการใช้ ไบโอบีโชนในการจัดการดิน ที่ปลูกพืชผักอินทรีย์ในระบบการปลูกพืช เกษตรคาร์บอนต่ำ ซึ่งทั้งสองโครงการอยู่ภายใต้แผนจัดการ การเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Climate Friendly Agriculture) และลดโลกร้อนโดยรณรงค์และฝึกอบรมให้เกษตรกร ใช้สารอินทรีย์ชีวภาพและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ โดยถือว่าดินเป็น แหล่งกักเก็บคาร์บอนที่ดีที่สุดเพื่อให้ลดการปลดปล่อยก๊าซเรือน กระจกอันเป็นการลดโลกร้อน โดย ADB ได้สนับสนุนให้ดำเนิน โครงการเหล่านี้ในระดับอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง 6 ประเทศ ได้แก่ ไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักร กัมพูชา สหภาพเมียนมาร์ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และสาธารณรัฐประชาชนจีนตอนใต้ และสนับสนุนงบประมาณ การดำเนินงานทั้งหมด

ในส่วนของประเทศไทย กรมพัฒนาที่ดินได้รับมอบหมาย ให้เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ โดยมีกิจกรรมหลักคือ การส่งเสริม การผลิตอาหารปลอดภัยและการขยายช่องทางการตลาดภายหลัง การผลิตในระบบอินทรีย์ ส่งเข้าสู่ตลาดในระดับท้องถิ่น ภูมิภาค และระดับประเทศ โดยเฉพาะตลาดบริเวณแนวชายแดนระหว่าง ประเทศซึ่งเป็นพื้นที่รอยต่อการเกษตรกรรม เน้นการค้าขาย ที่ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น ระบบออนไลน์ต่างๆ

สัมชชาความร่วมมือด้านทรัพยากรดินแห่งเอเชีย (Asian Soil Partnership หรือ ASP)

สืบเนื่องจากการที่ไทย ได้น้อมนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ไปเผยแพร่ในเวทีระดับนานาชาติจนเป็นที่ประจักษ์ จนเป็นที่มาของการประกาศให้วันที่ 5 ธันวาคม ซึ่งเป็นวันพระราชสมภพ เป็นวันดินโลก ทำให้ไทยมีบทบาทในเวทีวิชาการด้านการจัดการทรัพยากรดิน และได้รับความไว้วางใจ ให้ทำหน้าที่ประธานคณะอำนวยการและเลขานุการกลุ่มความร่วมมือด้านดินระดับภูมิภาคเอเชีย (ASP) ภายใต้กรอบการดำเนินงานขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) ประกอบด้วยสมาชิก 24 ประเทศ โดยไทยจะดำรงตำแหน่งประธานวาระแรก 3 ปี (พ.ศ. 2559 - 2561) โดยการดำเนินงานด้านการจัดการดินของ ASP แบ่งเป็น 5 สาขา (หรือ pillar) ได้แก่ Pillar 1 : การจัดการ Pillar 2 : การสร้างความตระหนักรู้ Pillar 3 : การวิจัย Pillar 4 : การจัดการข้อมูลและฐานข้อมูล และ Pillar 5 : การสร้างให้เกิดความสอดคล้องกันของมาตรฐานวิธีการและข้อมูล

ผลการดำเนินงานในปี 2559

กรมพัฒนาที่ดินในฐานะประธาน ASP ร่วมกับ FAO จัดการประชุม ASP Workshop: Towards a Regional Implementation Plan for Asia ระหว่างวันที่ 14-16 ธันวาคม 2559 ณ โรงแรมเซ็นทารา แกรนด์ แอท เซ็นทรัลพลาซา ลาดพร้าว ซึ่งมีผู้แทนจำนวน 55 คน จากประเทศสมาชิก 13 ประเทศ (จาก 24 ประเทศ) เข้าร่วมประชุม ซึ่งที่ประชุมมีมติรับรองแผนปฏิบัติการด้านการจัดการดินของ ASP และให้ประเทศสมาชิกร่วมกันขับเคลื่อนกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการให้เกิดผลเป็นรูปธรรม โดยให้ทุกประเทศนำกิจกรรมภายใต้ ASP กำหนดเป็นนโยบายและให้มีการรายงานผลอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ ที่ประชุมให้การรับรองแผนโครงการเร่งด่วนของภูมิภาค 4 โครงการ ได้แก่ (1) โครงการหมอดินอาสา ระดับนานาชาติ (2) โครงการจัดทำฐานข้อมูลดินของเอเชีย (3) โครงการจัดทำแผนที่คาร์บอนในดิน และ (4) โครงการจัดทำมาตรฐานเปรียบเทียบห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ดิน โดยไทยผลักดันแนวทางการจัดการทรัพยากรดินตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ เพื่อเป็นตัวอย่างปฏิบัติที่ดีของภูมิภาค

แผนการดำเนินงานในปีต่อไป

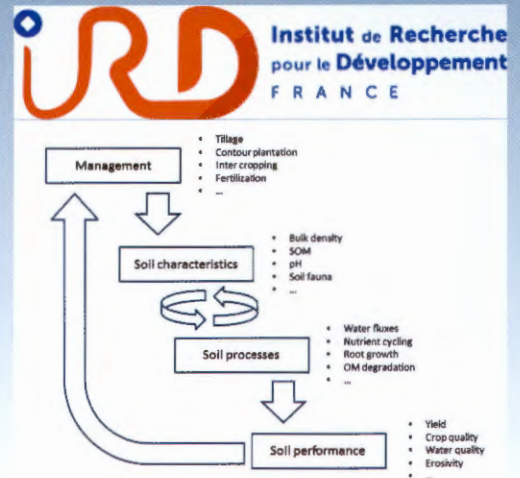
ในฐานะที่ไทยเป็นประธาน ASP มีหน้าที่ในการผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการ โดยในปี 2560 มีกิจกรรมสำคัญ ประกอบด้วย การรวบรวมผลการดำเนินงานด้านการจัดการดินของไทยและของประเทศสมาชิก เพื่อรายงานต่อที่ประชุมสมัชชาความร่วมมือทรัพยากรดินโลก (Global Soil Partnership: GSP)

ณ สำนักงานใหญ่ FAO ประจำกรุงโรม สาธารณรัฐอิตาลี และการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับ Soil Carbon Mapping ระหว่างวันที่ 24-30 เมษายน 2560 ณ โรงแรมเอเชีย กรุงเทพฯ

ความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบัน IRD ประเทศฝรั่งเศส กับกรมพัฒนาที่ดิน (IRD-LDD)

กรมพัฒนาที่ดินมีความร่วมมือกับสถาบัน IRD ประเทศฝรั่งเศส มาอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลากว่า 15 ปี เน้นความร่วมมือทางด้านการวิจัย โดยภายหลังได้มีการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างกัน โดยอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน และ IRD President เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2554 ที่ประเทศฝรั่งเศส ปัจจุบันดำเนินการภายใต้ชื่อโครงการ Toward an Improvement of Soil and Water Quality in the Context of Land Use and Climate Changes in Thailand ระยะการดำเนินงาน 3 ปี (กันยายน 2556 - สิงหาคม 2559) โดยรัฐบาลฝรั่งเศสสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญ เครื่องมือวิจัย ทุนฝึกอบรมนักศึกษาแลกเปลี่ยน ส่วนรัฐบาลไทย โดยกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ สนับสนุน ค่าที่พัก ยานพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทางวิจัยภายในประเทศ และค่าจ้าง เลขานุการ โดยกรมพัฒนาที่ดินสนับสนุนสถานที่ตั้งสำนักงานบริเวณชั้น 2 อาคารสำนักวิทยาศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ดิน

ผลการดำเนินงาน

ปี 2559 IRD ส่งผู้เชี่ยวชาญระยะยาว 4 คน และระยะสั้น 2 คน มาปฏิบัติงานที่กรมพัฒนาที่ดินเพื่อให้คำแนะนำด้านการวิจัยและช่วยจัดตั้งเครือข่ายการดำเนินงาน โดยนักวิชาการจากทั้งสองหน่วยงานร่วมดำเนินงานศึกษาวิจัยผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ที่ดินและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อการเสื่อมคุณภาพของดิน เพื่อหาคำตอบใน 2 ประเด็นหลัก คือ 1) ผลกระทบของการขยายพื้นที่ปลูกยางพาราและปาล์มน้ำมันที่มีต่อคุณภาพของดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำเนื่องจากการเพาะปลูกในแต่ละปี และ 2) แนวโน้มการเสื่อมสภาพของดินและน้ำในพื้นที่ลาดชันและการพัฒนาระบบ

การจัดการที่จะช่วยลดแนวโน้มการเสื่อมสภาพดังกล่าว นอกจากนี้ มีนักศึกษาแลกเปลี่ยนจากประเทศฝรั่งเศสมาร่วมปฏิบัติงานวิจัยกับนักวิชาการของกรมฯ จำนวน 8 คน และมีนักวิชาการของไทยจำนวน 1 คน ได้รับสนับสนุนให้ศึกษาต่อระดับปริญญาเอก ณ ประเทศฝรั่งเศส ทั้งนี้ นักวิชาการในเครือข่ายได้ร่วมพัฒนาเครื่องมือตรวจประเมินคุณสมบัติดินหรือ "Biofuntool" สำหรับตรวจวัดลักษณะโครงสร้างชนิดปริมาณธาตุอาหารในดิน ปริมาณอินทรีย์วัตถุและคาร์บอน ระดับความอุดมสมบูรณ์ดิน เป็นต้น ที่มีต้นทุนต่ำและนำไปใช้ในพื้นที่ปฏิบัติงานได้สะดวก

แผนการดำเนินการในปีต่อไป

การดำเนินงานความร่วมมือ IRD-LDD จะสิ้นสุดในเดือนสิงหาคม 2559 กรมพัฒนาที่ดินร่วมกับประเทศฝรั่งเศส จึงได้เสนอขอขยายระยะการดำเนินงานอีก 3 ปี (พ.ศ.2559-2562) และจัดทำความร่วมมือเพิ่มเติมกับสถาบัน INRA ประเทศฝรั่งเศส เพื่อให้กรอบความร่วมมือทางด้านการวิจัยมีความครอบคลุม และรองรับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีใหม่ เช่น การนำเทคโนโลยีภาพถ่ายดาวเทียม การจัดการข้อมูลภูมิสารสนเทศ การใช้เทคโนโลยีความแม่นยำสูงมาใช้ในงานสำรวจ ปรับปรุงข้อมูลและบริหารจัดการทรัพยากรดินให้มีความสะดวก รวดเร็ว และแม่นยำมากยิ่งขึ้น

โครงการความร่วมมือระหว่างกรมพัฒนาที่ดินกับราชอาณาจักรภูฏาน

นอกเหนือจากประเทศเพื่อนบ้านแล้ว กรมพัฒนาที่ดิน มีโครงการที่ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศภูฏาน ภายใต้กรอบความร่วมมือด้านการเกษตร ไทย-ภูฏาน ในชื่อโครงการ "Production of soil maps using digital techniques and generation of aerial photographs for land use planning in Bhutan" การดำเนินการในปี 2559 เป็นการส่งเจ้าหน้าที่จำนวน 3 คน ไปร่วมการประชุมชี้แจง การดำเนินการและคัดเลือกพื้นที่นำร่องเพื่อเริ่มการสำรวจ และจำแนกดิน ระหว่างวันที่ 1-10 กันยายน 2559 ณ เมืองพาโร ราชอาณาจักรภูฏาน

โครงการความร่วมมือระหว่างกรมพัฒนาที่ดินกับไต้หวัน

กรมพัฒนาที่ดินมีความร่วมมือกับไต้หวัน 2 โครงการ ได้แก่

1) โครงการพัฒนาเชื้อราอาร์บัสคูลาร์ไมคอร์ไรซาเป็นผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ โดยส่งผู้แทนจำนวน 5 คน ไปศึกษาดูงาน ระหว่างวันที่ 21-25 มีนาคม 2559

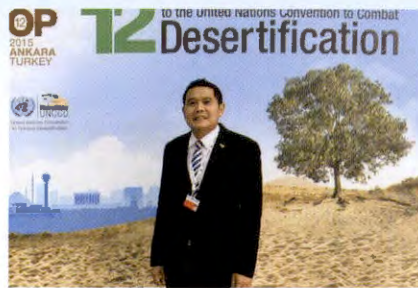
2) โครงการมาตรการ/วิธีการในการป้องกันการเกิดดินถล่มและการชะล้างพังทลายของดินในประเทศไทยระยะที่ 2 (พ.ศ. 2559-2563) คณะผู้เชี่ยวชาญจาก Soil and Water Conservation Bureau จำนวน 2 คน มาดำเนินการศึกษาพื้นที่ ให้คำแนะนำ และร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน พร้อมทั้งเข้าพบผู้บริหารของกรมพัฒนาที่ดิน ระหว่างวันที่ 2-9 ธันวาคม 2559

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย (United Nations Convention to Combat Desertification)

1. การประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย สมัยที่ 12

นายเข้มแข็ง ยุติธรรมดำรง รองอธิบดีด้านวิชาการเป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทย เข้าร่วมการประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย สมัยที่ 12 (Twelfth Session of the Conference of the Parties to the United Nations Convention to Combat Desertification: COP 12) พร้อมด้วยผู้แทนจากกรมพัฒนาที่ดิน กรมชลประทาน และกระทรวงการต่างประเทศ ระหว่างวันที่ 20-25 ตุลาคม 2558 ณ กรุงอังการา สาธารณรัฐตุรกี โดยการประชุมในครั้งนี้มีประเด็นที่ให้ความสำคัญในการเจรจา คือ การสนับสนุนแนวคิด “การมีสถานะความเสื่อมโทรมของที่ดินที่เป็นกลาง” (Land Degradation Neutrality: LDN) ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญในเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) และวาระการพัฒนากายหลังปี 2558 (Post-2015 Development Agenda) ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาตัวชี้วัดการดำเนินงาน และการปรับแผนปฏิบัติการแห่งชาติที่เป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น

2. การขับเคลื่อนการดำเนินงานอนุสัญญาฯ ของคณะกรรมการอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2558 มอบหมายให้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธานคณะกรรมการและรองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดินด้านวิชาการเป็นกรรมการและเลขานุการ ซึ่งคณะกรรมการฯ จะเป็นกลไกการขับเคลื่อนการดำเนินงานอนุสัญญาฯ ในระดับชาติและสร้างความเชื่อมโยงต่อการดำเนินงานของอนุสัญญาฯ ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และอนุสัญญาฯ ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

องค์ประกอบคณะกรรมการฯ ประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงเทคโนโลยีและการสื่อสาร กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สภาเกษตรกรแห่งชาติ และสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย รวม 29 หน่วยงาน ซึ่งจะขับเคลื่อนการดำเนินงานในมิติต่างๆ ทั้งด้านการสร้างความตระหนัก การพัฒนานโยบาย การวิจัย การป้องกัน ลดผลกระทบ และฟื้นฟูความเสื่อมโทรมของที่ดิน และพัฒนากรอบการเจรจา

3. การแต่งตั้งคณะกรรมการอนุสัญญา สหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย กรมพัฒนาที่ดิน

เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงการดำเนินงานอนุสัญญาฯ ระหว่างคณะกรรมการฯ ระดับชาติและหน่วยงานต่างๆ ในกรมพัฒนาที่ดิน กรมพัฒนาที่ดินได้แต่งตั้งคณะกรรมการอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย กรมพัฒนาที่ดิน โดยมีอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน เป็นที่ปรึกษา รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน ด้านวิชาการเป็นประธานกรรมการ คณะกรรมการจากหน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาคของกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อสนับสนุนและขับเคลื่อนการดำเนินงานอนุสัญญาฯ ให้เกิดความสอดคล้องกับทิศทางที่คณะกรรมการอนุสัญญาฯ ระดับชาติกำหนด

4. การประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการนำร่องในการพัฒนาศักยภาพของประเทศภาคีสมาชิกอนุสัญญาฯ เพื่อจัดทำเป้าหมายความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน

การประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการนำร่องในการพัฒนาศักยภาพของประเทศภาคีสมาชิกอนุสัญญาฯ UNCCD เพื่อจัดทำเป้าหมายการมีสถานะความเสื่อมโทรมของที่ดินที่เป็นกลาง (Land Degradation Neutrality: LDN) เมื่อวันที่ 12-13 กรกฎาคม 2559 ณ อาคารสหประชาชาติ โดยมีผู้แทนประเทศจากเอเชียแปซิฟิก เข้าร่วม จำนวน 16 ประเทศ มีวัตถุประสงค์ของการประชุมเชิงปฏิบัติการฯ เพื่อสนับสนุนประเทศที่เข้าร่วมโครงการจัดทำเป้าหมาย LDN และมาตรการการแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของที่ดิน รวมทั้งระดมความคิดเห็นในการขับเคลื่อน LDN โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกระดับ

❖ ข้อตกลงความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน (MOU)

กรมพัฒนาที่ดินมีการดำเนินความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ มากมาย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่แต่ละหน่วยงานมีการพัฒนาขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกัน ก่อให้เกิดการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานที่เป็นเจ้าของข้อมูลสำคัญของประเทศ โดยการนำข้อมูลเหล่านั้นมาประมวลให้เกิดข้อมูลใหม่ที่สามารถตอบสนองความต้องการของเกษตรกร และประชาชน และใช้ในการพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

ข้อตกลงความร่วมมือกับแผนที่และข้อมูลแผนที่

มีจำนวน 18 ข้อตกลง โดยกรมพัฒนาที่ดินได้ส่งมอบข้อมูลแผนที่ที่กรมพัฒนาที่ดินได้มีการพัฒนาขึ้น ได้แก่ แผนที่ภาพถ่ายออร์โธรีโอสีเชิงเลข มาตราส่วน 1:4,000 ข้อมูลแบบจำลองระดับสูงเชิงเลข (DEM) ข้อมูลเส้นชั้นความสูงเชิงเลข แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน แผนที่ดิน และแผนที่แผนการใช้ที่ดิน เป็นต้น ให้แก่หน่วยงานต่างๆ นำไปใช้ประโยชน์ และหน่วยงานคู่ร่วมมือได้นำส่งข้อมูลที่มีอยู่ เช่น ชั้นข้อมูล GIS พื้นที่ชลประทาน เส้นทางคมนาคม แม่น้ำ แหล่งน้ำ ที่ตั้งสถานที่สำคัญ ข้อมูลเขตที่ดินของรัฐ ชั้นข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมและภัยแล้ง สิทธิในการเข้าใช้ระบบสารสนเทศ เป็นต้น นำมาบูรณาการการทำงานเข้าด้วยกัน

หน่วยงานที่เป็นคู่ร่วมมือได้แก่ กรมชลประทาน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย กรมธนารักษ์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กองทัพอากาศ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมโยธาธิการและผังเมือง สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ เป็นต้น

ข้อตกลงความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาต่างๆ

วัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการฝึกอบรมและการฝึกงานให้แก่ นักศึกษาของสถาบันการศึกษา และให้ความรู้ในการศึกษาดูงานของ บุคลากรกรมพัฒนาที่ดินทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งรับบุคลากรเข้าศึกษา ต่อในชั้นสูงขึ้นไป ประโยชน์เพื่อสร้างเกษตรกร นักศึกษา หรือผู้ที่สำเร็จ การศึกษาแล้วให้เป็น smart farmer ด้วยการส่งเสริมและเผยแพร่ องค์ความรู้ด้านการเกษตรที่ถูกต้อง นำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

หน่วยงานที่เป็นคู่ร่วมมือ ได้แก่ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เป็นต้น

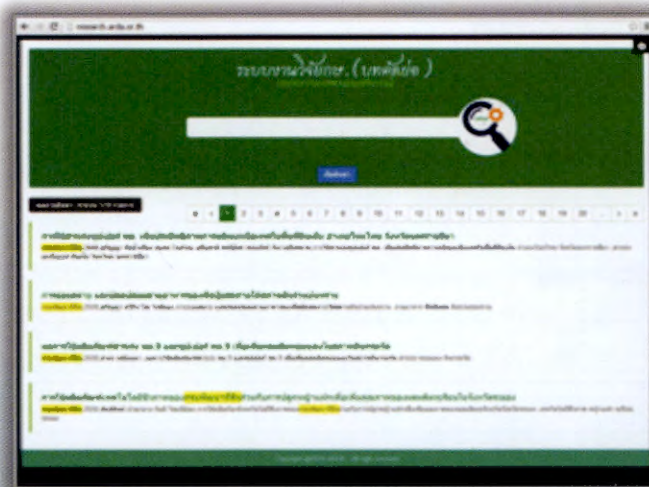
นอกจากความร่วมมือในรูปของการจัดทำบันทึกข้อตกลงแล้ว กรมพัฒนาที่ดินยังมีความร่วมมือกับหน่วยงานในประเทศ ในลักษณะการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกัน เช่น

● การเชื่อมโยงข้อมูลเข้าสู่คลังข้อมูลน้ำและภูมิอากาศแห่งชาติร่วมกับสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์การมหาชน) ในโครงการเชื่อมต่อข้อมูลระหว่างหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ภายใต้แผนงานพัฒนาค้นข้อมูลระบบพยากรณ์และเตือนภัย เพื่อเชื่อมต่อข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำและสภาพอากาศเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลของคลังข้อมูลน้ำและภูมิอากาศแห่งชาติ (NHC) ผ่านโครงข่ายสารสนเทศภาครัฐ (Government Information Network: GIN) และเป็นการดำเนินการในการขับเคลื่อนการบูรณาการฐานข้อมูลกลางภาครัฐ โดยในปี 2559 มีการนำข้อมูลของกรมพัฒนาที่ดินเข้าสู่คลังข้อมูลน้ำและภูมิอากาศแห่งชาติ รวม 19 รายการ ประกอบด้วย

1) เขตเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจ	2) เขตการใช้ที่ดินพืชเศรษฐกิจ
3) แผนการใช้ที่ดินระดับลุ่มน้ำสาขา	4) แผนที่พื้นที่ชุ่มน้ำ
5) เขตการใช้ที่ดินระดับตำบล	6) สภาพการใช้ที่ดิน
7) แหล่งน้ำขนาดเล็ก	8) พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดดินถล่ม
9) พื้นที่น้ำท่วมซ้ำซาก	10) สถิติการเกิดดินถล่ม
11) คาดการณ์พื้นที่ภัยแล้งในพื้นที่เกษตร	12) คาดการณ์พื้นที่น้ำท่วมในพื้นที่เกษตร
13) หมู่บ้านที่เสี่ยงต่อดินถล่มและน้ำป่าไหลหลาก	14) แผนที่ชุดดิน (1:100,000)
15) แผนที่ดินเค็ม	16) แผนที่กลุ่มชุดดิน (1:50,000)
17) แผนที่กลุ่มชุดดิน (1:25,000)	18) รายงานชุดดินจัดตั้ง
19) แผนที่การชะล้างพังทลายของดิน	

● การเชื่อมโยงข้อมูลงานวิจัยของหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำระบบรวบรวมงานวิจัยของหน่วยงาน เพื่อบูรณาการผลงานวิจัยให้สามารถใช้ประโยชน์ร่วมกัน โดยมีสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร เป็นหน่วยงานหลักกรมพัฒนาที่ดินได้นำข้อมูลผลงานวิจัยและบทความย่อ งานวิจัยเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลงานวิจัยของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยระบบสืบค้นงานวิจัยของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พัฒนาโดยสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร สามารถเรียกดูได้ที่ <http://research.arda.or.th>

✦ การพัฒนาทรัพยากรบุคคล

กรมพัฒนาที่ดินใช้แผนกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรบุคคลของกรมพัฒนาที่ดิน ตามแนวทาง HR Scorecard เป็นกรอบการดำเนินงานในการพัฒนาบุคลากร ซึ่งตระหนักว่าสิ่งที่สำคัญที่ทำให้ยุทธศาสตร์ของกรมพัฒนาที่ดิน บรรลุเป้าหมาย สามารถส่งผ่านผลงาน/นวัตกรรม/เทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดินสู่ผู้รับบริการก็คือ บุคลากรของกรมพัฒนาที่ดิน ที่เป็นผู้ขับเคลื่อนงานต่างๆ ของกรมพัฒนาที่ดิน

1. อบรมภายในประเทศ

1.1 การพัฒนาบุคลากรตามแผนพัฒนาบุคลากรของกรมพัฒนาที่ดิน

ซึ่งนอกจากจะสอดคล้องกับแผนบริหารทรัพยากรบุคคลกรมพัฒนาที่ดิน ตามแนวทาง HR Scorecard แล้ว ยังสอดคล้องกับสมรรถนะหลักของข้าราชการพลเรือนทั้ง 5 สมรรถนะ ซึ่งประกอบด้วย การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Achievement Motivation) การบริการที่ดี (Service Mind) การสั่งสมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ (Expertise) การยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม และจริยธรรม (Integrity) และการทำงานเป็นทีม (Teamwork) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพูน ความรู้ ทักษะ สมรรถนะ และพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมทั้งให้มีคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติงานด้วย ซึ่งตามแผนพัฒนาบุคลากรฯ กำหนดกลุ่มเป้าหมาย 1,230 ราย โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1.1.1 โครงการ/หลักสูตรตามงบประมาณปกติ จำนวน 5 โครงการ/หลักสูตร

1) โครงการฝึกอบรมหลักสูตร “การเสริมสร้างความรู้ด้านกฎหมายระเบียบพัสดุ”

เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และแนวทางปฏิบัติในการจัดหาพัสดุด้วยวิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (e-market) และด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) การบริหารสัญญา จัดซื้อจัดจ้าง ความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ และการประมาณราคาเบื้องต้นและค่า K และสามารถจัดทำแผนปฏิบัติการ จัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานได้ถูกต้องเหมาะสม โดยมีผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดิน หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป เจ้าพนักงานธุรการ เจ้าหน้าที่พัสดุและผู้ที่เกี่ยวข้องในสังกัด สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1-12 เข้าร่วม จำนวน 352 คน

2) โครงการฝึกอบรมหลักสูตร “เทคนิคการเป็นวิทยากร”

เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะ สามารถประยุกต์ใช้หลักการ เทคนิคการเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีต่างๆ ให้แก่บุคลากรในหน่วยงาน และเครือข่ายได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การทำงานระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรม และส่งเสริมให้เกิดการประสานงานและการสร้างเครือข่ายการทำงานในองค์กร โดยมีข้าราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการถ่ายทอดองค์ความรู้ หรือเทคโนโลยีต่างๆ ของหน่วยงานภูมิภาค เข้าร่วม จำนวน 79 คน

3) โครงการฝึกอบรมหลักสูตร “เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ในการปฏิบัติงาน”

เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551 หมวด 6 วินัยและการรักษาวินัย พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาซึ่งนำไปปรับใช้ในการปฏิบัติงาน โดยมีข้าราชการและพนักงานราชการจากหน่วยงานส่วนกลาง เข้าร่วมจำนวน 235 คน

4) โครงการฝึกอบรมหลักสูตร “การพัฒนา ข้าราชการเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม”

เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในหลักการและแนวคิดการเป็นข้าราชการที่ดี มีระเบียบวินัย มีคุณธรรม จริยธรรม ในการปฏิบัติงาน ได้พัฒนาสมรรถนะด้านการยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม และจริยธรรม มีจิตสำนึกในการเป็นข้าราชการที่ดี ตามรอยพระยุคลบาท โดยมีข้าราชการจากส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคที่มีอายุราชการไม่เกิน 3 ปี จำนวน 50 คน

5) โครงการฝึกอบรมหลักสูตร “การเป็นข้าราชการที่ดี สำหรับข้าราชการที่อยู่ระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ”

เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องตามกฎระเบียบ วินัย ข้อบังคับของทางราชการ สามารถพัฒนาตนให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่อการปฏิบัติราชการ คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม มีการตัดสินใจโดยหลักเหตุผล และเหตุผลเชิงจริยธรรม มีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน โดยมีข้าราชการที่อยู่ระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เข้าร่วม จำนวน 50 คน

1.1.2 โครงการหลักสูตรตามงบประมาณประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จำนวน 5 โครงการ/หลักสูตร

1) โครงการฝึกอบรมเตรียมความพร้อมวิทยากรระดับพื้นที่หลักสูตร “การถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน”

เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดินให้แก่วิทยากรระดับพื้นที่ของกรมพัฒนาที่ดิน ร่วมอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้การถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินของกรมฯ โดยมีข้าราชการหรือพนักงานราชการในส่วนภูมิภาคที่เป็นวิทยากรระดับพื้นที่ในโครงการหมอดินน้อย จำนวน 209 คน

2) โครงการฝึกอบรมหลักสูตร “มาตรฐานวิชาการงานพัฒนาที่ดิน”

เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในงานพัฒนาที่ดินที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อเพิ่มศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน โดยมีข้าราชการในส่วนราชการกรมพัฒนาที่ดินตำแหน่งนักวิชาการเกษตร นักวิทยาศาสตร์ เศรษฐกร นักสำรวจดิน และนักวิเคราะห์นโยบายและแผน ที่ปฏิบัติราชการมาไม่เกิน 5 ปี จำนวน 49 คน

3) โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดทำแผนกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรบุคคลตามแนวทาง HR Scorecard ของกรมพัฒนาที่ดิน ครั้งที่ 1-3

เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในกระบวนการจัดทำแผนกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรบุคคล ตามแนวทาง HR Scorecard มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ และจัดทำแผนกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรบุคคล โดยมีผู้บริหารกรมพัฒนาที่ดินทุกระดับ ผู้เชี่ยวชาญ และ ผู้แทนจากสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1-12 และส่วนกลาง จำนวน 176 คน

4) โครงการฝึกอบรมหลักสูตร “พัฒนาทักษะการสื่อสารด้านภาษา” หลักสูตร “Professional Presentations Workshop for an International Conference” และหลักสูตร “ภาษาจีนระดับพื้นฐาน”

ภาษาอังกฤษ เพื่อให้เข้าใจถึงความสำคัญ เทคนิค การวางแผน และกำหนดเป้าหมายของการนำเสนอ รวมถึงได้เรียนรู้ทักษะการสื่อสาร การเตรียมการสำหรับการนำเสนอและได้เรียนรู้เทคนิคการโน้มน้าว จูงใจ เคลือบการพูดเพื่อการนำเสนอ **ภาษาจีน** เพื่อให้ได้เรียนรู้คำศัพท์ที่ใช้ในชีวิตประจำวันไม่น้อยกว่า 500 คำฝึกพูดประโยคโต้ตอบและได้เรียนรู้ทักษะการกำกับเสียง โดยมีข้าราชการจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่มีพื้นฐานภาษาอังกฤษดีและเคยหรือจะมีการนำเสนอผลงานทางวิชาการในการประชุมระดับชาติ เข้าร่วม จำนวน 30 คน

5) โครงการฝึกอบรมหลักสูตร “การพัฒนาข้าราชการเพื่อเสริมสร้างศักยภาพการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน”

เพื่อให้ได้เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโอกาสของการรวมตัวของประชาคมอาเซียนที่มีต่อประเทศและระบบราชการไทยและเสริมสร้างประสิทธิภาพการดำเนินการพัฒนาข้าราชการตามบทบาท ภารกิจของส่วนราชการให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในบริบทของการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีข้าราชการระดับชำนาญการขึ้นไป จากส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค เข้าร่วม จำนวน 167 คน

1.2 การพัฒนาบุคลากรตามนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หลักสูตร “นักบริหารการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับต้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์”

เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของนักบริหารการพัฒนาที่ดินระดับต้นที่มีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน มีทัศนคติในการทำงานร่วมกับผู้อื่นสามารถทำงานในลักษณะที่งานได้อย่างเหมาะสม สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานของตนเอง และเพื่อนร่วมงาน และนำไปปรับใช้ในการสร้างทีมปฏิบัติงานของตนเอง และเพิ่มพูนสัมพันธภาพเพื่อการติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงานในอนาคต โดยมีข้าราชการประเภทวิชาการระดับชำนาญการไม่น้อยกว่า 2 ปี และประเภททั่วไประดับชำนาญการไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 2 คน

หลักสูตร “นักบริหารการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับกลาง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์”

เพื่อให้ได้รับความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาแนวคิดและวิสัยทัศน์ที่จะสามารถเป็นผู้นำบริหารการเปลี่ยนแปลงและบริหารงานได้อย่างมืออาชีพ เข้าใจกระบวนการสร้างเครือข่ายระบบพันธมิตร เพิ่มพลังการทำงานให้มีประสิทธิภาพ มีพฤติกรรมที่สะท้อนคุณธรรมและจริยธรรม รวมทั้งสามารถถ่ายทอดนโยบายจากระดับสูงไปสู่ระดับปฏิบัติในหน่วยงานที่ตนรับผิดชอบได้อย่างถูกต้อง โดยมีข้าราชการประเภททั่วไป ระดับอาวุโส หรือประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการ มาแล้วไม่น้อยกว่า 4 ปี หรือข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูง (HiPPS) มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 1 คน

หลักสูตร “นักบริหารการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับสูง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์”

เพื่อให้มีความเป็นมืออาชีพ (Professional) เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) มีการตื่นตัวในการรับรู้เกี่ยวกับอาเซียนทั้งในวงกว้างและในเชิงลึก สามารถคิด ริเริ่ม สามารถทำให้ผู้อื่นเข้าใจในการปรับเปลี่ยนที่จะเกิดขึ้น โดยมีข้าราชการประเภททั่วไป ระดับอาวุโส ที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้อำนวยการส่วน/โครงการ หรือประเภทวิชาการระดับเชี่ยวชาญ หรือประเภทอำนวยการต้น หรืออำนวยการสูง หรือประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการพิเศษมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี จำนวน 17 คน

หลักสูตร “การพัฒนานักบริหารระดับสูง : ผู้บังคับบัญชาและผู้มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม” (บส.1)

เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เข้ารับการศึกษาในการเข้า สู่ตำแหน่งประเภทบริหารที่สูงขึ้น มีภาวะผู้นำในด้านการบริหารตนและการบริหารคน การบริหารเป้าหมายทิศทาง และการบริหารการเปลี่ยนแปลง การบริหารผลลัพธ์ และการบริหารทรัพยากรที่มุ่งสู่ผลลัพธ์ มีคุณลักษณะและพฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงความสามารถทางการบริหารและการมีภาวะผู้นำ กำหนดจุดเน้นของการพัฒนา ในเรื่องของการตัดสินใจ การสื่อสาร การประสานงานประสานสัมพันธ์การปรับตัว และความยืดหยุ่น จิตมุ่งบริการ และการบริหารทรัพยากร โดยมีข้าราชการประเภทอำนวยการไม่น้อยกว่า 2 ปี หรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่ปฏิบัติราชการเดียวกับประเภทอำนวยการมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี จำนวน 2 คน

2. การอบรมและศึกษาฐานต่างประเทศ

2.1 ศึกษาฐานศูนย์อนุรักษ์ดินของสาธารณรัฐไอซ์แลนด์

กระทรวงการต่างประเทศแจ้งให้กรมพัฒนาที่ดินพิจารณาการพัฒนาความร่วมมือกับศูนย์อนุรักษ์ดินไอซ์แลนด์ จึงได้ส่งข้าราชการจำนวน 4 คน ไปศึกษาการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์ดินของศูนย์อนุรักษ์ดินไอซ์แลนด์ ซึ่งมีหน้าที่ดูแลทรัพยากรดินของประเทศ แก้ปัญหาความแห้งแล้งดินเสื่อมโทรม และการชะล้างพังทลายของดิน ผลการศึกษาฐานทำให้ทราบถึงสภาพทางธรรมชาติของไอซ์แลนด์ที่เป็นอุปสรรคต่อการทำการเกษตร แต่กลับสามารถพัฒนาความเจริญให้กับประเทศได้ โดยใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ พลังงานความร้อนใต้พื้นดิน แหล่งน้ำจืด จากธารน้ำแข็ง มหาสมุทรแหล่งทรัพยากรทางทะเล แหล่งน้ำแร่ธรรมชาติ สามารถฟื้นฟูเศรษฐกิจให้กลับมาเติบโตอย่างรวดเร็วภายในระยะเวลาไม่ถึงสิบปี กลายเป็นประเทศที่ถูกจัดอันดับให้เป็นประเทศที่น่าอยู่มากที่สุด มีประชากรที่มีความสุขมากที่สุด ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถนำมาประยุกต์แนวคิดปรับใช้กับประเทศไทยได้

2.2 ศึกษาฐานและหารือกับสถาบัน IRD และ INRA ณ สาธารณรัฐฝรั่งเศส

การเดินทางครั้งนี้ ได้หารือเรื่องการวิเคราะห์และประเมินการชะล้างพังทลายของดินด้วย physical model ในลุ่มน้ำขนาดเล็กกับผู้เชี่ยวชาญจากสถาบัน IRD รวมทั้งได้หารือแนวทางการทำ MOU ร่วมกับสถาบัน INRA ด้านการจัดทำฐานข้อมูลดินด้วยระบบ digital soil mapping ซึ่งจะช่วยพัฒนาการจัดการฐานข้อมูลดินของไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.3 การประชุม International Conference on Computer Science and Technology ณ ญี่ปุ่น

เป็นการประชุมวิชาการด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศระหว่างวันที่ 12-13 พฤศจิกายน 2558 โดยผู้เข้าร่วมประชุมได้แลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีไปใช้ในด้านต่างๆ ได้แก่ สิ่งแวดล้อม การเกษตร พลังงานชีววิทยา เคมี ฟิสิกส์ ภูมิศาสตร์ การจัดการข้อมูล และการบริหารเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร กับนักวิชาการคอมพิวเตอร์จากทั่วโลก

2.4 การประชุมวิชาการอนุรักษ์ดินและน้ำโลก ครั้งที่ 3 ณ สาธารณรัฐเซอร์เบีย

ผู้เข้าร่วมการประชุมได้มีโอกาสร่วมเสนอผลงาน แลกเปลี่ยนงานวิจัย พัฒนางานวิชาการด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ และสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านอนุรักษ์ดินและน้ำร่วมกับผู้เข้าร่วมการประชุม สถาบัน และองค์กรในประเทศเครือข่าย ตลอดจนศึกษาดูงานอนุรักษ์ดินและน้ำในประเทศเซอร์เบีย

2.5 การประชุมแลกเปลี่ยนความรู้เรื่องการปรับปรุงดินโดยใช้เทคโนโลยีชีวภาพในการเพิ่มผลผลิตพืชในระบบเกษตรอินทรีย์ ณ เยอรมัน สวิตเซอร์แลนด์ ออสเตรีย และฝรั่งเศส

เป็นการประชุมหารือเพื่อแลกเปลี่ยนความร่วมมือทางด้านการปรับปรุงดินโดยใช้เทคโนโลยีชีวภาพในการเพิ่มผลผลิตพืชในระบบเกษตรอินทรีย์ และสร้างความร่วมมือระหว่างกรมพัฒนาที่ดินกับ International Atomic Energy Agency (IAEA) ด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีนิวเคลียร์เพื่อศึกษาและพัฒนาด้านการปรับปรุงบำรุงดิน การจัดการดิน น้ำ เพื่อเพิ่มผลผลิตภาพของดิน

3. อบรมหมอดินอาสา

หมอดินอาสา คือ เกษตรกรในพื้นที่ที่มีความสนใจในงานด้านการพัฒนาที่ดิน และอาสาเข้ามาช่วยกรมพัฒนาที่ดินปฏิบัติงานทำหน้าที่เสมือนเจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดินในการให้บริการ และเผยแพร่ความรู้ที่ได้รับให้แก่เกษตรกรทั่วไปที่สนใจเข้ามาขอรับการแนะนำ ซึ่งการแต่งตั้งหมอดินอาสาเพื่อเป็นตัวแทนของกรมพัฒนาที่ดินในระดับพื้นที่เพื่อช่วยถ่ายทอดความรู้ของกรมฯ ให้แก่เกษตรกรรายอื่นๆ และผู้สนใจ มี 4 ประเภท จำนวน 82,424 ราย คือ

- 1) หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน เพื่อเป็นตัวแทนของกรมพัฒนาที่ดินเพื่อนำความรู้ที่ได้รับการอบรมไปถ่ายทอดให้แก่เกษตรกรและผู้สนใจ จำนวน 74,238 ราย
- 2) หมอดินอาสาประจำตำบล เป็นหมอดินที่ได้รับการคัดเลือกจากหมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน เนื่องจากมีความเหมาะสม และมีศักยภาพความรู้ สามารถนำข้อมูลของกรมฯ ไปถ่ายทอดให้เกษตรกรได้ พัฒนาเป็นแกนนำบริหารเครือข่ายหมอดินอาสาประจำตำบลเป็นผู้ประสานงานระหว่างหมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน หมอดินอาสาประจำอำเภอและสถานีพัฒนาที่ดิน รวมทั้งหน่วยงาน/องค์กรอื่นๆ ภายในตำบล จำนวน 7,213 ราย
- 3) หมอดินอาสาประจำอำเภอ คือหมอดินอาสาที่ได้รับการคัดเลือกจากหมอดินอาสาประจำตำบลและมีผลงานและวิสัยทัศน์ เพื่อเป็นผู้เชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างหมอดินอาสาตำบลกับหน่วยงานเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของเกษตรกรให้มากขึ้น จำนวน 896 ราย
- 4) หมอดินอาสาประจำจังหวัด เช่นเดียวกับหมอดินอาสาประจำอำเภอสามารถเป็นได้ทั้งหมอดินอำเภอและหมอดินจังหวัด จำนวน 77 ราย

อบรมหมอดินอาสาประจำจังหวัด

โครงการฝึกอบรมหมอดินอาสาประจำอำเภอ

โครงการฝึกอบรมหมอดินอาสาประจำตำบล

อบรมหมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน

❖ การจัดทำยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดินในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)

เนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) สิ้นสุดลงในเดือนกันยายน 2559 กรมพัฒนาที่ดินจึงจัดทำยุทธศาสตร์กรมฯ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) โดยมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดทำยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน จำนวน 4 ครั้ง เพื่อระดมความคิดเห็นต่างๆ และจัดประชุมสัมมนาประชาพิจารณ์ ทั้งหมด 4 ภาค ประกอบด้วย บุคคลภายในและภายนอก รวมถึงเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อรับฟังข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการดำเนินงานและจัดทำยุทธศาสตร์กรมฯ และมีการปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์กรมฯ ตามผลการระดมความคิดเห็นระดับภาคและจากคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ของกรมพัฒนาที่ดิน จนได้ข้อมูลที่มีความครบถ้วน สมบูรณ์ พร้อมนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานต่อไปในระยะ 5 ปีข้างหน้า

แผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)

วิสัยทัศน์ : พัฒนาที่ดินให้สมบูรณ์ เพิ่มพูนผลผลิต ในทิศทางการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน บนพื้นฐานการมีส่วนร่วม

พัฒนาที่ดินให้สมบูรณ์ : อนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลาย พื้นฟูและปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปัจจัยการผลิตทางการเกษตรต่างๆ ที่กรมฯ ได้คิดค้น วิจัย และนำมาพัฒนาต่อยอดสำหรับแก้ไขปัญหาดินในพื้นที่ทำการเกษตร เพื่อให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะสมต่อการผลิตพืช และเป็นการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร

การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน : การสำรวจ วิเคราะห์ จำแนกประเภทการใช้ที่ดิน วางแผนการใช้ที่ดิน การบริหารจัดการทรัพยากรดินและการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยพิจารณาปัจจัยทางกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตของดิน โดยให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้อย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพและยาวนาน

การมีส่วนร่วม : ภาคีเครือข่าย ได้แก่ หมอดินอาสา หมอดินน้อย เกษตรกร กลุ่มเกษตรกรชุมชนท้องถิ่น และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งหน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา และภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาที่ดิน และการเผยแพร่องค์ความรู้วิชาการด้านการพัฒนาที่ดินผ่านภาคีเครือข่าย เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนงานพัฒนาที่ดินและนำไปพัฒนาต่อยอด มีการเผยแพร่สู่สาธารณะอย่างกว้างขวาง

พันธกิจ :

1. สนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ด้านการพัฒนาที่ดิน และส่งเสริมการมีส่วนร่วม การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ
2. เสริมสร้างพัฒนางานวิจัยด้านการพัฒนาที่ดิน และส่งเสริมเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน ให้เกิดเป็นรูปธรรมเชิงนวัตกรรม สามารถนำไปถ่ายทอด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับเกษตรกร
3. พัฒนาฐานข้อมูลดิน โดยการสำรวจ วิเคราะห์ และจำแนกดิน เพื่อกำหนดแผนการใช้ที่ดิน พร้อมทั้งกำหนดเขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสม และให้บริการข้อมูลด้านต่างๆ อย่างถูกต้องและทันสมัย เพื่อให้เหมาะสมกับศักยภาพของดิน
4. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการพัฒนาที่ดิน โดยการอนุรักษ์ดินและน้ำ การฟื้นฟูปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อลดต้นทุน เพิ่มผลผลิตทางการเกษตร และสามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างยั่งยืน
5. พัฒนาหมอดินอาสา เกษตรกร ยุวเกษตรกร หมอดินน้อย และกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรให้มีความรู้ ความเข้าใจด้านการพัฒนาที่ดิน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นรากฐาน ในการดำเนินชีวิต และพัฒนาชุมชนตามศักยภาพให้มีความเข้มแข็ง
6. พัฒนาองค์กรเพื่อให้เป็นองค์กรที่เป็นเลิศด้านการพัฒนาที่ดิน

อำนาจหน้าที่ :

1. ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการพัฒนาที่ดินและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษา สำรวจ วิเคราะห์และจำแนกดิน เพื่อกำหนดนโยบายและวางแผนการใช้ที่ดิน การกำหนดบริเวณการใช้ที่ดิน การควบคุมการใช้ที่ดินบริเวณที่มีการใช้หรือทำให้เกิดการปนเปื้อนของสารเคมี หรือวัตถุอันตราย การกำหนดเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ รวมทั้งติดตามสถานภาพการใช้ที่ดิน
3. ศึกษา วิจัย และพัฒนาการปรับปรุงบำรุงดิน การอนุรักษ์ดินและน้ำ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเกษตรในไร่นา ตลอดจนการปรับปรุง และพัฒนาพื้นที่และการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม และลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตร
4. ให้บริการวิเคราะห์ และตรวจสอบดิน น้ำ พืช ปุ๋ย พร้อมให้คำแนะนำเพื่อการปรับปรุงบำรุงดิน การอนุรักษ์ดินและน้ำ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ดิน
5. ศึกษา วิเคราะห์ และผลิตแผนที่ภาพถ่าย จัดทำสำมะโนที่ดิน และพัฒนาระบบแผนที่ฐาน เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการใช้ การพัฒนาการผลิต การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตร และอื่นๆ
6. ถ่ายทอดผลการศึกษา ค้นคว้า วิจัย และให้บริการด้านการพัฒนาที่ดิน รวมทั้งสร้างเครือข่าย หมอดินอาสา และกลุ่มเกษตรกรให้เข้มแข็ง เพื่อรองรับการถ่ายทอดเทคโนโลยี การมีส่วนร่วมในการพัฒนาที่ดินและในด้านอื่นๆ
7. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนด ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรม หรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ประเด็นยุทธศาสตร์ :

1. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรดินด้วยการสำรวจจำแนกดิน วิเคราะห์ดิน และวางแผนการใช้ที่ดินอย่างเป็นระบบ
2. เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยงานวิจัยและเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน ชิงนวัตกรรม
3. บริหารจัดการทรัพยากรดินอย่างสมดุลและยั่งยืนด้วยการฟื้นฟูปรับปรุงดิน และอนุรักษ์ดินและน้ำ
4. สร้างและพัฒนาความเข้มแข็งให้กับหมอดินอาสา เกษตรกร และภาคีเครือข่าย
5. พัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดินบนพื้นฐานการมีส่วนร่วม
6. พัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศด้านการพัฒนาที่ดิน

วัตถุประสงค์ :

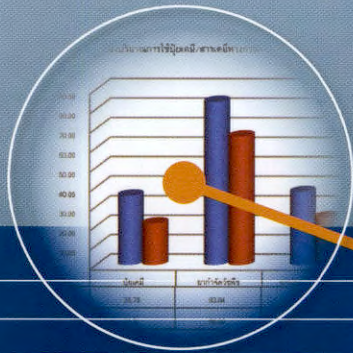
1. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรดินโดยการสำรวจ จำแนกดิน วิเคราะห์ดิน และวางแผนการใช้ที่ดินให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน
2. เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันโดยการพัฒนางานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรม ด้านการพัฒนาที่ดินสำหรับใช้ประโยชน์ในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร
3. เพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรดินและโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตร อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการปรับตัวภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ
4. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของเกษตรกร หมอดินอาสา เครือข่ายด้านการพัฒนาดิน และสถาบันเกษตรกร ในการยกระดับและเพิ่มมูลค่าของสินค้าเกษตร
5. เพื่อส่งเสริมการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาดิน โดยให้เกษตรกรเป็นศูนย์กลาง บนพื้นฐานการมีส่วนร่วม
6. เพื่อสร้างและพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศด้านการพัฒนาที่ดิน

เป้าประสงค์ของประเด็นยุทธศาสตร์ :

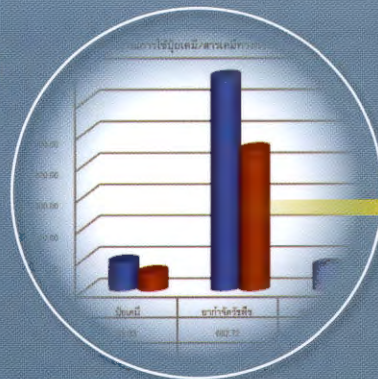
1. ทรัพยากรดินได้รับการปรับปรุงฟื้นฟูเพิ่มขึ้น (ร้อยละ 5 ต่อปี)
2. งานวิจัย เทคโนโลยี นวัตกรรมด้านการพัฒนาดินถูกนำไปใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น (ร้อยละ 3 ต่อปี)
3. ภาคการเกษตรมีการบริหารจัดการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ทำให้เกษตรกรลดใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมีทางการเกษตรลดลง (ร้อยละ 20 ต่อปี)
4. องค์กรมีเครือข่ายด้านการพัฒนาที่ดินที่มีความเข้มแข็งเพิ่มขึ้น (ร้อยละ 10 ต่อปี)
5. องค์กรมีบุคลากรที่มีสมรรถนะสูงและมีประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้น (ร้อยละ 5 ต่อปี)
6. เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดินมีการจัดการองค์ความรู้ และเทคโนโลยีสารสนเทศด้านทรัพยากรดินเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด :

1. ร้อยละของพื้นที่การเกษตรได้รับการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสม
2. ร้อยละของพื้นที่ที่ได้รับการปรับปรุงฟื้นฟูเพิ่มขึ้น
3. จำนวนงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่นำไปใช้ประโยชน์
4. อัตราส่วนของการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีทางการเกษตรที่ลดลง
5. ร้อยละของเครือข่ายด้านการพัฒนาที่ดินที่มีความเข้มแข็ง
6. ร้อยละของบุคลากรที่มีสมรรถนะสูงและมีประสิทธิภาพในการทำงาน
7. จำนวนการจัดการองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินเพิ่มขึ้น
8. ร้อยละความพึงพอใจของบุคลากรต่อการพัฒนาองค์กร

ผลสัมฤทธิ์การดำเนินงาน ของกรมพัฒนาที่ดิน

รางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ

นายสุรเดช เตียวตระกูล อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน พร้อมด้วย ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดิน เข้าร่วมรับรางวัลในงานประชุมสัมมนาวิชาการและพิธีมอบรางวัลประจำปี พ.ศ. 2559 Start up การบริการภาครัฐสู่ความเป็นสากล โดยมีนายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2559 ณ หอประชุมกองทัพเรือ

1. รางวัลบริการภาครัฐแห่งชาติ ไทเบ่งออกเป็น 2 รางวัล ได้แก่

1.1 ประเภทรางวัลนวัตกรรมการบริการที่เป็นเลิศ ระดับดีเด่น

ชื่อผลงาน “จุลินทรีย์เพื่อควบคุมโรครากเน่า และแมลงศัตรูพืช”
หน่วยงาน : กองเทคโนโลยีชีวภาพทางดิน

1.2 ประเภทรางวัลการพัฒนาการบริการที่เป็นเลิศ ระดับดี

ชื่อผลงาน “ชุดตรวจสอบดินภาคสนามสู่การปรับปรุงคุณภาพดิน
อย่างรวดเร็ว และลดต้นทุน”
หน่วยงาน : สำนักวิทยาศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ดิน

2. รางวัลความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

2.1 ประเภทรางวัลการพัฒนาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

ชื่อผลงาน “โครงการบริหารจัดการเครือข่ายหมอดินอาสา
แบบมีส่วนร่วม เพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
โดยใช้ประโยชน์จากหญ้าแฝก” พื้นที่ต้นแบบของ
หมอดินอาสา นายสังคม น้อยสงวน อ.ชูขันธุ์ จ.ศรีสะเกษ
หน่วยงาน : กองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน

3. รางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA)

หมวด 4 : การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานขององค์กร
และการจัดการความรู้
หน่วยงาน : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
และคณะทำงาน PMQA

ผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2559

ตัวชี้วัดผลการปฏิบัติราชการ	หน่วยวัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	เกณฑ์การให้คะแนน					ผลการดำเนินงาน			
			1	2	3	4	5	ผลการดำเนินงาน	ค่าคะแนน ที่ได้	คะแนน ถ่วงน้ำหนัก	
มิติภายนอก											
การประเมินประสิทธิผล (ร้อยละ 75)											
ตัวชี้วัด : 1 ตัวชี้วัดภารกิจหลักของกระทรวงตามแนวทางการขับเคลื่อนประเทศ/แผนยุทธศาสตร์กระทรวงและตัวชี้วัดระหว่างกระทรวงที่มีเป้าหมายร่วมกัน (Joint KPIs) และตัวชี้วัดระหว่างกระทรวงและจังหวัด (Function-Area KPIs) ตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล และตัวชี้วัดภารกิจหลักของกรม (ร้อยละ 65)											
ตัวชี้วัดที่ 1.1 ร้อยละของผลการดำเนินการตามแนวทางการส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่	ร้อยละ	5	70	75	80	85	90	90.23	5.0000	0.2500	
ตัวชี้วัดที่ 1.2 ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ											
1.2.1 ผลผลิตพืชที่สำคัญเฉลี่ยต่อไร่ (ก.ก./ไร่)	5										
1.2.1.1 ข้าวนาปี	กิโลกรัมต่อไร่	(2)									
- ภาคเหนือ		((0.5))	518	539.5	561	582.5	604	572	3.5116	0.1760	
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		((0.5))	321	334	347	360	373	360	4.0000	0.0200	
- ภาคกลาง		((0.5))	557	575	593	611	629	620	4.5000	0.0225	
- ภาคใต้		((0.5))	389	409.5	430	450.5	471	453	4.1220	0.0206	
1.2.1.2 มันสำปะหลัง	กิโลกรัมต่อไร่	1	3,541	3,576	3,611	3,646	3,681	3,426	1.0000	0.0100	
1.2.1.3 ปาล์มน้ำมัน	กิโลกรัมต่อไร่	1	2,386	2,481	2,576	2,671	2,766	2,424	1.4000	0.0140	
1.2.1.4 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	กิโลกรัมต่อไร่	1	637	650.5	664	677.5	691	671	3.5185	0.0352	
ตัวชี้วัดที่ 1.3 จำนวนพื้นที่ชลประทานและแหล่งน้ำที่เพิ่มขึ้น (ไร่)	ไร่	5	338,815	348,594	358,373	368,151	377,929	385,218	5.0000	0.2500	
ตัวชี้วัดที่ 1.4 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคการเกษตร (ล้านล้านบาท)	ร้อยละ	5	1,340	1,360	1,380	1,400	1,420	N/A	1.0000	0.0500	
ตัวชี้วัดที่ 1.5 การช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง	ร้อยละ	10	80	85	90	95	100	99.40	5.0000	0.5000	
ตัวชี้วัดที่ 1.6 ร้อยละความสำเร็จของการสำรวจและจัดทำแผนที่การถือครองด้านการเกษตรรายแปลงในพื้นที่เขตพัฒนาที่ดิน	ร้อยละ	15	90	95	100 เสร็จก่อน	100 เสร็จก่อน	100	5 1 กย. 59	5.0000	0.7500	
ตัวชี้วัดที่ 1.7 ค่าเฉลี่ยปริมาณอินทรีย์วัตถุที่เพิ่มขึ้นของพื้นที่เมืองเกษตรสีเขียว	ร้อยละ										
- พื้นที่เดิม	ร้อยละ	5	0.57	0.67	0.77	0.87	0.97	1.54	5.0000	0.2500	
- พื้นที่ใหม่	ร้อยละ	5	0.17	0.32	0.47	0.62	0.77	0.61	3.9300	0.1965	
ตัวชี้วัดที่ 1.8 ร้อยละของรายได้ที่เพิ่มขึ้นของเกษตรกรที่มีการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	ร้อยละ	5	2	4	6	8	10	N/A	1.0000	0.0500	
ตัวชี้วัดที่ 1.9 ร้อยละต้นทุนการผลิตของเกษตรกรลดลงหลังการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	ร้อยละ	5	38	38.5	39	39.5	40	N/A	1.0000	0.0500	
ตัวชี้วัด : 2 ความพึงพอใจของผู้รับบริการ : การวิเคราะห์ดินสำหรับเกษตรกร	ร้อยละ	10	65	70	75	80	85	80.87	4.1740	0.4174	
มิติภายใน (ร้อยละ 25)											
ตัวชี้วัด : 3 การเบิกจ่ายเงินงบประมาณ											
ตัวชี้วัดที่ 3.1 การเบิกจ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุน	ร้อยละ	2.50	75	78	81	84	87	97.53	5.0000	0.1250	
ตัวชี้วัดที่ 3.2 การเบิกจ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายภาพรวม	ร้อยละ	2.50	88	90	92	94	96	98.49	5.0000	0.1250	
ตัวชี้วัดที่ : 4 การประหยัดพลังงานของส่วนราชการ	ระดับ	2.50	1	2	3	4	5	2,657	2,6570	0.0664	
ตัวชี้วัดที่ : 5 การประหยัดน้ำ	ระดับ	2.50	1	2	3	4	5	3	3.0000	0.0750	
ตัวชี้วัดที่ : 6 การพัฒนาประสิทธิภาพระบบสารสนเทศภาครัฐ	ระดับ	5	1	2	3	4	5	N/A	1.0000	0.0500	
ตัวชี้วัด : 7 ระดับความสำเร็จของการพัฒนาสมรรถนะองค์กร	ระดับ	5	1	2	3	4	5	5	5.0000	0.2500	
ตัวชี้วัด : 8 ระดับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ	ระดับ	5	0-19.99 คะแนน	20-39.99 คะแนน	40-59.99 คะแนน	60-79.99 คะแนน	80-100 คะแนน	79.60	4.0000	0.2000	
น้ำหนักรวม		35	ค่าคะแนนที่ได้							3.9536	

หมายเหตุ : N/A เป็นคะแนนที่ต้องรอผลการประเมินจากหน่วยงานอื่นจึงใส่ค่าคะแนนขั้นต่ำที่ 1 คะแนน

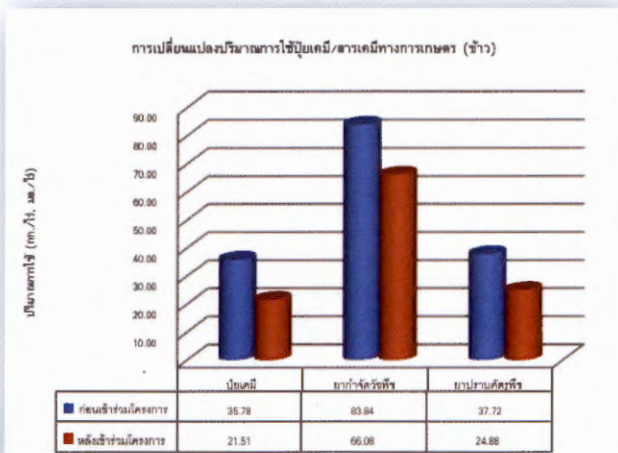
❖ ผลการประเมินโครงการตามตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ระดับกรมฯ

ตัวชี้วัดที่ 1.9 ร้อยละต้นทุนการผลิตของเกษตรกรลดลงหลังการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร/ เกษตรอินทรีย์

การประเมินผลโครงการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดใช้สารเคมีทางการเกษตร/เกษตรอินทรีย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินการเปลี่ยนแปลงต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมี/สารเคมีทางการเกษตรของการผลิตพืช 4 ชนิดพืช (ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อย และมันสำปะหลัง) และทราบผลการดำเนินงานโครงการ ตลอดจนความคิดเห็น ความพึงพอใจปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการและผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เป้าหมาย 12 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครปฐม ฉะเชิงเทรา ชัยภูมิ นครพนม มหาสารคาม ลำพูน แพร่ น่าน เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ เพชรบุรี และสงขลา กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการกลุ่มพัฒนาต่อยอดกลุ่มเดิมที่เข้มแข็งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 จำนวน 389 ราย ซึ่งเกษตรกรปลูกพืชมากกว่า 1 ชนิด (ปลูกข้าว จำนวน 142 ราย ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน 68 ราย ปลูกอ้อย จำนวน 97 ราย และปลูกมันสำปะหลัง จำนวน 110 ราย) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือประกอบการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผลการประเมิน พบว่า

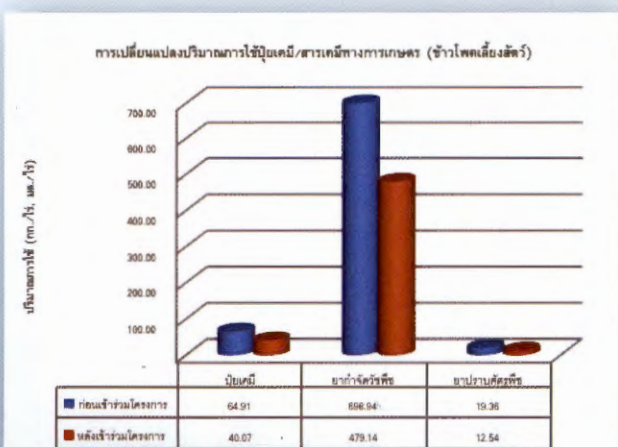
1. การใช้ปุ๋ยเคมี/สารเคมีทางการเกษตร

จากผลการประเมิน พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีการเปลี่ยนแปลงปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมี/สารเคมีทางการเกษตรในการเพาะปลูกพืชลดลง ดังนี้

1.1 ปุ๋ยเคมี พบว่า เกษตรกรมีปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมี

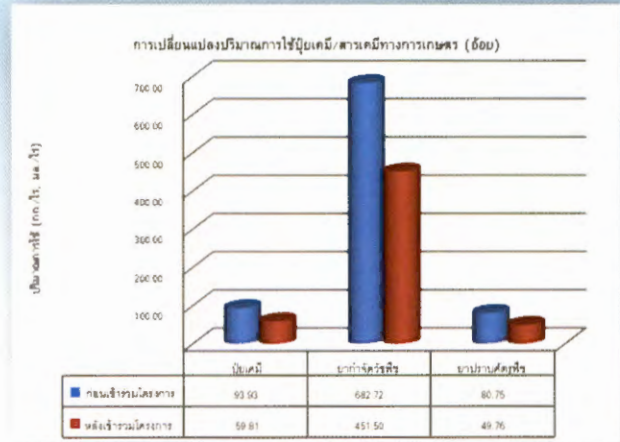
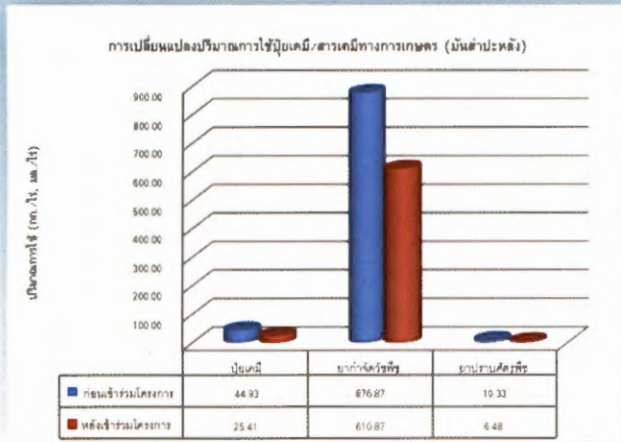
ทางการเกษตรลดลงเฉลี่ย ร้อยละ 39.48 โดยพบว่า เกษตรกรที่ปลูกมันสำปะหลังมีปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีลดลงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.44 รองลงมา เกษตรกรที่ปลูกข้าวมีปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีลดลง ร้อยละ 39.88 เกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดมีปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีลดลง ร้อยละ 38.27 และเกษตรกรที่ปลูกอ้อยมีปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีลดลง ร้อยละ 36.32

1.2 ยากำจัดวัชพืช พบว่า เกษตรกรมีปริมาณการใช้

ยากำจัดวัชพืชลดลงเฉลี่ย ร้อยละ 29.21 โดยพบว่า เกษตรกรที่ปลูกอ้อยมีปริมาณการใช้ยากำจัดวัชพืชลดลงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.87 รองลงมา เกษตรกรที่ปลูกมันสำปะหลังมีปริมาณการใช้ยากำจัดวัชพืชลดลง ร้อยละ 30.34 เกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดมีปริมาณการใช้ยากำจัดวัชพืชลดลง ร้อยละ 31.45 และเกษตรกรที่ปลูกข้าวมีปริมาณการใช้ ยากำจัดวัชพืชลดลงร้อยละ 21.18

1.3 ยาปราบศัตรูพืช พบว่า เกษตรกรมีปริมาณการใช้ยาปราบศัตรูพืชลดลงเฉลี่ย ร้อยละ 36.23 โดยพบว่า เกษตรกรที่ปลูกอ้อยมีปริมาณการใช้ยาปราบศัตรูพืชลดลงมากที่สุด ร้อยละ 38.38 รองลงมา เกษตรกรที่ปลูกมันสำปะหลังมีปริมาณการใช้ยาปราบศัตรูพืชลดลง ร้อยละ 37.26 เกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดมีปริมาณการใช้ยาปราบศัตรูพืชลดลง ร้อยละ 35.23 และเกษตรกรที่ปลูกข้าวมีปริมาณการใช้ยาปราบศัตรูพืชลดลง ร้อยละ 34.04

2. การใช้ปุ๋ยอินทรีย์/สารอินทรีย์ทางการเกษตร

จากผลการประเมิน พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมดใช้ปุ๋ยอินทรีย์/สารอินทรีย์ทางการเกษตรในการเพาะปลูกพืช (4 ชนิดพืช) ซึ่งมีปริมาณการใช้ในแต่ละประเภท ดังนี้

2.1 ปุ๋ยหมัก พบว่า เกษตรกรมีปริมาณการใช้ปุ๋ยหมักเฉลี่ย 0.60 ตัน/ไร่ โดยเกษตรกรที่ปลูกข้าวมีปริมาณการใช้มากที่สุดเฉลี่ย 1.05 ตัน/ไร่ รองลงมา เกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดมีปริมาณการใช้เฉลี่ย 0.54 ตัน/ไร่ เกษตรกรที่ปลูกมันสำปะหลังมีปริมาณการใช้เฉลี่ย 0.48 ตัน/ไร่ และเกษตรกรที่ปลูกอ้อยมีปริมาณการใช้เฉลี่ย 0.31 ตัน/ไร่

2.2 ปุ๋ยคอก พบว่า เกษตรกรมีปริมาณการใช้ปุ๋ยคอกเฉลี่ย 0.61 ตัน/ไร่ โดยเกษตรกรที่ปลูกมันสำปะหลังมีปริมาณการใช้มากที่สุดเฉลี่ย 0.76 ตัน/ไร่ รองลงมา เกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดมีปริมาณการใช้เฉลี่ย 0.60 ตัน/ไร่ เกษตรกรที่ปลูกข้าวมีปริมาณการใช้เฉลี่ย 0.59 ตัน/ไร่ และเกษตรกรที่ปลูกอ้อยมีปริมาณการใช้เฉลี่ย 0.49 ตัน/ไร่

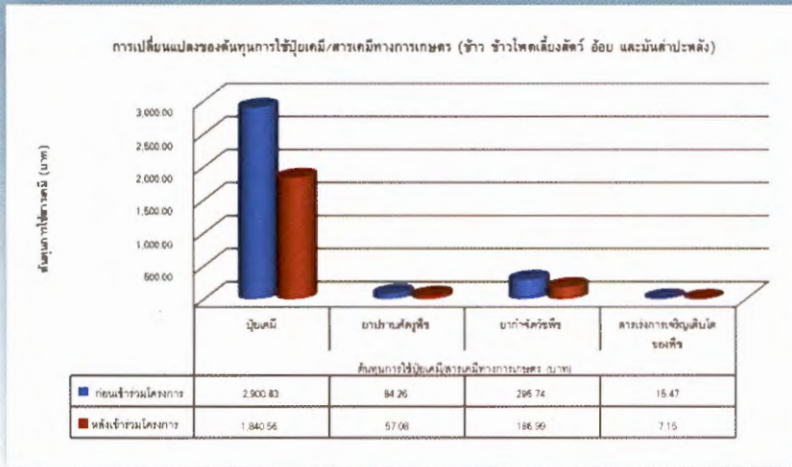
2.3 น้ำหมักชีวภาพ พบว่า เกษตรกรมีปริมาณการใช้ น้ำหมักชีวภาพเฉลี่ย 4.87 ลิตร/ไร่ โดยเกษตรกรที่ปลูกข้าวมีปริมาณการใช้มากที่สุดเฉลี่ย 6.17 ลิตร/ไร่ รองลงมา เกษตรกรที่ปลูกอ้อยมีปริมาณการใช้เฉลี่ย 4.82 ลิตร/ไร่ เกษตรกรที่ปลูกมันสำปะหลังมีปริมาณการใช้เฉลี่ย 4.41 ลิตร/ไร่ และเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดมีปริมาณการใช้เฉลี่ย 4.06 ลิตร/ไร่

2.4 ปุ๋ยพืชสด พบว่า เกษตรกรมีปริมาณการใช้ปุ๋ยพืชสดเฉลี่ย 5.85 กก./ไร่ โดยเกษตรกรที่ปลูกข้าวมีปริมาณการใช้มากที่สุด เฉลี่ย 7.19 กก./ไร่ รองลงมา เกษตรกรที่ปลูกอ้อยมีปริมาณ การใช้เฉลี่ย 5.55 กก./ไร่ เกษตรกรที่ปลูกมันสำปะหลัง มีปริมาณการใช้เฉลี่ย 5.41 กก./ไร่ และเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดมีปริมาณการใช้เฉลี่ย 5.25 กก./ไร่

2.5 วัสดุปลูกทางการเกษตร (ปุ๋ยมาร์ล, หินปูนฝุ่น, โดโลไมท์) พบว่า เกษตรกรมีปริมาณการใช้ปุ๋ยมาร์ลเฉลี่ย 85.50 กก./ไร่ โดยเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดมีปริมาณการใช้มากที่สุดเฉลี่ย 117.18 กก./ไร่ รองลงมา เกษตรกรที่ปลูกข้าวมีปริมาณการใช้เฉลี่ย 97.68 กก./ไร่ เกษตรกรที่ปลูกมันสำปะหลังมีปริมาณการใช้เฉลี่ย 79.78 กก./ไร่ และเกษตรกรที่ปลูกอ้อยมีปริมาณการใช้เฉลี่ย 47.34 กก./ไร่

3. ต้นทุนการผลิต

3.1 ต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมี/สารเคมีทางการเกษตร

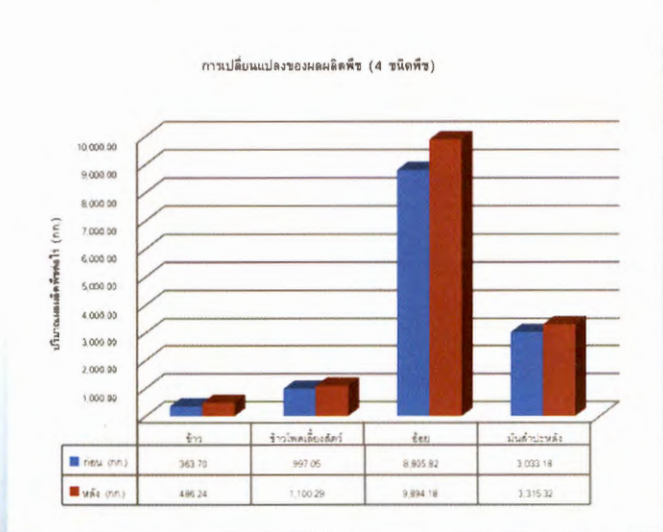
ผลการประเมินต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมี/สารเคมีทางการเกษตรของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ พบว่า ภายหลังจากเข้าร่วมโครงการแล้ว เกษตรกรได้นำความรู้ นวัตกรรม และปัจจัยการผลิตต่างๆ ที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการไปประยุกต์ใช้กับการเพาะปลูกพืชในพื้นที่ทำการเกษตรของตนเอง ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมี/สารเคมีทางการเกษตรในการเพาะปลูกพืชลดลงจากการใช้ปุ๋ยอินทรีย์/สารอินทรีย์ทางการเกษตรตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ

โครงการ นอกจากนี้ ยังพบว่า เกษตรกรส่วนหนึ่งทำการเพาะปลูกพืชแบบเกษตรอินทรีย์ โดยไม่ใช้ปุ๋ยเคมี/สารเคมีทางการเกษตร ส่งผลให้ต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมี/สารเคมีทางการเกษตรของเกษตรกรมีการเปลี่ยนแปลงลดลงเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 39.84 โดยเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมี/สารเคมีทางการเกษตรลดลงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.97 รองลงมา เกษตรกรที่ปลูกอ้อยมีต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมี/สารเคมีทางการเกษตรลดลง ร้อยละ 40.06 เกษตรกรที่ปลูกมันสำปะหลังมีต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมี/สารเคมีทางการเกษตรลดลงร้อยละ 32.91 และเกษตรกรที่ปลูกข้าวมีต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมี/สารเคมีทางการเกษตรลดลง ร้อยละ 29.82 ตามลำดับ

3.2 ต้นทุนการผลิตพืช

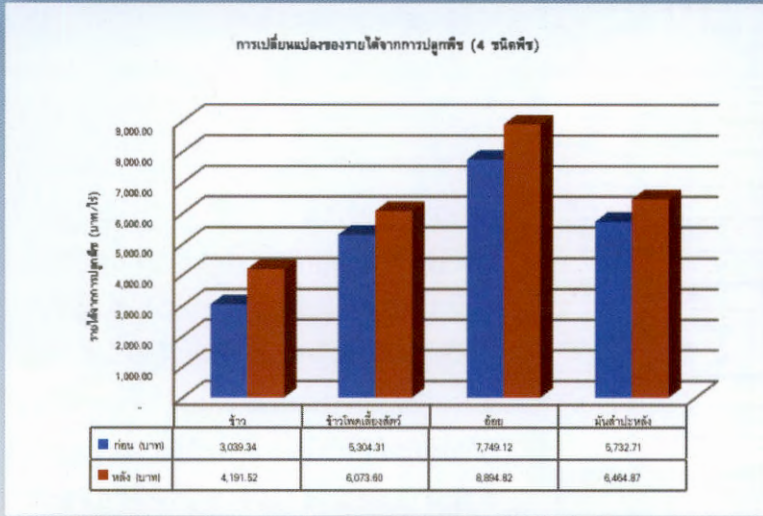
เกษตรกรมีการเปลี่ยนแปลงต้นทุนการผลิตพืช (4 ชนิดพืช) ลดลงเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 7.31 โดยพบว่า เกษตรกรที่ปลูกข้าวมีต้นทุนการผลิตลดลงมากที่สุด ร้อยละ 12.31 รองลงมา เกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และมันสำปะหลัง มีต้นทุนการผลิตลดลง ร้อยละ 6.60 และเกษตรกรที่ปลูกอ้อยมีต้นทุนการผลิตลดลงน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.71

4. ผลผลิตพืช

ภายหลังจากที่เกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ แล้ว ผลผลิตพืชของเกษตรกรมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 16.43 ซึ่งเกิดจากการนำความรู้ คำแนะนำ ปัจจัยการผลิต และเทคโนโลยีที่ได้รับจากโครงการไปปรับใช้ตลอดจนการใช้ปุ๋ยอินทรีย์/สารอินทรีย์ทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี/สารเคมีในการเพาะปลูกพืชส่งผลให้พืชมีการเจริญเติบโตได้ดีขึ้นทำให้ได้รับผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้น โดยเกษตรกรที่ปลูกข้าวมีการเปลี่ยนแปลงปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้นมากที่สุดร้อยละ 33.69 รองลงมา เกษตรกรที่ปลูกอ้อยมีการเปลี่ยนแปลงปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.36 เกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีการเปลี่ยนแปลงปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.35 และเกษตรกรที่ปลูกมันสำปะหลังมีการเปลี่ยนแปลงปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.30

5. รายได้จาก การปลูกพืช

ภายหลังจากที่เข้าร่วมโครงการฯ แล้วเกษตรกรมีผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้น และมีต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมี/สารเคมีทางการเกษตรลดลงจากการใช้ปุ๋ยอินทรีย์/สารอินทรีย์ทางการเกษตรทดแทน ส่งผลให้มีรายได้จากการปลูกพืชเพิ่มขึ้นเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 19.99 โดยเกษตรกรที่ปลูกข้าว มีการเปลี่ยนแปลงรายได้เพิ่มขึ้นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.91 รองลงมา เกษตรกรที่ปลูกอ้อยมีการเปลี่ยนแปลงรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 14.78 เกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีการเปลี่ยนแปลงรายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 14.50 และเกษตรกรที่ปลูกข้าวมันสำปะหลังมีการเปลี่ยนแปลงรายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 12.77

จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นได้ว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีต้นทุนการผลิตลดลง ซึ่งเกิดจากการนำความรู้ คำแนะนำ ปัจจัยการผลิตที่ได้รับจากโครงการไปปรับใช้ในพื้นที่ทำการเกษตรช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตพืชส่งผลให้พืชเจริญเติบโตได้ดีขึ้น ทำให้ได้รับผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้น ตลอดจนทำให้เกษตรกรมีการเปลี่ยนแปลงรายได้เพิ่มขึ้น เนื่องจากสามารถลดต้นทุนการผลิตจากการใช้ปุ๋ยอินทรีย์เพิ่มมากขึ้น และมีปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีทางการเกษตรลดลง ซึ่งส่งผลให้เกษตรกรมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงขึ้น

❖ ผลการประกวดงานเขตพัฒนาที่ดินลุ่มน้ำ/การปลูกหญ้าแฝก/ แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

ผลการดำเนินงานเขตพัฒนาที่ดินลุ่มน้ำ การปลูกหญ้าแฝก และแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานดีเด่น

ปี พ.ศ. 2559

กรมพัฒนาที่ดินมีนโยบายรณรงค์การปลูกหญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ การอนุรักษ์ฟื้นฟูดินและทรัพยากรดิน การรักษา สภาพแวดล้อมตามแนวพระราชดำริ การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำไว้ใช้ ในพื้นที่เกษตรกรรมนอกเขตชลประทานและบรรเทาปัญหาการขาดแคลนน้ำในช่วงฝนทิ้งช่วง รวมถึงการจัดทำเขตพัฒนาที่ดิน ลุ่มน้ำ ซึ่งนำกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินมาบูรณาการในการพัฒนาที่ดิน จึงจัดให้มีการประกวดผลการดำเนินงานดังกล่าว โดยกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการประกวดผลงาน และพิจารณาตัดสิน ผลการประกวดสรุปได้ ดังนี้

การประกวดผลการดำเนินงานเขตพัฒนาที่ดินลุ่มน้ำ

รางวัลชนะเลิศ ผลการดำเนินงานเขตพัฒนาที่ดินลุ่มน้ำดีเด่น ปี พ.ศ. 2559 คือ เขตพัฒนาที่ดินลุ่มน้ำห้วยน้ำแหวง ลุ่มน้ำ สาขาน้ำแหวง ลุ่มน้ำหลักแม่น้ำน่าน ตำบลบัวใหญ่ อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน โดยสถานีพัฒนาที่ดินน่าน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 7

การประกวดผลงานการปลูกหญ้าแฝก

โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทหน่วยงานของกรมพัฒนาที่ดิน และประเภทเกษตรกรรางวัลชนะเลิศ ผลงานการปลูกหญ้าแฝกดีเด่น ปี พ.ศ. 2559

- ประเภทหน่วยงานของกรมฯ

สถานีพัฒนาที่ดินอุดรดิตถ์ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 8 บ้านม่วงเจ็ดต้น หมู่ที่ 7 ตำบลม่วงเจ็ดต้น อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรดิตถ์

- ประเภทเกษตรกร

นายแชง สิทธิคงชัย บ้านแม่มะลอ หมู่ที่ 9 ตำบลแม่ณาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

การประกวดผลการดำเนินงานโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

โดยแบ่งออกเป็น 4 ภาค คือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้
 รางวัลชนะเลิศ ผลการดำเนินงานโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานดีเด่น ปี พ.ศ. 2559 คือ
 ภาคเหนือ : นางกาญจนา คำพันธ์ุ บ้านฝายแก้ว หมู่ที่ 3 ตำบลฝายแก้ว อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน

ภาคกลาง : นายบุญทัย ประชากุล บ้านเด่นวัว หมู่ที่ 4 ตำบลเชียงทอง อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : นายสุเทพ วงศ์ภูธร บ้านสร้างแป้น หมู่ที่ 1 ตำบลเชียงเพ็ง อำเภอกุดจับ จังหวัดอุดรธานี

ภาคใต้ : นางสาวเรียง เปลี้นบุญชู บ้านทุ่งกว้าง หมู่ที่ 7 ตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี

✦ การจัดทำพิพิธภัณฑ์ดินประจำภูมิภาค

สืบเนื่องจากสหประชาชาติ ปี 2558 เป็นปีดินสากลกรมพัฒนาที่ดินจึงได้จัดตั้งพิพิธภัณฑ์ดิน โดยมีวัตถุประสงค์ ให้เป็นสถานที่เรียนรู้ศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับการสำรวจจำแนกดิน สภาพปัญหาของดิน และการจัดการดินของประเทศไทย เพื่อให้ประชาชนผู้เข้าชมได้ตระหนักในความสำคัญของทรัพยากรดินและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ตั้งอยู่บริเวณชั้น 1 อาคาร 6 ชั้น ของกรมพัฒนาที่ดิน โดยมีผู้สนใจเข้าชมจำนวนมาก ส่วนใหญ่เป็นผู้เข้าชมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล แต่สำหรับประชาชนที่สนใจซึ่งอยู่ต่างจังหวัดอีกเป็นจำนวนมากยังไม่สะดวกในการเดินทางมาเข้าชมพิพิธภัณฑ์ดินแห่งนี้ กรมฯ จึงดำเนินการจัดทำพิพิธภัณฑ์ดินประจำภูมิภาคจำนวน 12 แห่ง โดยจัดตั้ง ณ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1-12

ภายในพิพิธภัณฑ์ดินจะมีการจัดแสดงข้อมูลเกี่ยวกับพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชกับงานพัฒนาที่ดิน ตัวอย่างหน้าตัดดินของชุดดินต่างๆ ลักษณะของดินที่มีปัญหาต่อการใช้ประโยชน์ทางการเกษตรพร้อมทั้งแนวทางการปรับปรุงแก้ไข หรือลักษณะของดินที่เหมาะสมสำหรับปลูกพืชเศรษฐกิจแต่ละชนิด แบบจำลองการชะล้างพังทลายของดิน ลักษณะและสมบัติดินที่สามารถสังเกตและตรวจสอบได้ง่าย ซึ่งพิพิธภัณฑ์ดินประจำภูมิภาค เป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่จะช่วยให้เกษตรกร นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปได้เข้าใจและหันมาสนใจทรัพยากรดินในท้องถิ่นของตนเอง เพราะได้เห็นตัวอย่างดินจริงที่มีหลากหลายประเภท มีความเหมาะสมและปัญหาแตกต่างกัน และยังช่วยให้เจ้าหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดินใช้เป็นสื่อประกอบการอธิบาย ให้ความรู้ และถ่ายทอดแนะนำวิธีการจัดการดิน การปรับปรุงบำรุงดิน ตลอดจนการอนุรักษ์ดินและน้ำ ให้เกษตรกรและประชาชนทั่วไปเข้าใจได้ง่ายขึ้น เดินทางมาชมได้สะดวกขึ้น

ในปี พ.ศ. 2559 ดำเนินการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ดิน โดยจัดแสดงข้อมูลดินที่เป็นจุดเด่นหรือปัญหาเฉพาะพื้นที่ของแต่ละภูมิภาค จำนวน 4 แห่ง ได้แก่

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1 จังหวัดปทุมธานี

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 3 จังหวัดนครราชสีมา

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 8 จังหวัดพิษณุโลก

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5 จังหวัดขอนแก่น

❖ หมอดินอาสาดีเด่น และหมอดินอาสาดีเด่นเฉพาะสาขา ประจำปี 2559

เกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ สาขาการพัฒนาที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และหมอดินอาสาดีเด่น ประจำปี 2559

ประวัติและผลงาน

นายพัฒน์พงษ์ มงคลกาญจนคุณ อายุ 43 ปี
หมอดินอาสาประจำอำเภอศรีสวัสดิ์ อาชีพ เกษตรกรรม
จบการศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
สถานภาพ สมรสกับนางนัยนา มงคลกาญจนคุณ มีบุตร 2 คน
ที่อยู่ บ้านเลขที่ 119 หมู่ที่ 4 ตำบลหนองเป็ด อำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี
โทรศัพท์ 084-527-6227

ผลงานและความสำเร็จ ก่อนที่จะมีแนวคิดการทำไร่นาสวนผสม นายพัฒน์พงษ์ มงคลกาญจนคุณ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมแบบเชิงเดี่ยว (ข้าวโพดและพริก) เช่นเดียวกับเกษตรกรรายอื่นๆ จากปัญหาดังกล่าวทำให้เกิดความคิดที่จะปรับเปลี่ยนพัฒนาอาชีพเกษตรกรรม จึงได้เข้ารับการฝึกอบรมและศึกษาดูงานกับกรมพัฒนาที่ดินและหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์หลังจากที่ศึกษาดูงานแล้วจึงปรับเปลี่ยนรูปแบบการเกษตรเป็นแบบผสมผสานโดยแบ่งพื้นที่ปลูกดังนี้ ปลูกข้าวเพื่อบริโภคภายในครัวเรือน ปลูกไม้ยืนต้นและไม้ผล ได้แก่ ฝรั่ง มะละกอ กัลยไช้ กัลยน้ำว่า ฯลฯ พืชผัก เช่น ถั่วฝักยาว ผักบุ้ง แดงกวา บวบ ฯลฯ สมุนไพร เช่น ตะไคร้หอมข่า และสะเดา เลี้ยงสัตว์ เช่น เป็ด ไก่ และสุกร (นำมูลสุกรมาผลิตเป็นก๊าซหุงต้มใช้ภายในครัวเรือน) เลี้ยงปลา เช่น ปลานิล ปลาตะเพียน ปลาแรด ปลานวลจันทร์ ฯลฯ เพื่อบริโภคภายในครัวเรือน ส่วนที่เหลือนำมาแปรรูปเป็นปลาแห้งเพื่อจำหน่าย และปลูกพืชเพื่อการอนุรักษ์พันธุกรรม ได้แก่ สมอไทย และมะกอกป่า นอกจากนี้ยังได้จัดตั้งกลุ่มใช้สารอินทรีย์ลดใช้สารเคมีทางการเกษตรและจัดตั้งศูนย์เพื่อเรียนรู้และเผยแพร่ความรู้การผลิตปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพให้กับสมาชิกเกษตรกรและประชาชนทั่วไป

นายพัฒน์พงษ์ มงคลกาญจนคุณ ได้ศึกษาเรียนรู้เพื่อการประกอบอาชีพ อยู่ตลอดเวลาเพื่อพัฒนาตนเองและเผยแพร่สู่สังคม เช่น การเข้ารับการฝึกอบรมเป็นหมอดินอาสาจากสถานีพัฒนาที่ดินกาญจนบุรีและได้ศึกษาดูงานเกี่ยวกับการพัฒนาที่ดินต่างๆ จึงได้นำความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินของกรมพัฒนาที่ดินมาใช้ในการปรับปรุงบำรุงดินเริ่มพัฒนาโดย 1. ปรับปรุงสภาพดินกรดโดยใช้สารปรับปรุงดิน (โดโลไมท์) 2. ใช้ปุ๋ยหมักซูเปอร์ พด.1 เพื่อปรับโครงสร้างดินและเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ดิน 3. ปลูกพืชปุ๋ยสด (ปอเทือง) เพื่อเพิ่มธาตุอาหารและอินทรีย์วัตถุในดิน 4. ใช้น้ำหมักชีวภาพซูเปอร์ พด.2 เพื่อส่งเสริมการเจริญเติบโตของพืช 5. ใช้สารบำบัดน้ำเสียและขจัดกลิ่นเหม็น ซูเปอร์พด. 6. เพื่อกำจัดกลิ่นเหม็นและบำบัดน้ำเสียในคอกสัตว์ 6. ใช้สารควบคุมแมลงศัตรูพืชซูเปอร์ พด.7 แทนการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช 7. ปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ศูนย์ฯ ที่มีความลาดชันเพื่อลดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน และนำใบหญ้าแฝกที่ตัดแต่งมาคลุมโคนต้นพืชเพื่อรักษาความชื้นในดิน จากระยะเวลาที่ผ่านมาในการใช้เทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินช่วยในการปรับปรุงคุณภาพดิน ทำให้พืชมีการเจริญเติบโตดีขึ้นและให้ผลผลิตสูงขึ้นในรอบปีที่ผ่านมาได้จากการขายพืชผลทางการเกษตร ดังนี้

1. กัลยไช้ กัลยน้ำว่า	เป็นเงิน	445,000	บาท
2. มะละกอ	เป็นเงิน	1,152,000	บาท
3. ฝรั่งหวาน	เป็นเงิน	40,000	บาท
รวมเป็นเงิน		1,637,000	บาท

รางวัลชนะเลิศ สาขาการอนุรักษ์ดินและน้ำ

นายทองศักดิ์ นิลน้อย หลังเกิดน้ำท่วมใหญ่ในปี 2554 ส่งผลให้สวนมะม่วงเสียหายทั้งหมด ดินในร่องสวนเกิดการชะล้างต้องสูญเสียรายได้และเสียค่าใช้จ่ายในการทำคันดินยกร่องฟื้นฟูสวนมะม่วงใหม่นับล้านบาท จึงเริ่ม ศึกษาหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงได้มีการวางแผนทำคันดินกั้นน้ำ และจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในลักษณะต่างๆ ภายหลังจากการทำคันดินกั้นน้ำแล้ว ได้นำหญ้าแฝกมาปลูกจนสามารถป้องกันพื้นที่สวนมะม่วงของตนเองได้ แนวหญ้าแฝกที่ปลูกสามารถป้องกันการพังทลายของหน้าดิน และเก็บรักษาความชื้น ซึ่งปัจจุบันสามารถส่งออกมะม่วงไปต่างประเทศ

รางวัลชนะเลิศ สาขาการปรับปรุงบำรุงดิน

นางแสงจันทร์ ปันแก้ว เนื่องจากดินในพื้นที่แปลงเกษตรเป็นดินเหนียวไม่เหมาะสมในการปลูกพืช จึงได้มีแนวคิดในการปรับปรุงบำรุงดินด้วยการใช้ปุ๋ยหมัก ร่วมกับการใช้น้ำหมักชีวภาพซูบเปอร์ พด.2 ราดลงดิน เพื่อช่วยให้ดินมีความร่วนซุย ระบายอากาศ และอุ้มน้ำได้ดีขึ้น ในพื้นที่จะแบ่งออกเป็นหลายส่วนคือในส่วนของนาข้าว จะไถกลบตอซังข้าวและหว่านเมล็ดปอเทือง เพื่อช่วยปรับปรุงบำรุงดิน และเก็บเมล็ดพันธุ์ ส่วนพื้นที่หลังนาข้าวอีกสวนจะปลูกผักทอง และแดงไทย เพื่อเป็นรายได้เสริมหลังการเก็บเกี่ยวข้าว และปลูกพืชผักปลอดสารพิษหมุนเวียน มีการปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และฉีดพ่นน้ำหมักชีวภาพซูบเปอร์ พด.2 และสารควบคุมแมลงศัตรูพืชและซูบเปอร์ พด.7 และนำฟางข้าวมาคลุมดิน รักษาความชื้นในแปลงพืชผักทำให้มีรายได้ต่อเนื่องทุกวัน

รางวัลชนะเลิศ สาขาการใช้ประโยชน์ภูมิปัญญาเพื่อการเกษตร

นายชัยพร หิรัญอร พื้นที่ทำการเกษตรเป็นดินร่วนปนทราย มีการแพร่กระจายของดินเค็มเป็นหย่อมๆ ก่อนดำเนินการปลูกหญ้าแฝก ในฤดูฝนมีการชะล้างพังทลายของหน้าดินสูง ทำให้ชั้นดินกักเก็บน้ำได้น้อย จึงขาดความอุดมสมบูรณ์และขาดความชุ่มชื้น และประสิทธิภาพฝนแล้ง กระทั่งเจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดินขอนแก่น ได้ให้คำแนะนำในการอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยมีการปรับปรุงแปลงนา ลักษณะที่ 2 ขุดคูเพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ในนาและควบคุมระดับน้ำได้ดิน นำระบบพืช โดยเฉพาะการปลูกหญ้าแฝก เพิ่มพื้นที่การเกษตรหลายรูปแบบ ได้แก่ ปลูกหญ้าแฝกรอบขอบแปลง ปลูกหญ้าแฝกเป็นแนวขนานข้างบ่อซีเมนต์ปลูกมะนาว ปลูกหญ้าแฝกตามแนวถนนหรือทางลำเลียงในไร่นา ปลูกหญ้าแฝกรูปตัววีห้วย

เพื่อรับน้ำในร่องน้ำ ปลูกหญ้าแฝกระหว่างแถวไม้ผล และปลูกหญ้าแฝกแบบวงกลม และครึ่งวงกลมรอบโคนต้นพืช และตัดใบหญ้าคลุมดิน รวมทั้งสนับสนุนใบหญ้าแฝกให้โรงเรียนนำไปทำกิจกรรม โดยกิจกรรมการใช้หญ้าแฝกดังกล่าว สามารถอนุรักษ์ดินและน้ำ และช่วยปรับปรุงบำรุงดิน ทำให้พืชที่ปลูกให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นและสร้างรายได้อย่างต่อเนื่อง

✦ ข้าราชการพลเรือนดีเด่นของกรมพัฒนาที่ดิน

ในปี 2559 กรมพัฒนาที่ดินได้คัดเลือกข้าราชการพลเรือนดีเด่นประจำปี 2558 จำนวน 2 ราย ดังนี้

ชื่อ - สกุล

ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง
กอง/สำนัก

วุฒิการศึกษาสูงสุด

นายสมศักดิ์ สุขจันทร์

ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน
กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน
กรมพัฒนาที่ดิน

วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาทรัพยากรการเกษตร และสิ่งแวดล้อม
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผลงานดีเด่น เป็นผู้มีส่วนสำคัญในการเสนอความคิดและจัดเตรียมตัวอย่างดินเพื่อจัดทำพิพิธภัณฑ์ดินในประเทศไทยที่เป็นประโยชน์ในการให้ความรู้แก่ประชาชน เกี่ยวกับทรัพยากรดินของประเทศและเป็นผู้ค้นคว้าหาวิธีการสำรวจการแพร่กระจายของดินเค็มในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ให้รวดเร็วขึ้น และได้ข้อมูลในระบบดิจิทัลที่ทันสมัยสำหรับการพัฒนา พื้นที่ที่มีปัญหาต่อการเกษตรได้ตลอดไป

ชื่อ - สกุล

ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง
กอง/สำนัก

วุฒิการศึกษาสูงสุด

นายปรีดา พ่อนตาม

พนักงานขับรถยนต์ (ส 2)

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 4 กรมพัฒนาที่ดิน
มัธยมศึกษาปีที่ 6 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัดอุบลราชธานี

ผลงานดีเด่น มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม 1) สำรวจขอบเขตพื้นที่โครงการสำรวจจัดทำแผนที่ภูมิประเทศ สำรวจและวางแผนการใช้ที่ดิน จัดทำฐานเรียนรู้เรื่องดิน จัดทำระบบสูบน้ำโดยใช้พลังงานแสงอาทิตย์ เพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ให้กับประชาชนภายใน สปป.ลาว และชาวต่างชาติ 2) กิจกรรม 5ส ทำให้ได้รับรางวัลชนะเลิศ 5ส ประจำปี 2553-2554 และรองชนะเลิศ 5ส อันดับ 2 ประจำปี 2557 และกิจกรรมการประเมินความสะอาดโดยจังหวัดอุบลราชธานี ทำให้ได้รับรางวัลเกณฑ์การประเมินความสะอาดระดับดีเยี่ยมประจำปี 2554

ทั้งนี้ข้าราชการพลเรือนดีเด่นของกรมพัฒนาที่ดิน ได้เข้ารับเกียรติบัตรและครุฑทองคำในวันข้าราชการพลเรือนวันที่ 1 เมษายน 2559 ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล รวมทั้งยังได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณจากอธิบดีกรมพัฒนาที่ดินในวันสถาปนากกรมพัฒนาที่ดิน วันที่ 23 พฤษภาคม 2559

กิจกรรมเด่นในรอบปี

❖ การจัดงานวันคล้ายวันสถาปนา กรมพัฒนาที่ดิน ครบรอบ 53 ปี

“เปิดบ้านวิชาการพัฒนาที่ดิน (Open House)”

ด้วยวันที่ 23 พฤษภาคม ของทุกปีเป็นวันคล้ายวันสถาปนากกรมพัฒนาที่ดิน และในปีนี้ เนื่องในโอกาสครบรอบ 53 ปี กรมพัฒนาที่ดินกำหนดจัดงานวันคล้ายวันสถาปนากกรมพัฒนาที่ดินขึ้น ระหว่างวันที่ 23-24 พฤษภาคม 2559 ณ กรมพัฒนาที่ดิน

การจัดงานวันสถาปนากกรมพัฒนาที่ดิน มีวัตถุประสงค์เพื่อความเป็นสิริมงคล สร้างความผูกพันของบุคลากรภายในองค์กรและเครือข่ายตลอดจนเพื่อนำเสนอและเผยแพร่ผลงานและภาพลักษณ์ที่ดีของกรมพัฒนาที่ดิน รวมทั้งเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับ ตลอดจนเพื่อเสริมสร้างศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมพัฒนาที่ดิน สร้างการรับรู้และความเข้าใจแก่บุคลากรของกรมพัฒนาที่ดินเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และเพื่อให้บุคลากรของกรมพัฒนาที่ดินได้มีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ เพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพและทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน แขกผู้มีเกียรติ และประชาชนผู้เข้าร่วมงาน ประมาณ 2,000 คน

การประเมินผลการจัดงานฯ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ผ่าน QR Code เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้เข้าร่วมงานที่ทำแบบประเมินออนไลน์จำนวน 992 ราย ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่จากส่วนกลางจำนวน 510 ราย (ร้อยละ 51.41) และเจ้าหน้าที่จากส่วนภูมิภาค จำนวน 482 ราย (ร้อยละ 48.59) จากจำนวนผู้ลงทะเบียน เข้าร่วมงานทั้งหมด 2,205 ราย คิดเป็นร้อยละ 44.99 ซึ่งผลการประเมินพบว่า ภายหลังจากการเข้าชมงาน ผู้เข้าร่วมงานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ภายในงานเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับมาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.01)

กิจกรรม งานวันดินโลก และกิจกรรมส่งท้ายปีดินสากล 2558

ความเป็นมา

วันดินโลก (World Soil Day) เกิดขึ้นเนื่องจาก IUSS ต้องการเผยแพร่ความรู้เรื่องดินพร้อมกันทั่วโลก เพื่อให้มนุษยชาติตระหนักถึงความสำคัญของดิน ทั้งนี้ คณะกรรมการ IUSS มีความเห็นพ้องกันว่า พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเป็นกษัตริย์ที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไข และการอนุรักษ์ทรัพยากรดินจนเป็นที่ประจักษ์ โดยทั่วกัน จึงมีมติให้วันที่ 5 ธันวาคม เป็นวันดินโลก เพื่อความเป็นสิริมงคลและสดุดีพระเกียรติคุณของพระองค์ ดังนั้น ในวันที่ 16 เมษายน 2555 หลังจากที่ได้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายรางวัล “นักวิทยาศาสตร์ดินเพื่อมนุษยธรรม” ผู้บริหาร IUSS ได้กราบบังคมทูลขอพระบรมราชานุญาตให้วันที่ 5 ธันวาคม ของทุกๆ ปี เป็นวันดินโลก ซึ่งภายหลังองค์การสหประชาชาติได้มีมติรับรอง และประกาศให้วันที่ 5 ธันวาคม ของทุกปีเป็นวันดินโลก และให้ปี 2558 เป็นปีดินสากล (International Year of Soil 2015)

งานวันดินโลก ธันวาคม 2558

กรมพัฒนาที่ดินร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศ และองค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติได้จัดกิจกรรมเฉลิมฉลองวันดินโลกพร้อมกัน ณ กรมพัฒนาที่ดิน กรุงเทพมหานคร สำนักงานใหญ่ FAO ประจำกรุงโรม สาธารณรัฐอิตาลี และ ณ สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา ในช่วงวันที่ 4 ธันวาคม 2558 (ตามเวลาท้องถิ่น) โดยมีหัวข้อการจัดงานว่า ดินคือพื้นฐานอันมั่นคงแห่งชีวิต “Soil, a Solid Ground for Life” พร้อมทั้งจัดงานส่งท้ายปีดินสากล 2558 อีกด้วย

ในส่วนของกรมพัฒนาที่ดินได้มีการจัดกิจกรรมเทิดพระเกียรติเพื่อส่งเสริมให้เกษตรกร บุคลากร และประชาชนทั่วไป ให้มีความเข้าใจ ตระหนักรู้ และมีความตื่นตัวในการปกป้องดูแลทรัพยากรดิน ระหว่างวันที่ 3-6 ธันวาคม 2558 โดยกิจกรรมประกอบด้วย

- การจัดนิทรรศการ เช่น นิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ นิทรรศการลดต้นทุน และนิทรรศการจากหน่วยงานอื่นๆ
- การจัดกิจกรรมสาธิต เช่น การผลิตน้ำหมักชีวภาพ สารบำบัดน้ำเสียขจัดกลิ่นเหม็น และปุ๋ยหมัก
- การจัดเสวนาทางวิชาการ
- การจัดประกวดภาพถ่าย และการร้องเพลงครอบครัวหมอดิน
- การจัดงาน เดิน-วิ่ง บนแผ่นดินของพ่อ (Run for Soils, Run for the King)

การประชุมวิชาการกรมพัฒนาที่ดิน ปี 2559
 “พัฒนาที่ดิน ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต”
 ระหว่างวันที่ 28-31 สิงหาคม 2559

ณ ศูนย์ประชุมนานาชาติเอ็มเพรส โรงแรมเอ็มเพรส อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

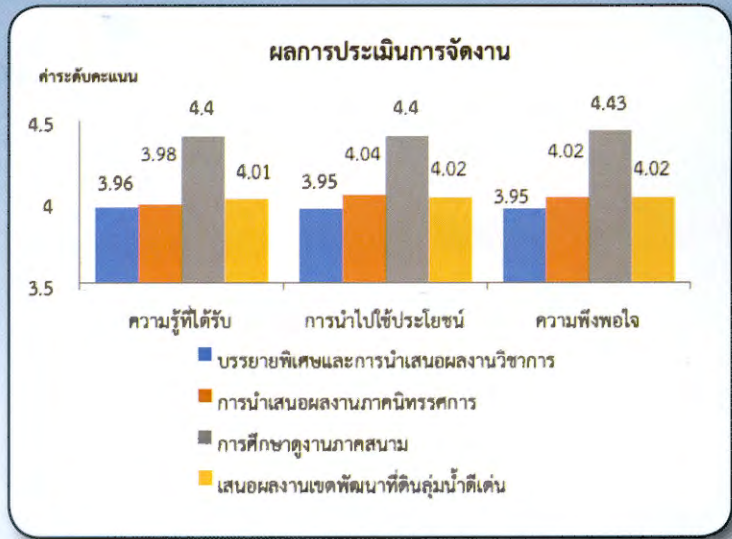
การประชุมวิชาการกรมพัฒนาที่ดิน จัดขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้นักวิชาการได้นำเสนอผลงานวิชาการในสาขาต่างๆ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดเห็นและประสบการณ์ระหว่างนักวิชาการ ผู้ปฏิบัติงานในภาคสนามและผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้มีการดำเนินงานทางวิชาการร่วมกัน รวมทั้งนำความรู้ที่ได้รับจากการประชุมไปประยุกต์ใช้สำหรับแก้ไขปัญหาและจัดการทรัพยากรดินที่ดินในพื้นที่ของเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

การประเมินผลการจัดประชุมวิชาการ
กรมพัฒนาที่ดิน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้
แบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ ผ่าน QR Code
มีผู้ทำแบบประเมิน จำนวน 433 ราย คิดเป็น
ร้อยละ 72.29 จากผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด
จำนวน 599 ราย สรุปผลการประเมิน ได้ดังนี้

1) **ความรู้ ความเข้าใจที่ได้รับจาก
การเข้าร่วมประชุมวิชาการ :** ได้รับความรู้
ความเข้าใจจากการศึกษาดูงานภาคสนาม
มากที่สุด รองลงมา เป็นการนำเสนอผลงาน
เขตพัฒนาที่ดินลุ่มน้ำห้วยน้ำแห้ง จังหวัดน่าน

2) **ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วม
ประชุมวิชาการ :** ได้รับประโยชน์จากการศึกษา
ดูงานภาคสนาม มากที่สุด รองลงมา เป็นการนำ
เสนอผลงานภาคนิทรรศการ

3) **ความพึงพอใจในการจัดงานประชุมวิชาการ :** มีความพึงพอใจ
การศึกษาดูงานภาคสนาม มากที่สุด รองลงมา เป็นการนำเสนอผลงาน
ภาคนิทรรศการ และการนำเสนอผลงานเขตพัฒนาที่ดินลุ่มน้ำดีเด่น

การสัมมนาวันแห่งการต่อต้าน
การแปรสภาพเป็นทะเลทรายโลก
(World Day to Combat Desertification) ปี 2559

**Protect Earth, Restore Land,
Engage People**

สหประชาชาติได้ประกาศให้วันที่ 17 มิถุนายนของทุกปีเป็นวันแห่งการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทรายโลก (The World Day to Combat Desertification) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการแปรสภาพเป็นทะเลทราย ความเสื่อมโทรมของที่ดิน และภัยแล้ง รวมถึงประชาสัมพันธ์การดำเนินงานตามอนุสัญญาให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง วันแห่งการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทรายโลก สำนักงานเลขาธิการอนุสัญญาจึงเชิญชวนประเทศภาคีสมาชิกจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมและการดำเนินงานของอนุสัญญาฯ ในประเทศของตน

กรมพัฒนาที่ดินในฐานะผู้ประสานงานหลักในการดำเนินงานอนุสัญญาฯ ได้จัดการสัมมนาวันแห่งการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทรายโลก (World Day to Combat Desertification) ปี 2559 ณ ศูนย์การประชุมอิมแพ็ค อาคาร Challenger โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งองค์กรภาคประชาสังคมที่จะมีบทบาทในการสนับสนุนการดำเนินงานด้านการจัดการทรัพยากรที่ส่งผลประโยชน์ต่อการลดความเสื่อมโทรมของที่ดิน และสร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในระดับพื้นที่ จำนวน 250 คน

กิจกรรมการสัมมนาฯ

การสัมมนาประกอบด้วย การบรรยายที่เกี่ยวข้องกับ ทิศทางการดำเนินนโยบาย สหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้าน การแปรสภาพเป็นทะเลทราย การพัฒนาที่ยั่งยืน การจัดการ ภัยพิบัติด้านภัยแล้งและน้ำท่วม เศรษฐศาสตร์กับการประเมินความ เสื่อมโทรมของที่ดิน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการสัมมนาฯ

1) เผยแพร่กิจกรรมของ UNCCD และ บทบาทของกรมพัฒนาที่ดิน มูลนิธิสถาบัน เศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อมภูมิภาคแม่น้ำโขง ตอนใต้ หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการทรัพยากรดิน น้ำ ป่าไม้ให้แก่ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทั่วไปได้รับทราบ

2) สร้างความตระหนักของความสำคัญของ ทรัพยากรดิน การจัดการที่ดิน และการอนุรักษ์ดิน และน้ำที่มีส่วนสนับสนุนความสำเร็จตามเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืน

ภาคผนวก

กิจกรรมวันสำคัญ

❖ กิจกรรมวันสำคัญของกรมพัฒนาที่ดิน ปี 2559

กิจกรรมเนื่องในวันขึ้นปีใหม่

เมื่อวันจันทร์ที่ 11 มกราคม 2559 เวลา 11.00 น. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี พระราชทาน ส.ค.ส. ปีพุทธศักราช 2559 แด่นายสุรเดช เตียวตระกูล อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน เนื่องในวันปีใหม่ 2559 โดยมี นายมานพ ตั้งตรงไพโรจน์ ผู้อำนวยการติดตามวิเคราะห์โครงการสถาบันวิจัยจุฬาภรณ เป็นผู้แทนนำ ส.ค.ส. พระราชทานมามอบให้ โดยมียนายสุรเดช เตียวตระกูล อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน เป็นผู้รับมอบ และ นายเข้มแข็ง ยุติธรรมดำรง รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดินด้านปฏิบัติการ พร้อมด้วยข้าราชการ และเจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดิน จำนวน 150 คน ร่วมรับพระราชทาน ส.ค.ส. ท่ามกลางความปลาบปลื้มในพระมหากรุณาธิคุณฯ อย่างหาที่สุดมิได้

เมื่อวันอังคารที่ 5 มกราคม 2559 เวลา 07.00 น. นายสุรเดช เตียวตระกูล เป็นประธานในพิธีพร้อมด้วย นายเข้มแข็ง ยุติธรรมดำรง รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดินด้านปฏิบัติการ นำคณะผู้บริหารส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน จำนวน 1,900 คน สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำกรมพัฒนาที่ดิน (ศาลพระภูมิ ศาลตา-ยาย และอนุสาวรีย์ ต.บร.ร.เจ็ด พลังกูร) และร่วมกันทำบุญตักบาตรข้าวสารอาหารแห้งพระสงฆ์ จำนวน 53 รูป เพื่อความเป็นสิริมงคล เนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ 2559 ณ กรมพัฒนาที่ดิน

กิจกรรมพิธีทำบุญอุทิศส่วนกุศล ดร.บรรเจิด พลาญกูร

เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 09.30 น. นายเข้มแข็ง ยุติธรรมดำรง รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน ด้านปฏิบัติการ พร้อมด้วย นายสนาน ริวานิช (อดีตอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน คนที่ 3) เพื่อนข้าราชการและครอบครัวพลาญกูร และเจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดิน จำนวน 90 คน ร่วมพิธีทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่ ดร.บรรเจิด พลาญกูร (อธิบดีกรมพัฒนาที่ดินคนแรก) โดยประกอบพิธีทางศาสนา และถวายภัตตาหารเพล แต่พระภิกษุสงฆ์ จำนวน 9 รูป ณ ลานสนามหญ้า หน้าอนุสาวรีย์ ดร.บรรเจิด พลาญกูร กรมพัฒนาที่ดิน

กิจกรรมกีฬา ป.ด. 2559

เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 9.30 น. นายสุรเดช เตียวตระกูล อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน เป็นประธานเปิดงาน “การแข่งขันกีฬาภายในกรมพัฒนาที่ดิน” เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ให้กับชาวพัฒนาที่ดิน โดยแบ่งเป็น 4 สี (สีส้ม สีม่วง สีฟ้า และสีเขียว) และมีการจัดการประกวด ขบวนพาเหรด การประกวดกองเชียร์ รวมถึงการแข่งขันกีฬาประเภทต่างๆ ได้แก่ แบดมินตัน เทนนิส เปตอง ปาเป้า วิ่งเพื่อสุขภาพ และกีฬาหมาสนุก โดยมี นายเข้มแข็ง ยุติธรรมดำรง รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดินด้านปฏิบัติการ เป็นผู้กล่าวรายงาน โดยมีผู้อำนวยการสำนัก/กอง ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ข้าราชการและเจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดินเข้าร่วมงาน จำนวน 2,500 คน

กิจกรรมรณรงค์ทำหิวเนื่องในวันสงกรานต์

วันศุกร์ที่ 22 เมษายน 2559 เวลา 15.00 น. นายสุรเดช เตียวตระกูล เป็นประธานพิธีรณรงค์ขอพรเนื่องในเทศกาลสงกรานต์ ปี 2559 โดยมีนางสาวเบญจพร ชาครานนท์ รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน ด้านบริหาร กล่าวรายงานการจัดงานในครั้งนี้ เพื่อสืบสานประเพณีสงกรานต์ของไทย เป็นการแสดงถึงความกตัญญู กตเวทิตาและมุทิตาจิตของผู้มีอุปการคุณที่เคารพนับถือ เพื่อเป็นสิริมงคล ตลอดจนสร้างสายสัมพันธ์ของชาวกรมพัฒนาที่ดินให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น หลังจากนั้นอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน นำคณะผู้บริหาร ผู้อำนวยการสำนัก/กอง ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1-12 ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดิน ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ จำนวน 650 คน ร่วมกันสรงน้ำพระ และรณรงค์ขอพรจากอดีตผู้บริหาร/ผู้อาวุโสของกรมฯ

พิธีถวายผ้าพระกฐินพระราชทานของ กรมพัฒนาที่ดิน ประจำปี 2558

วันพฤหัสบดีที่ 19 พฤศจิกายน 2558 เวลา 13.09 น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานผ้าพระกฐิน ประจำปีพุทธศักราช 2558 ให้กรมพัฒนาที่ดิน โดยนายสุรเดช เตียวตระกูล อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน นำไปถวายพระสงฆ์จำพรรษา กาลฉวันไตรมาส ณ วัดคลองวาฬ ตำบลคลองวาฬ อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

คณะกรรมการจัดทำหนังสือรายงานประจำปี กรมพัฒนาที่ดิน ปี 2559

1. อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน	ที่ปรึกษา
2. รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดินด้านวิชาการ	ที่ปรึกษา
3. รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดินด้านปฏิบัติการ	ที่ปรึกษา
4. รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดินด้านบริหาร	ที่ปรึกษา
5. ผู้อำนวยการกองแผนงาน	ประธานคณะทำงาน
6. ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายและยุทธศาสตร์	รองประธานคณะทำงาน
7. ผู้อำนวยการกลุ่มแผนงาน	คณะทำงาน
8. ผู้อำนวยการกลุ่มโครงการพิเศษ	คณะทำงาน
9. ผู้อำนวยการกลุ่มติดตามและประเมินผล	คณะทำงาน
10. ผู้อำนวยการกลุ่มระบบงานวิจัย	คณะทำงาน
11. ผู้อำนวยการกลุ่มแผนงานความร่วมมือกับต่างประเทศ	คณะทำงาน
12. ผู้อำนวยการกลุ่มงานอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย	คณะทำงาน
13. ผู้อำนวยการกลุ่มประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	คณะทำงาน
14. หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป	คณะทำงาน
15. ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบมาตรฐานงาน	คณะทำงานและเลขานุการ
16. นางสาววารุณี ก้อนทอง	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
17. นางสาวกุลนรี ถนอมสุข	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
18. นางสาวสิริกุล ศิริพรกุลทรัพย์	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายสุรเดช	เดิวตระกูล	อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน
นายเข้มแข็ง	ยุติธรรมดำรง	รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดินด้านวิชาการ
นายปราโมทย์	ยาใจ	รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดินด้านปฏิบัติการ
นางสาวเบญจพร	ชาครานนท์	รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดินด้านบริหาร

ผู้เรียบเรียงและจัดทำ

นางสาวพรรณพิศ	บัวงนาวา	นางสาวธัมมลักษณ์	เสีอคง
นางอรอุมา	สรรพสิทธิ์โยธิน	ว่าที่ร้อยตรีภาณุพงศ์	ดีใจ
นางกริยาภรณ์	เทพหัสติน ณ อยุธยา	นางสาวกนกทิพย์	วัชรเลขะกุล
นางสาวสุนันท์	ไวยพาลี	นายกฤษฎา	ทัศนานุกุลกิจ
นางสาวพยัตติกา	พลสระคู	นางสาวพิไลพร	ทับเปีย
นายวิศิษฐ์	งามสม	นางสาวปริยากร	ศรีตุลาการ
นางสุมลมาลย์	จงดี	นางสาวสมพิศ	แสงเพ็ง
นายปรเมศร์	ชะดี	นายณรงค์ศักดิ์	จิตติเพิ่มพงศ์
นางสาวฉวีวรรณ	พัฒน์พงษ์	นายฉันทภาค	มาคะสมิต
นางเพ็ญศรี	กลางทัพ	นางสาววารุณี	ก้อนทอง
นางสาววิไลพร	น้อยบุรี	นางสาวศุภลักษณ์	เกรียงไกรสร
นายนพพร	นวลละออง	นางสาวสุภาวดี	ปิ่นกุ่มกীর
นางสาวอภิสิทธิ์	มีกลาง	นางสาวจิราภรณ์	เจริญหล้า
นางสาวรัชนก	แสงเพ็ญจันทร์	นางสาวกุลนรี	ถนอมสุข
นายยศ	สุคนธมาน	นางสาวสิริกุล	ศิริพรกุลทรัพย์
นางสาวมณฑิรา	พฤษกกลำมาศ		

จัดทำโดย :

กองแผนงาน กรมพืคมนาที่ตม

2003/61 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทร./โทรสาร 0-2579-0803

E-mail : pld_4@idd.go.th Call Center 1760

รายงานประจำปี 2559
Annual Report 2016
กรมพัฒนาที่ดิน
Land Development Department